2024/1275

8.5.2024

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2024/1275,

24. aprill 2024,

hoonete energiatõhususe kohta

(uuesti sõnastatud)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ([1])

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust, ([2])

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([3])

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL ([4]) on korduvalt oluliselt muudetud ([5]). Kuna kõnealusesse direktiivi on vaja teha uusi muudatusi, tuleks see selguse huvides uuesti sõnastada.

(2) ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni (UNFCCC) alusel 2015. aasta detsembris vastu võetud Pariisi kokkuleppe ([6]) (edaspidi „Pariisi kokkulepe“) kohaselt leppisid selle osalised kokku hoida maailma keskmise temperatuuri tõus tunduvalt alla 2 °C võrreldes tööstusajastu eelse tasemega ning jätkata jõupingutusi temperatuuri tõusu piiramiseks 1,5 °C-ni võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega. Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamine on kesksel kohal komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatises „Euroopa roheline kokkulepe“ (edaspidi „Euroopa rohelepe“). 17. detsembril 2020 ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile esitatud ajakohastatud riiklikult kindlaksmääratud panusega on liit võtnud kohustuse vähendada 2030. aastaks liidu kasvuhoonegaaside netoheidet kogu majanduses tervikuna vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega.

(3) Nagu Euroopa roheleppes välja kuulutatud, esitas komisjon oma 14. oktoobri 2020. aasta teatises renoveerimislaine strateegia „Euroopa renoveerimislaine – keskkonnahoidlikumad hooned, uued töökohad, parem elujärg“. Renoveerimislaine strateegia sisaldab tegevuskava, milles on konkreetsed regulatiivsed, rahastus- ja tugimeetmed eesmärgiga vähemalt kahekordistada iga-aastane hoonete energiatõhusaks renoveerimise määr 2030. aastaks ja edendada tervikrekonstrueerimist, mille tulemusel renoveeritakse 2030. aastaks 35 miljonit hoone osa ja luuakse töökohti ehitussektoris. Direktiivi 2010/31/EL läbivaatamine on vajalik renoveerimislaine elluviimise ühe vahendina. Samuti aitab see kaasa algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ elluviimisele, mis on esitatud komisjoni 15. septembri 2021. aasta teatises „Uus Euroopa Bauhaus – ilus, kestlik, koos“ ning Euroopa kliimaneutraalsete ja arukate linnade

([1]) ELT C 290, 29.7.2022, lk 114.
([2]) ELT C 375, 30.9.2022, lk 64.
([3]) Euroopa Parlamendi 12. märtsi 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 12. aprilli 2024. aasta otsus.
([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).
([5]) Vt IX lisa A osa.
([6]) ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

missiooni elluviimisele. Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ eesmärk on edendada kaasavamat ühiskonda, mis soodustab kõigi heaolu kooskõlas ajaloolise Bauhausiga, mis aitas kaasa kodanike, eelkõige töötajate kogukondade sotsiaalsele kaasatusele ning heaolule. Algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ saab läbi koolituste korraldamise ja võrgustumise võimestada kohalikke omavalitsusi looma kestlikke ehitatud keskkondi, arendades selleks innovaatilisi ja kultuurilisi lahendusi, lähtudes seejuures kestlikkuse, esteetika ja kaasamise põhimõtetest, ning andes suuniseid arhitektidele, üliõpilastele, inseneridele ja disaineritele.

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119 ([7]) sätestatakse liidu õiguses eesmärk saavutada hiljemalt 2050. aastaks kogu majandust hõlmav kliimaneutraalsus ning kehtestatakse liidu siduv kohustus vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside netoheidet (heide, millest on lahutatud kasvuhoonegaaside sidumine) vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega.

(5) Komisjoni 19. oktoobri 2020. aasta teatises „Komisjoni 2021. aasta tööprogramm – elujõuline liit ebakindlas maailmas“ välja kuulutatud õigusaktide paketi „Eesmärk 55“ siht on need eesmärgid ellu viia. Kõnealune pakett hõlmab mitut poliitikavaldkonda, sealhulgas energiatõhusus, taastuvenergia, maakasutus, maakasutuse muutus ja metsandus, energia maksustamine, jõupingutuste jagamine, heitkogustega kauplemine ja alternatiivkütuste taristu. Direktiivi 2010/31/EL läbivaatamine on selle paketi lahutamatu osa. Tuginedes õigusaktide paketile „Eesmärk 55“, esitati komisjoni 18. mai 2022. aasta teatises sisalduvas kavas „REPowerEU“ täiendavad meetmed energia säästmiseks, tarnete mitmekesistamiseks ja fossiilkütuste kiireks asendamiseks, kiirendades Euroopa üleminekut puhtale energiale ning kombineerides arukalt investeeringuid ja reforme. Teatis sisaldas uusi seadusandlikke ettepanekuid ja sihipäraseid soovitusi energiatõhususe ja energia säästmisega seotud püüdluse suurendamiseks. Teatises osutati ka maksustamismeetmetele kui vahenditele, mille abil stimuleerida energiasäästu ja vähendada fossiilkütuste tarbimist.

(6) Hoonete energiakulud moodustavad 40 % liidu lõppenergia tarbimisest ja 36 % liidu energeetikaga seotud kasvuhoonegaaside heitest, kusjuures 75 % liidus asuvatest hoonetest ei ole endiselt energiatõhusad. Hoonete kütmiseks kasutatakse kõige rohkem maagaasi, mis moodustab ligikaudu 39 % eluasemesektoris kütmiseks kasutatavast energiatarbimisest. Tähtsuselt teine kütmiseks kasutatav fossiilkütus on nafta, mille osakaal on 11 %, kivisüsi osakaal on umbes 3 %. Seega on kooskõlas energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttega, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2023/1791 ([8]) artiklis 3 ja määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1999 ([9]) artikli 2 esimese lõigu punktis 18, energiatarbimise vähendamine ja taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamine ehitussektoris olulised meetmed, et vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja energiaostuvõimetust liidus. Energiatarbimise vähendamisel ja taastuvatest energiaallikatest, eelkõige päikeseenergiast, toodetud energia laialdasemal kasutamisel on väga oluline osa ka liidu energiasõltuvuse vähendamises fossiilkütustest üldiselt ja eelkõige nende impordist, energiavarustuse kindluse tagamises kooskõlas kavas „REPowerEU“ sätestatud eesmärkidega, tehnoloogilise arengu edendamises ning tööhõivevõimaluse loomises ja piirkondlikus arengus, eelkõige saartel, maapiirkondades ning võrguvälistes kogukondades.

(7) Hooned põhjustavad kasvuhoonegaaside heidet enne oma kasutusiga, selle ajal ja pärast seda. Visioon hoonefondi CO_2 heite vähendamisest nullini 2050. aastaks läheb kaugemale praegusest keskendumisest kasutusaegsete kasvuhoonegaaside heitkogustele. Seetõttu tuleks järk-järgult arvesse võtta hoonete kogu olelusringi jooksul tekkivaid heitkoguseid, alustades uutest hoonetest. Hooned on oluline materjalihoidla, mis säilitab ressursse paljude aastakümnete jooksul, ning projekteerimis- ja materjalivalikud mõjutavad suurel määral kogu olelusringi heidet nii uute hoonete kui ka renoveerimise puhul. Hoonete kogu olelusringi toimet tuleks arvesse võtta mitte ainult uute hoonete ehitamisel, vaid ka renoveerimisel, lisades liikmesriikide riiklikesse hoonete renoveerimiskavadesse poliitikameetmed kogu olelusringi jooksul tekkiva kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks.

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/1791, mis käsitleb energiatõhusust ja millega muudetakse määrust (EL) 2023/955 (ELT L 231, 20.9.2023, lk 1).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 663/2009 ja (EÜ) nr 715/2009, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/22/EÜ, 98/70/EÜ, 2009/31/EÜ, 2009/73/EÜ, 2010/31/EL, 2012/27/EL ja 2013/30/EL ning nõukogu direktiive 2009/119/EÜ ja (EL) 2015/652 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).

(8) Hoonete kogu olelusringi jooksul tekkiva kasvuhoonegaaside heite minimeerimine eeldab ressursitõhusust ja ringmajandust. Seda võib kombineerida ka osade hoonete muutmisega ajutiseks süsiniku sidujaks.

(9) Globaalse soojenemise potentsiaal hoone kogu olelusringi jooksul näitab hoone üldist panust kliimamuutusteni viivatesse heitkogustesse. See ühendab ehitustoodetes sisalduvad kasvuhoonegaaside heitkogused ning otsesed ja kaudsed heitkogused kasutusetapist. Uute hoonete olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali arvutamise nõue on seega esimene samm hoonete kogu olelusringi tõhususe senisest suurema arvessevõtmise ja ringmajanduse suunas.

(10) Hooned tekitavad liidus ligikaudu poole tahkete peenosakeste ($PM_{2,5}$) heitest, mis põhjustavad enneaegset surma ja haigusi. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2016/2284 ([10]) saab hoonete energiatõhusust parandades samaaegselt vähendada saasteainete heidet ja seda tulekski teha.

(11) Hoonete energiatõhususe edasise parandamise meetmetes tuleks arvesse võtta kliimatingimusi, sealhulgas kliimamuutustega kohanemist, ja kohalikke tingimusi ning ruumide sisekliimat ja kulutõhusust. Need meetmed ei tohiks mõjutada hoonetele esitatavaid muid nõudeid, nagu juurdepääsuvõimalus, tuleohutus ja seismiline ohutus ja hoone kavandatud kasutus.

(12) Hoonete energiatõhusust tuleks arvutada metoodika alusel, mida saaks eristada riiklikul ja piirkondlikul tasandil. Kõnealune metoodika hõlmab lisaks soojuslikele omadustele teisigi tegureid, millel on järjest tähtsam roll, näiteks linna soojussaare nähtus, kütte- ja jahutusseadmed, taastuvate energiaallikate toodetud energia kasutamine, hoonete automaatika- ja juhtimissüsteemid, ventilatsioonisüsteemist väljuvast õhust või heitveest soojuse tagastamine, süsteemi tasakaalustamine, arukad lahendused, passiivsed kütte- ja jahutuselemendid, varjulisus, sisekliima kvaliteet, piisav loomulik valgus ja hoone konstruktsioon. Hoonete energiatõhususe arvutamise metoodika ei peaks põhinema üksnes kütte- või jahutushooajal, vaid peaks hõlmama hoone aastaringset energiatõhusust. Selle puhul peaks arvesse võtma olemasolevaid Euroopa standardeid. Metoodika peaks tagama tegelike kasutustingimuste esindatuse ja võimaldama kasutada mõõdetud energiakulu andmeid, et kontrollida täpsust ja võimaldada võrreldavust, ning see peaks põhinema kuupikkustel, tunnistel või sellest lühematel arvutusintervallidel. Selleks et soodustada kohapealse taastuvenergia kasutamist ja lisaks ühisele üldraamistikule, peaksid liikmesriigid võtma vajalikke meetmeid, et tunnustada ja võtta arvutusmeetodis arvesse kasu, mis saadakse kohapealse taastuvenergia maksimaalsest kasutamisest, sealhulgas selle kasutamisest muuks otstarbeks nagu näiteks elektrisõidukite laadimispunktid.

(13) Liikmesriigid peaksid kehtestama hoonete ja hoonete komponentide energiatõhususe miinimumnõuded, millega tuleks eesmärgiks seada kuluoptimaalse tasakaalu saavutamine vajalike investeeringute ja hoone olelusringi jooksul kokkuhoitavate energiakulude vahel, piiramata liikmesriikide õigust kehtestada kuluoptimaalsetest tasemetest rangemaid energiatõhususe miinimumnõudeid. Tuleks sätestada võimalus, et liikmesriigid saaksid hoonete energiatõhususe miinimumnõuded korrapäraselt läbi vaadata, arvestades tehnika arenguga.

(14) Kaks kolmandikku hoonete kütmiseks ja jahutamiseks kasutatavast energiast pärineb endiselt fossiilkütustest. Hoonesektorite CO_2 heite vähendamiseks on eriti oluline järkjärguline fossiilkütuste kasutamise lõpetamine kütte- ja jahutussektoris. Seepärast peaksid liikmesriigid esitama oma riiklikes hoonete renoveerimiskavades oma riiklikud poliitikasuunad ja meetmed, mille eesmärk on järk-järgult lõpetada fossiilkütuste kasutamine küttes ja jahutuses. Nad peaksid püüdma järk-järgult kasutusest kõrvaldada fossiilkütustel töötavad eraldiseisvad katlad ning esimese sammuna ei tohiks alates 2025. aastast anda rahalisi stiimuleid fossiilkütustel töötavate eraldiseisvate katelde paigaldamiseks, välja arvatud need, mis on enne 2025 aastat valitud investeeringute tegemiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241 ([11]) loodud taaste- ja vastupidavusrahastu ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1058 ([12]) loodud Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi raames. Siiski peaks olema võimalik anda rahalisi stiimuleid märkimisväärse taastuvenergia osakaaluga hübriidküttesüstee-

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, millega muudetakse direktiivi 2003/35/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/81/EÜ (ELT L 344, 17.12.2016, lk 1).

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.6.2021, lk 60).

mide paigaldamiseks, näiteks katla kombineerimiseks päikese soojusenergia või soojuspumbaga. Riiklikke järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise põhimõtteid ja meetmeid peaks toetama selge õiguslik alus soojusallikate keelustamiseks nende kasvuhoonegaaside heite, kasutatava kütuse liigi või hoone tasandil kütmiseks kasutatava taastuvenergia minimaalse osa alusel.

(15) Tarbevee soojendamine on suure energiatõhususega hoonete üks peamisi energiatarbimise allikaid. Üldjuhul seda soojust ei taaskasutata. Soojuse kogumine hoonete sooja tarbevee sifoonidest võib olla lihtne ja kulutõhus viis energia säästmiseks.

(16) Hoone tehnosüsteemide energiatõhususe nõudeid tuleks kohaldada hoonetesse paigaldatud terviksüsteemide suhtes, mitte eraldiseisvate komponentide suhtes, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ ([13]) kohaste tootepõhiste määruste kohaldamisalasse. Hoonete tehnosüsteemide energiatõhususe nõuete kehtestamisel peaksid liikmesriigid kasutama ühtlustatud instrumente, kui need on olemas ja kui see on vajalik, eelkõige katsetus- ja arvutusmeetodeid ning energiatõhususe klasse, mis on välja töötatud vastavalt direktiivi 2009/125/EÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/1369 ([14]) rakendavatele meetmetele, et tagada kooskõla sarnaste algatustega ja niipalju kui võimalik vähendada turu võimalikku killustumist. Praegu ei võeta piisavalt arvesse energiasäästlikku tehnoloogiat, mille tasuvusaeg on väga lühike, näiteks termostaatiliste reguleerventiilide paigaldamist või asendamist või ventilatsioonisüsteemist väljuvast õhust või heitveest saadava heitsoojuse taaskasutamist. Küttesüsteemide, jahutussüsteemide, kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide või kombineeritud jahutus- ja ventilatsioonisüsteemide efektiivse nimivõimsuse hindamisel tuleks konkreetses hoones või hoone osas kokku liita sama süsteemi eri energiaallikate efektiivne nimivõimsus.

(17) Käesolev direktiiv ei piira Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklite 107 ja 108 kohaldamist. Seepärast ei tohiks käesolevas direktiivis kasutatud „soodustuse“ mõistet tõlgendada nii, et tegemist on riigiabiga.

(18) Komisjon peaks sätestama võrdleva metoodika raamistiku energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalsete tasemete arvutamiseks. Kõnealuse raamistiku läbivaatamine peaks võimaldama arvutada nii energia- kui ka heitenäitajaid ning võtma arvesse välismõjusid keskkonnale ja tervisele, samuti heitkogustega kauplemise süsteemi laiendamist ja CO_2 hindu. Liikmesriigid peaksid kõnealust raamistikku kasutama tulemuste võrdlemiseks nende poolt vastu võetud energiatõhususe miinimumnõuetega. Kui energiatõhususe miinimumnõuete arvutatud kuluoptimaalsete tasemete ja kehtivate energiatõhususe miinimumnõuete vahel peaks olema olulisi lahknevusi, nimelt lahknevusi, mis ületavad 15 %, peaksid liikmesriigid erinevust põhjendama või kavandama meetmeid selle erinevuse vähendamiseks. Liikmesriigid peaksid määrama kindlaks hoone või hoone komponentide hinnangulise majandusliku olelusringi, võttes arvesse tavapäraste majanduslike olelusringide kindlaksmääramisel kehtivaid tavasid ja kogemusi. Liikmesriigid peaksid esitama komisjonile korrapäraselt sellise võrdlemise tulemused ja nende tulemuste saamiseks kasutatud andmed. Saadud andmed peaksid võimaldama komisjonil hinnata liikmesriikide edusamme energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalsete tasemete saavutamisel ja koostada nende kohta aruandeid.

(19) Olemasolevate hoonete oluline rekonstrueerimine, sõltumata hoone suurusest, pakub võimalust kulutõhusate meetmete võtmiseks, et energiatõhusust suurendada. Kulutõhususe eesmärgil peaks olema võimalik piirduda energiatõhususe miinimumnõuete kohaldamisel rekonstrueeritavate osadega, mis on hoone energiatõhususe seisukohast kõige olulisemad. Liikmesriigid peaksid saama määrata kindlaks „olulise rekonstrueerimise“ kas protsendina hoone välispiirete pindalast või hoone väärtusest. Kui liikmesriik otsustab olulise rekonstrueerimise määrata kindlaks hoone väärtuse alusel, võib kasutada selliseid väärtuseid nagu kindlustusmatemaatiline väärtus või rekonstrueerimise maksumusel põhinev turuväärtus, v.a hoone alla jääva maa väärtus.

(20) Liidu suuremate kliima- ja energiaeesmärkide saavutamiseks on vaja uut visiooni hoonete osas: heitevaba hoone, mis on väga väikese energiatarbega, ei tekita kohapeal fossiilkütustest CO_2 heitkoguseid ning ei tekita üldse või tekitab väga väikeses koguses kasutusaegseid kasvuhoonegaaside heiteid. Kõik uued hooned peaksid olema heitevabad hooned 2030. aastaks ning olemasolevad hooned tuleks 2050. aastaks muuta heitevabaks.

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2017. aasta määrus (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL (ELT L 198, 28.7.2017, lk 1).

(21) Kui muudetakse olemasolevat hoonet, ei käsitata seda uue hoonena.

(22) Heitevaba hoone energiavajaduse katmiseks on olemas erinevad võimalused: kohapeal või lähiümbruses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia, nagu päikese soojusenergia, geotermiline energia, päikesekiirgusest toodetud elektrienergia, soojuspumbad, hüdroenergia ja biomass, taastuvenergiakogukondade energiakogukondade pakutav taastuvenergia, tõhus kaugküte ja -jahutus ning muu süsinikusisalduseta energiaallikatest toodetud energia. Taastuvkütuste põletamisel saadud energiat käsitatakse taastuvatest energiaallikatest kohapeal toodetud energiana, kui taastuvkütust põletatakse kohapeal.

(23) Heitevabad hooned võivad aidata kaasa nõudluse paindlikkusele, näiteks nõudluse juhtimise, elektrisalvestuse, soojussalvestuse ja taastuvenergia hajatootmise kaudu, et toetada usaldusväärsemat, kestlikumat ja tõhusamat energiasüsteemi.

(24) Liidu hoonefondi CO_2 heite vähendamiseks on vaja seda ulatuslikult renoveerida: peaaegu 75 % sellest hoonefondist ei ole praeguste ehitusstandardite kohaselt tõhus ning 85–95 % praegu olemasolevatest hoonetest on 2050. aastal endiselt kasutuses. Kaalutud aastane energiatõhusa renoveerimise määr on siiski püsivalt madal, umbes 1 %. Praeguses tempos kestaks ehitussektori CO_2 heite vähendamine sajandeid. Seetõttu on käesoleva direktiivi peamine eesmärk hoonete renoveerimise käivitamine ja toetamine, sealhulgas üleminek heitevabadele küttesüsteemidele. Renoveerimise toetamine piirkonna tasandil, sealhulgas tööstuslikku või eeltoodetud elementidega renoveerimise abil, toob kasu hoonete renoveerimise mahu ja ulatuse stimuleerimise abil ning võimaldab hoonefondi CO_2 heidet kiiremini ja odavamalt vähendada. Tööstuslikud ehitus- ja renoveerimislahendused hõlmavad mitmekülgseid valmiskujul ehituskomponente, millel on erinevad funktsioonid, nagu soojustus ja energiatootmine.

(25) Energiatõhususe miinimumstandardid on olemasolevate hoonete ulatusliku renoveerimise algatamiseks oluline reguleeriv vahend, kuna need standardid mõjutavad peamisi renoveerimist takistavad tegureid (nagu huvide lahknemine ja mitme omanikuga hooned), mida ei ole võimalik kõrvaldada majanduslike stiimulite abil. Energiatõhususe miinimumstandardite kehtestamine peaks viima halvima tõhususega hoonete järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamiseni ja riigi hoonefondi pideva parandamiseni, aidates kaasa pikaajalisele eesmärgile vähendada 2050. aastaks hoonete CO_2 heide nullini.

(26) Mitteeluhoonetele tuleks energiatõhususe miinimumstandardid sätestada liidu tasandil ja need peaksid keskenduma halvima tõhususega mitteeluhoonete renoveerimisele, millel on CO_2 heite vähendamise ning laiema sotsiaalse ja majandusliku kasu seisukohast suurim potentsiaal ning mis tuleb seetõttu esmajärjekorras renoveerida. Lisaks peaksid liikmesriigid kehtestama oma riiklikes hoonete renoveerimiskavades konkreetsed ajakavad mitteeluhoonete edasiseks renoveerimiseks. Mõnes konkreetses olukorras on põhjendatud teha üksikute mitteeluhoonete osas erandeid energiatõhususe miinimumstandarditest, eelkõige kui hoone kavatsetakse lammutada või kui tasuvusanalüüs on ebasoodne; tõsiste raskuste esinemine õigustab erandi tegemist seni, kuni raskused püsivad. Liikmesriigid peaksid kehtestama selliste erandite jaoks ranged kriteeriumid, et vältida erandiga hõlmatud mitteeluhoonete ebaproportsionaalset osakaalu. Nad peaksid esitama nimetatud kriteeriumid oma riiklikes hoonete renoveerimiskavades ja kompenseerima erandiga hõlmatud mitteeluhooned samaväärse energiatõhususe suurendamisega mitteeluhoonete fondi muudes segmentides.

(27) Elamute puhul peaks liikmesriikidel olema paindlikkus valida vahendeid, millega nad saavutavad elamufondi vajaliku parandamise, näiteks energiatõhususe miinimumstandardid, tehniline abi ja rahalise toetuse meetmed. Liikmesriigid peaksid kehtestama riikliku trajektoori riigi elamufondi järkjärguliseks renoveerimiseks vastavalt riikliku tegevuskava ja asjaomase liikmesriigi riiklikus hoonete renoveerimiskavas sisalduvatele 2030., 2040. ning 2050. aastaks seatud eesmärkidele, nii et riiklik hoonefond muutuks 2050. aastaks heitevabaks. Riiklikud trajektoorid peaksid alates 2030. aastast vastama elamufondi keskmise primaarenergia tarbimise viie aasta vahe-eesmärkidele, mis tagab sarnaste jõupingutuste tegemise kõigis liikmesriikides.

(28) Riigi ülejäänud hoonefondi puhul on liikmesriikidel vabadus otsustada, kas nad soovivad kehtestada energiatõhususe miinimumstandardid, mis on välja töötatud riiklikul tasandil ja kohandatud riigi oludele. Käesoleva direktiivi läbivaatamisel peaks komisjon hindama, kas käesoleva direktiivi kohaselt kehtestatud meetmetega saavutatakse piisavad edusammud täielikult dekarboniseeritud ja heitevaba hoonefondi saavutamiseks 2050. aastaks või on vaja võtta täiendavaid meetmeid, nagu siduvad energiatõhususe miinimumstandardid, eelkõige elamute jaoks, et saavutada viie aasta vahe-eesmärgid.

(29) Energiatõhususe miinimumstandardite kehtestamisega peaks kaasnema toetav raamistik, mis hõlmab ka tehnilist abi ja finantsmeetmeid, eelkõige vähekaitstud leibkondade jaoks. Riiklikul tasandil kehtestatud energiatõhususe miinimumstandardid ei ole „liidu standardid“ riigiabi normide tähenduses, samas kui kogu liitu hõlmavaid energiatõhususe miinimumstandardeid võib pidada sellisteks „liidu standarditeks“. Kooskõlas läbivaadatud riigiabi normidega võivad liikmesriigid anda riigiabi hoonete renoveerimiseks, et järgida kogu liitu hõlmavaid energiatõhususe standardeid kuni kõnealused kogu liitu hõlmavad standardid muutuvad kohustuslikuks. Kui standardid on kohustuslikud, võivad liikmesriigid jätkata riigiabi andmist selliste hoonete ja hoone osade renoveerimiseks, mille suhtes kohaldatakse kogu liitu hõlmavaid energiatõhususe standardeid, tingimusel et hoonete renoveerimise eesmärk on saavutada kõrgem standard.

(30) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/852 ([15]) loodud ELi taksonoomias liigitatakse keskkonnasäästlikke majandustegevusi kogu majanduses, sealhulgas ehitussektoris. Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2021/2139 ([16]) (ELi taksonoomia kliimaalane delegeeritud õigusakt) kohaselt loetakse hoonete renoveerimine kestlikuks tegevuseks, kui sellega saavutatakse vähemalt 30 % energiasääst, see vastab olemasolevate hoonete olulise renoveerimise energiatõhususe miinimumnõuetele või koosneb üksikmeetmetest, mis on seotud hoonete energiatõhususega, näiteks energiatõhususe seadmete või hoonete energiatõhususe mõõtmise, reguleerimise ja kontrollimise vahendite ning seadmete paigaldamine, hooldus või remont, kui sellised üksikmeetmed vastavad kehtestatud kriteeriumidele. Hoone renoveerimine selleks, et hoone vastaks kogu liitu hõlmavatele energiatõhususe miinimumstandarditele, on tavaliselt kooskõlas ELi taksonoomia kriteeriumidega hoonete renoveerimisele.

(31) Olemasolevate hoonete ja hoone komponentide energiatõhususe miinimumnõuded sisaldusid juba käesoleva direktiivi eelkäijates ja nende kohaldamist tuleks jätkata. Kuigi hiljuti kasutusele võetud energiatõhususe miinimumstandarditega on kehtestatud olemasolevate hoonete energiatõhususe miinimumtase ja tagatud ebatõhusate hoonete renoveerimine, tagavad olemasolevate hoonete ja hoone komponentide energiatõhususe miinimumnõuded renoveerimisel vajaliku sügavuse.

(32) Kiiresti on vaja vähendada hoonete sõltuvust fossiilkütustest ning võtta kiiremini meetmeid hoonete energiatarbimise elektrifitseerimiseks ja CO_2 heite vähendamiseks. Selleks et võimaldada päikeseenergiatehnoloogia kulutõhusat paigaldamist hilisemas etapis, peaksid kõik uued hooned olema n-ö päikesevalmis, see tähendab, et need peaksid olema projekteeritud selliselt, et optimeerida päikeseenergia tootmispotentsiaali vastavalt asukoha päikesekiirguse tihedusele, mis võimaldab päikeseenergiatehnoloogia paigaldada ilma kulukate ehituslike muudatusteta. Lisaks peaksid liikmesriigid tagama sobivate päikeseenergiaseadmete kasutuselevõtu uutel hoonetel – nii elu- kui ka mitteeluhoonetel – ning olemasolevatel mitteeluhoonetel. Päikeseenergia ulatuslik kasutuselevõtt hoonetes aitaks oluliselt kaasa tarbijate tõhusamale kaitsele fossiilkütuste kasvavate ja kõikuvate hindade eest, vähendaks vähemkaitstud kodanike jaoks ohtu seista silmitsi kõrgete energiakuludega ning tooks kaasa laiema keskkonnaalase, majandusliku ja sotsiaalse kasu. Selleks et hoonete päikeseenergiaseadmete potentsiaali tõhusalt ära kasutada, peaksid liikmesriigid määrama kindlaks hoonete päikeseenergiaseadmete kasutuselevõtu ja võimalike erandite tegemise kriteeriumid vastavalt päikeseenergiaseadmete hinnatud tehnilisele ja majanduslikule potentsiaalile ning selle kohustusega hõlmatud hoonete omadustele, võttes arvesse tehnoloogianeutraalsuse põhimõtet ning päikeseenergiaseadmete kombineerimist katuse muu kasutusega, näiteks haljaskatuste või muude hoonele paigaldatud seadmetega. Kui liikmesriigid määravad kindlaks oma kriteeriumid hoonetel sobivate päikeseenergiaseadmete kasutuselevõtu kohustuste praktiliseks rakendamiseks, peaks neil olema võimalik väljendada, et asjakohaseks künniseks on hoone kasuliku põrandapinna asemel hoone alumise korruse pindala, tingimusel et selline meetod vastab hoonetesse paigaldatud sobivate päikeseenergiaseadmete samaväärsele ülesseatud võimsusele. Kuna kohustus võtta päikeseenergiaseadmed kasutusele üksikutel hoonetel sõltub liikmesriikide kindlaksmääratud kriteeriumitest, ei käsitata sätteid, mis käsitlevad päikeseenergiat hoonetes, „liidu standardina“ riigiabi normide tähenduses.

([15]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

([16]) Komisjoni 4. juuni 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2021/2139, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2020/852, kehtestades tehnilised sõelumiskriteeriumid, millega määratakse kindlaks, millistel tingimustel võib majandustegevust pidada kliimamuutuste leevendamisele või nendega kohanemisele oluliselt kaasa aitavaks, ja mille alusel otsustatakse, ega see majandustegevus ei kahjusta oluliselt muid keskkonnaeesmärke (ELT L 442, 9.12.2021, lk 1).

(33) Liikmesriikidel peaks olema võimalik julgustada teabe, asjakohaste haldusmenetluste või muude meetmete kaudu, mis on ette nähtud nende riiklikes hoonete renoveerimiskavades, sobivate päikeseenergiaseadmete kasutuselevõttu koos hoonete välispiirete renoveerimisega, hoonete tehnosüsteemide asendamisega ning elektrisõidukite laadimistaristu, soojuspumpade või hoonete automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide paigaldamisega.

(34) Segakasutusega hoonete puhul, mis hõlmavad nii elu- kui ka mitteeluruume, võivad liikmesriigid jätkuvalt valida, kas käsitada neid eluhoonete või mitteeluhoonetena.

(35) Päikeseenergial põhinevad elektri ja soojuse tootmise tehnoloogiad, sealhulgas kombinatsioonis energiasalvestusega, tuleks kiiresti kasutusele võtta, et tuua kasu nii kliimale kui ka kodanike ja ettevõtjate rahalistele vahenditele.

(36) Hoonete elektrifitseerimine, näiteks soojuspumpade, päikeseenergiaseadmete, akude ja laadimistaristu kasutuselevõtu kaudu, muudab hoonete tuleohutusega seotud riske, millega liikmesriigid peavad tegelema. Seoses tuleohutusega parklates peaks komisjon avaldama liikmesriikidele mittesiduvad suunised.

(37) Selleks et saavutada 2050. aastaks väga energiatõhus ja vähese CO_2 heitega hoonefond ning muuta olemasolevad hooned heitevabadeks hooneteks, peaksid liikmesriigid koostama riiklikud hoonete renoveerimiskavad, mis asendavad direktiivi 2010/31/EL artiklis 2a sätestatud pikaajalisi renoveerimisstrateegiaid ja millest peavad kooskõlas energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttega saama liikmesriikide jaoks veelgi tugevamad ning täielikult toimivad planeerimisvahendid, milles keskendutakse rohkem rahastamisele ja selle tagamisele, et hoonete renoveerimiseks oleksid olemas nõuetekohase kvalifikatsiooniga töötajad, võivad liikmesriigid võtta arvesse oskuste pakti, mis on esitatud komisjoni 1. juuli 2020. aasta teatises „Jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetav Euroopa oskuste tegevuskava“. Liikmesriigid peaksid oma riiklikes hoonete renoveerimiskavades kehtestama oma riiklikud hoonete renoveerimise eesmärgid. Kooskõlas määruse (EL) 2018/1999 artikli 21 punkti b alapunktiga 7 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1060 ([17]) sätestatud rakendamistingimustega peaksid liikmesriigid esitama ülevaate rahastamismeetmetest ning ülevaate oma riiklike hoonete renoveerimiskavade rakendamiseks vajalikest investeerimisvajadustest ja haldusressurssidest.

(38) Kõigis sektoreis, ka väljaspool energiasüsteemi, tuleks kõigil tasandeil kõikehõlmava põhimõttena arvesse võtta energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet. See on määratletud määruse (EL) 2018/1999 artikli 2 punktis 18 alternatiivsete kulutõhusate energiatõhususmeetmete võimalikult suurel määral arvesse võtmisena energiasüsteemi kavandamise ning poliitiliste ja investeerimisotsuste puhul, et muuta energianõudlus ja -pakkumine tõhusamaks, seda eelkõige energia kulutõhusa säästmise kaudu lõpptarbimises, tarbijakajast lähtuvate algatuste ning energia muundamise, ülekande ja jaotamise tõhustamise kaudu, saavutades samas ikkagi selliste otsuste eesmärgid. See põhimõte on seega hoonete energiatõhususe suurendamiseks sama oluline ning see on esile toodud renoveerimislaine strateegias ühe peamise põhimõttena hoonete renoveerimise osas seoses 2030. ja 2050. aastaks seatud eesmärkidega. Komisjoni soovituses (EL) 2021/1749 ([18]) on märgitud, et paranenud tervis ja heaolu on üks peamisi hüvesid, mis kaasneb energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte kohaldamisega hoonete energiatõhususe suurendamisel.

(39) Tagamaks, et liidu tööjõud on täielikult valmis aktiivselt töötama liidu kliimaeesmärkide saavutamise nimel, peaksid liikmesriigid innustama alaesindatud rühmi ehitussektoris koolitust läbima ja töötama.

(40) Riiklikud hoonete renoveerimiskavad peaksid põhinema ühtlustatud vormil, et tagada kavade võrreldavus. Nõutava ulatuse tagamiseks peaks komisjon hindama riiklike hoonete renoveerimiskavade kavandeid ja andma liikmesriikidele soovitusi.

(41) Riiklikud hoonete renoveerimiskavad peaksid olema tihedalt seotud määruse (EL) 2018/1999 kohaste lõimitud riiklike energia- ja kliimakavadega ning määruse (EL) 2018/1999 kohase iga kahe aasta tagant esitatava aruandluse osana tuleks anda ülevaade edusammudest riiklike eesmärkide saavutamisel ning riiklike hoonete renoveerimiska-

([17]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

([18]) Komisjoni 28. septembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1749 energiatõhususe esikohale seadmine – põhimõtete rakendamine — Suunised ja näited põhimõtte rakendamise kohta otsuste tegemise protsessis energiasektoris ja mujal (ELT L 350, 4.10.2021, lk 9).

vade panusest riiklike ja liidu eesmärkide saavutamisse. Võttes arvesse vajadust suurendada renoveerimist kindlate riiklike hoonete renoveerimiskavade alusel, tuleks esimese riikliku hoonete renoveerimiskava esitamise kuupäev määrata võimalikult varajane. Järgnevad riiklikud hoonete renoveerimiskavad tuleks esitada lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade ja nende ajakohastatud versioonide osana, mis tähendab, et teine riikliku hoonete renoveerimiskava kavand tuleks esitada koos teise lõimitud riikliku energia- ja kliimakava kavandiga 2028. aastal.

(42) Etapiviisiline tervikrekonstrueerimine võib olla lahendus suurtele esialgsetele kuludele, mis võivad elanike jaoks tekkida ühekorraga teostatava tervikrekonstrueerimise korral, ning võib võimaldada võtta vähem häirivaid ja rahaliselt paremini teostatavaid rekonstrueerimismeetmeid. Siiski tuleb sellist etapiviisilist tervikrekonstrueerimist hoolikalt kavandada, vältimaks et üks rekonstrueerimisetapp välistaks vajalike edasiste sammude tegemise. Ühekorraga teostatav tervikrekonstrueerimine võib olla kulutõhusam ja põhjustada väiksema rekonstrueerimisega seotud heite kui etapiviisilise tervikrekonstrueerimise korral. Renoveerimispassides on esitatud selge tegevuskava etapiviisiliseks tervikrekonstrueerimiseks, mis aitab omanikel ja investoritel kavandada parimat ajastust ja sekkumisvõimalusi. Seetõttu tuleks kõigis liikmesriikides soosida renoveerimispasse ja teha need hoonete omanikele vabatahtliku vahendina kättesaadavaks. Liikmesriigid peaksid tagama, et renoveerimispassid ei tekita ebaproportsionaalset koormust.

(43) Renoveerimispasside ja energiamärgiste vahel on teatav koostoime, eelkõige seoses hoone praeguse energiatõhususe hindamise ja selle suurendamist käsitlevate soovitustega. Et seda koostoimet võimalikult suurel määral ära kasutada ja hoonete omanike kulusid vähendada, peaks liikmesriikidel olema võimalik lubada, et renoveerimispassi ja energiamärgise koostab ühiselt sama ekspert ning et need väljastatakse ühiselt, millisel juhul peaks renoveerimispass asendama energiamärgises esitatud soovitused. Siiski peaks alati olema võimalik saada energiamärgis ilma renoveerimispassita.

(44) Pikaajalised renoveerimislepingud on oluline vahend etapiviisilise rekonstrueerimise stimuleerimiseks. Liikmesriigid võivad kehtestada mehhanismid, mis võimaldavad sõlmida pikaajalisi renoveerimislepinguid etapiviisilise rekonstrueerimise eri etappides. Kui renoveerimise eri etappides muutuvad kättesaadavaks uued ja tõhusamad stiimulid, võidakse tagada juurdepääs nendele uutele stiimulitele, võimaldades toetusesaajatel minna üle uutele stiimulitele.

(45) Tervikrekonstrueerimise mõistet ei ole liidu õiguses veel määratletud. Hoonete osas pikaajalise visiooni saavutamiseks tuleks tervikrekonstrueerimist määratleda renoveerimisena, millega muudetakse hooned heitevabadeks hooneteks, aga esimeses etapis renoveerimisena, millega muudetakse hooned liginullenergiahooneteks. Selle määratluse eesmärk on suurendada hoonete energiatõhusust. Tervikrekonstrueerimine energiatõhususe eesmärgil võib samuti olla hea võimalus käsitleda muid aspekte, nagu sisekliima kvaliteet, vähekaitstud leibkondade elamistingimused, kliimamuutustele vastupanuvõime suurendamine, vastupanuvõime katastroofiohtudele (sealhulgas maavärinakindlus), tuleohutus, ohtlike ainete (sealhulgas asbesti) eemaldamine ja puuetega inimeste juurdepääsuvõimalus.

(46) Selleks et edendada tervikrekonstrueerimist, mis on üks renoveerimislaine strateegia eesmärke, peaksid liikmesriigid andma tervikrekonstrueerimisele suuremat rahalist ja haldustoetust.

(47) Liikmesriigid peaksid toetama olemasolevate hoonete energiatõhususe suurendamist, millega aidatakse kaasa sisekliima kvaliteedi piisava taseme saavutamisele, sealhulgas asbesti ja muude kahjulike ainete kõrvaldamisega, vältides kahjulike ainete ebaseaduslikku kõrvaldamist ning lihtsustades kehtivate õigusaktide, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 2009/148/EÜ ([19]) ja (EL) 2016/2284 ([20]) järgimist.

(48) Piirkondlikud või naabruskondlikud integreeritud lähenemisviisid aitavad suurendada ruumiliselt seotud hoonete, näiteks kortermajade jaoks vajalike renoveerimistööde kulutõhusust. Sellised renoveerimist käsitlevad lähenemisviisid pakuvad mitmeid suuremahulisi lahendusi.

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/148/EÜ töötajate kaitsmise kohta asbestiga kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööl (ELT L 330, 16.12.2009, lk 28).

([20]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2284, mis käsitleb teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamist, millega muudetakse direktiivi 2003/35/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/81/EÜ (ELT L 344, 17.12.2016, lk 1).

(49) Elektrisõidukitel on eeldatavasti oluline roll elektrisüsteemi CO_2 heite vähendamisel ja tõhusust, eelkõige paindlikkuse, tasakaalustamise ja salvestamisteenuste pakkumise kaudu, eriti agregeerimise teel. Täielikult tuleks ära kasutada elektrisõidukite potentsiaal integreeruda elektrisüsteemiga ning aidata kaasa süsteemi tõhususele ja taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia edasisele kasutuselevõtule. Hoonetega seotud laadimine on eriti oluline, sest just seal pargivad elektrisõidukid regulaarselt ja pikaks ajaks. Aeglane laadimine on ökonoomne ning laadimispunktide paigaldamine eraruumidesse loob energia salvestamisvõimaluse sellega seotud hoonesse ning võimaldab ühendada arukad laadimisteenused ja kahesuunalise laadimise ja üldised süsteemide integreerimise teenused.

(50) Koos taastuvatest allikatest elektri tootmise suurema osakaaluga tekitavad elektrisõidukid vähem kasvuhoonegaaside heidet. Elektrisõidukid on oluline tegur puhtale energiale üleminekul, mis põhineb energiatõhususe meetmetel, alternatiivsetel kütustel, taastuvenergial ja energiapaindlikkuse haldamise uuenduslikel lahendustel. Ehitusnorme saab tõhusalt kasutada selleks, et kehtestada sihipärased nõuded toetamaks laadimistaristu kasutuselevõttu elu- ja mitteeluhoonete parklates. Liikmesriigid peaksid püüdma kõrvaldada sellised takistused nagu huvide lahknemine ja haldusraskused, millega üksikisikust omanikud kokku puutuvad, kui nad soovivad oma parkimiskohta laadimispunkti paigaldada.

(51) Juhtmetaristu paigaldus hõlbustab laadimispunktide kiiret kasutuselevõttu juhul, kui see on vajalik ja seal, kus see on vajalik. Hõlpsasti kättesaadav taristu vähendab laadimispunkti paigaldamise kulusid üksikisikust omanike jaoks ja tagab elektrisõidukite kasutajatele juurdepääsu laadimispunktidele. Liidu tasandi elektritranspordi nõuete sätestamine parklakohtade eelseadmestamise ja laadimispunktide paigaldamise kohta on lähitulevikus tõhus viis elektrisõidukite kasutamise edendamiseks, võimaldades keskpikas ja pikas perspektiivis edasist arengut väiksemate kuludega. Kui see on tehniliselt teostatav, peaksid liikmesriigid tagama puuetega inimestele juurdepääsu laadimispunktidele.

(52) Arukas laadimine ja kahesuunaline laadimine võimaldavad hoonete energiasüsteemi lõimimist. Laadimispunktid, kus elektrisõidukeid pargitakse tavapäraselt pikemaks ajavahemikuks, näiteks elu- või töökoha juures, on energiasüsteemi lõimimise seisukohalt väga olulised ning seepärast tuleb seal tagada nutilaadimise funktsioonide olemasolu. Juhtudel, kus kahesuunaline laadimine aitaks kaasa taastuvelektri veelgi ulatuslikumale kasutuselevõtule elektrisõidukiparkides transpordi valdkonnas ning elektrisüsteemis tervikuna, tuleks selline funktsionaalsus kättesaadavaks teha.

(53) Keskkonnahoidliku liikuvuse edendamine on Euroopa rohelise kokkuleppe oluline osa ning hoonetel võib olla oluline roll vajaliku taristu loomisel mitte ainult elektriautode, vaid ka jalgrataste laadimiseks. Üleminek aktiivsele liikuvusele, nagu jalgrattasõit, võib märkimisväärselt vähendada transpordist tulenevat kasvuhoonegaaside heidet. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 168/2013 ([21]) artiklis 4 osutatud elektrijalgrataste ja muude L-kategooria sõidukitüüpide müügi suurenemise tõttu ja selleks, et hõlbustada laadimispunktide paigaldamist hilisemas etapis, tuleks nõuda juhtmetaristu või kaablikaitsetorude paigaldamist uutes eluhoonetes ning, kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav, oluliselt renoveeritavates eluhoonetes. Nagu on esitatud komisjoni 17. septembri 2020. aasta teatises „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine – investeerimine kliimaneutraalsesse tulevikku meie inimeste hüvanguks“ (kliimaeesmärgi kava), vähendab puhta ja tõhusa era- ja ühistranspordi, näiteks jalgrattatranspordi osakaalu suurendamine oluliselt transpordist tulenevat saastet ning toob suurt kasu üksikisikutele ja kogukondadele. Jalgrattaparklate puudumine on peamine takistus jalgrattasõidu kasutuselevõtul nii elu- kui ka mitteeluhoonetes. Liidu nõuded ja riiklikud ehituseeskirjad võivad tõhusalt toetada üleminekut puhtamale liikuvusele, kehtestades nõuded jalgrataste parkimiskohtade miinimumarvule, ning jalgrataste parkimiskohtade ja nendega seotud taristu rajamine piirkondadesse, kus jalgrattaid kasutatakse vähem, võib suurendada nende kasutamist. Jalgrataste parkimiskohtade olemasolu nõue ei tohiks sõltuda või olla tingimata seotud autode parkimiskohtade kättesaadavuse ja pakkumisega, sest need võivad teatavatel asjaoludel olla kättesaamatud. Liikmesriigid peaksid võimaldama suurendada jalgrataste parkimist eluhoonetes, kus ei ole autoparklaid, paigaldades iga eluruumi kohta vähemalt kaks jalgrataste parkimiskohta.

(54) Digitaalse ühtse turu ja energialiidu tegevuskavad tuleks omavahel kooskõlla viia ja need peaksid teenima ühiseid eesmärke. Energiasüsteemi digitaliseerimine muudab kiiresti energiamaastikku alates taastuvenergia lõimimisest kuni nutivõrkude ja nutivalmis hooneteni. Et ehitussektorit digitaliseerida, on liidu ühendatuse eesmärgid ja

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2013. aasta määrus (EL) nr 168/2013, kahe-, kolme- ja neljarattaliste sõidukite kinnituse ja turujärelevalve kohta (ELT L 60, 2.3.2013, lk 52).

kõrgjõudlusega sidevõrkude kasutuselevõtu eesmärgid nutikodude ja hästi ühendatud kogukondade seisukohalt olulised. Nutivalmis süsteemide ja digilahenduste edendamiseks tehiskeskkonnas tuleks ette näha sihtotstarbelised stiimulid. See pakuks uusi energiasäästu saavutamise võimalusi, andes tarbijatele täpsemat teavet nende tarbimisharjumuste kohta ja võimaldades süsteemihalduril võrku tõhusamalt hallata. Liikmesriigid peaksid soodustama digitehnoloogia kasutamist hoonete analüüsimiseks, modelleerimiseks ja haldamiseks, sealhulgas tervikrekonstrueerimist silmas pidades.

(55) Selleks et edendada konkurentsivõimelist ja uuenduslikku arukate hoonete teenuste turgu, mis aitab kaasa tõhusale energiakasutusele ja taastuvenergia integreerimisele hoonetesse ning toetab investeeringuid renoveerimisse, peaksid liikmesriigid tagama huvitatud isikutele otsese juurdepääsu hoonesüsteemide andmetele. Selleks et vältida kolmandate isikute liigseid halduskulusid, hõlbustavad liikmesriigid liidus teenuste ja andmevahetuse täielikku koostalitlusvõimet.

(56) Nutivalmiduse näitajat tuleks kasutada selleks, et mõõta hoone suutlikkust kasutada info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat ning elektroonilisi süsteeme selleks, et kohandada hoone toimimine kasutaja ja elektrivõrgu vajadustele ning parandada hoonete energiatõhusust ja üldisi tõhususnäitajaid. Nutivalmiduse näitaja peaks suurendama hoonete omanike ja kasutajate teadlikkust hoone tehnosüsteemide elektroonilise seire ja hooneautomaatika väärtusest ning andma hoone kasutajatele kindluse seoses asjaomasest uuest tõhustatud funktsionaalsusest tuleneva tegeliku säästuga. Nutivalmiduse näitaja on eriti kasulik suure energiavajadusega suurte hoonete puhul. Muude hoonete puhul peaks hoonete nutivalmiduse hindamise kava kasutamine olema liikmesriikidele vabatahtlik.

(57) Hoone digikaksik on interaktiivne ja dünaamiline simulatsioon, mis kajastab füüsilise hoone seisundit ja käitumist reaalajas. Kasutades anduritelt, arukatelt arvestitelt ja muudest allikatest reaalajas saadud andmeid, annab hoone digikaksik tervikliku ülevaate hoone energiatõhususest, sealhulgas energiatarbimisest, temperatuurist, niiskusest, täituvuse tasemest ja muudest andmetest ning seda saab kasutada hoone energiatarbimise seireks ja juhtimiseks. Kui hoone digikaksik on kättesaadav, tuleks seda arvesse võtta, eelkõige nutivalmiduse näitaja puhul.

(58) 2030. ja 2050. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamiseks on äärmiselt oluline ligipääs piisavatele rahalistele vahenditele. Selleks et toetada hoonete energiatõhusust, on võetud kasutusele või kohandatud liidu rahastamisvahendeid ja muid meetmeid. Viimased algatused rahastamise kättesaadavuse suurendamiseks liidu tasandil hõlmavad muu hulgas juhtalgatust „Renoveerimine“, mis on osa taaste- ja vastupidavusrahastust, eelkõige REPowerEU kava, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/955 ([22]) loodud kliimameetmete sotsiaalfondi.

(59) Liidu rahastamisvahendeid tuleks kasutada nii, et need avaldaksid praktilist mõju käesoleva direktiivi eesmärkidele, asendamata samas riiklikke meetmeid. Neid tuleks vajalike renoveerimistööde mastaabi tõttu eelkõige kasutada asjakohaste ja uuenduslike rahastamisviiside pakkumiseks, et tõhustada investeeringuid hoonete energiatõhususse. Neil võiks olla suur osa riiklike, piirkondlike ja kohalike energiatõhususe fondide, instrumentide või mehhanismide arendamisel, mis pakuksid selliseid rahastamisvõimalusi eraomanikele, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) ning energiatõhususega seotud teenuseid osutavatele ettevõtetele.

(60) Riikide hoonete renoveerimiskavades peaksid kesksel kohal olema finantsmehhanismid ja -stiimulid ning finantseerimisasutuste kaasamine hoonete energiatõhusaks renoveerimisse, ja neid tuleks liikmesriikides aktiivselt edendada. Sellisete meetmete raames tuleks soodustada energiatõhusate hüpoteeklaenude andmist hoonefondi sertifitseeritud energiatõhusaks renoveerimiseks, edendada avaliku sektori asutuste investeeringuid energiatõhusatesse hoonetesse, näiteks avaliku ja erasektori partnerluste või energiatõhususe lepingute kaudu, või investeeringute tajutava riski vähendamise teel. Teave kättesaadavate rahastamisvõimaluste ja finantsvahendite kohta tuleks üldsusele teha kättesaadavaks kergesti juurdepääsetaval ja läbipaistval viisil. Liikmesriigid peaksid innustama finantseerimisasutusi edendama sihtotstarbelisi finantstooteid, toetusi ja subsiidiume, et suurendada nende hoonete energiatõhusust, kus elavad vähekaitstud leibkonnad, samuti halvima tõhususega mitmest eluruumist koosnevate

([22]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/955, millega luuakse kliimameetmete sotsiaalfond ja muudetakse määrust (EL) 2021/1060 (ELT L 130, 16.5.2023, lk 1).

eluhoonete ja maapiirkondade hoonete omanikele ning muudele rühmadele, kellel on raskusi rahalistele vahenditele juurdepääsu saamisega. Komisjon peaks vastu võtma vabatahtliku raamistiku, et aidata finantseerimisasutustel suunata laenuandmist ja suurendada laenumahtusid kooskõlas liidu CO_2-heite vähendamise eesmärkide ja asjakohaste energiaeesmärkidega.

(61) „Rohelised“ hüpoteeklaenud ja „rohelised“ laenud võivad majanduse ümberkujundamisele ja CO_2 heite vähendamisele oluliselt kaasa aidata.

(62) Ainuüksi rahastamine ei rahulda renoveerimisvajadusi. Koos rahastamisega on hädavajalik luua kättesaadavad ja läbipaistvad nõustamis- ja abivahendid, nagu ühtsed kontaktpunktid, mis pakuvad integreeritud energiatõhusaks renoveerimise teenuseid või nõustajaid, ning rakendada muid meetmeid ja algatusi, nagu on osutatud komisjoni algatuses „Arukate hoonete arukas rahastamine“, et luua asjakohane toetav raamistik ja kõrvaldada renoveerimist takistavad tõkked. Ühtsed kontaktpunktid peaksid pakkuma tehnilist abi ja olema kergesti kättesaadavad kõigile hoonete renoveerimisega seotud isikutele, sealhulgas koduomanikele ning haldus-, finants- ja majandustegevuses osalejatele, nagu näiteks VKEdele, sealhulgas mikroettevõtjatele.

(63) Ebatõhusad hooned on sageli seotud energiaostuvõimetuse ja sotsiaalsete probleemidega. Vähekaitstud leibkonnad on energiahindade tõusust eriti ohustatud, kuna nad kulutavad suurema osa oma eelarvest energiatoodetele. Ülemääraste energiaarvete vähendamisega võib hoonete renoveerimine aidata inimestel energiaostuvõimetusest üle saada ja võib energiaostuvõimetust ka ära hoida. Samal ajal ei saa hooneid renoveerida kulutusi tegemata ning oluline on tagada, et hoonete renoveerimise kulude sotsiaalne mõju, eelkõige vähekaitstud leibkondadele, oleks kontrolli all. Renoveerimislaine ei tohiks kedagi kõrvale jätta ja seda tuleks kasutada võimalusena parandada vähekaitstud leibkondade olukorda ning tagada õiglane üleminek kliimaneutraalsusele. Seetõttu peaksid rahalised stiimulid ja muud poliitikameetmed olema esmajärjekorras suunatud vähekaitstud leibkondadele, energiaostuvõimetusest mõjutatud inimestele ja sotsiaaleluruumides elavatele inimestele ning liikmesriigid peaksid võtma meetmeid, et vältida väljatõstmist renoveerimise tõttu, kehtestades näiteks üüritõusu ülempiirid. Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus ([23]) loob ühise raamistiku ja ühise arusaama terviklikust poliitikast ja investeeringutest, mida on vaja õiglase ülemineku tagamiseks.

(64) Mikroettevõtjad moodustavad 94 % ehitussektoris tegutsevatest ettevõtetest. Koos väikeste ettevõtjatega moodustavad nad 70 % ehitussektori tööhõivest. Nad pakuvad olulisi teenuseid ja töökohti kohalikul tasandil. Kuna mikroettevõtjad sõltuvad tavaliselt vähem kui kümnest töötajast, on neil piiratud ressursid, et täita rahalise toetuse programmide kavadega seotud regulatiivseid nõudeid ja norme. Energiakogukonnad, kodanike juhitavad algatused ning kohalikud omavalitsused ja energiaagentuurid on küll renoveerimislaine elluviimiseks hädavajalikud, kuid ka nemad seisavad silmitsi samade probleemidega nagu väiksem haldus-, finants- ja organisatsiooniline suutlikkus. See ei tohiks takistada selliste üksuste olulist rolli ning seda tuleks arvesse võtta toetus- ja koolitusprogrammide väljatöötamisel, tagades piisava nähtavuse ja hõlpsa juurdepääsu. Liikmesriigid võivad vähemate vahenditega organisatsioone aktiivselt toetada sihtotstarbelise tehnilise, rahalise ja õigusabiga.

(65) Hoonete energiamärgised on olnud kasutusel alates 2002. aastast. Ent erinevate skaalade ja vormingute kasutus pärsib erinevate riiklike kavade võrreldavust. Energiamärgiste suurem võrreldavus kogu liidus hõlbustab selliste märgiste kasutamist finantseerimisasutuste poolt, suunates seeläbi rahastamise energiatõhusamate hoonete ja hoonete renoveerimise suunas. ELi taksonoomia põhineb energiamärgiste kasutamisel ja rõhutab vajadust parandada nende võrreldavust. Energiatõhususe klasside ühise skaala ja ühise vormi kehtestamine peaks tagama energiamärgiste piisava võrreldavuse kogu liidus.

([23]) Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus õiglase kliimaneutraalsusele ülemineku tagamise kohta (ELT C 243, 27.6.2022, lk 35).

(66) Mitmed liikmesriigid on hiljuti oma energiamärgise kava muutnud. Häirete vältimiseks tuleks neile liikmesriikidele anda lisaaega oma kavade kohandamiseks.

(67) Tagamaks, et võimalikud ostjad või üürnikud saaksid protsessi varases etapis arvesse võtta hoonete energiatõhusust, peaks müügiks või rentimiseks pakutavatel hoonetel või hoone osadel olema energiamärgis ning energiatõhususe klass ja see teave tuleks esitada kõikides kuulutustes. Hoone või hoone osa tulevasele ostjale või üürnikule tuleks energiamärgise kaudu anda õiget teavet hoone energiatõhususe kohta ja praktilisi nõuandeid energiatõhususe suurendamiseks. Energiamärgis peaks samuti sisaldama teavet hoone primaar- ja lõppenergia tarbimise, energiavajaduse, taastuvenergia tootmise, kasvuhoonegaaside heite, olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali, kui see on kättesaadav, ning soovituslikult hoone sisekliima kvaliteedi sensorite või juhtimisseadmete kohta. Energiamärgis peaks sisaldama soovitusi hoone energiatõhususe parandamiseks.

(68) Hoonefondi seiret hõlbustab digitaalsete vahendite abil kogutud andmete kättesaadavus, mis vähendab halduskulusid. Seetõttu tuleks luua hoonete energiatõhususe riiklikud andmebaasid ja neis sisalduv teave tuleks edastada ELi hoonefondi vaatluskeskusele.

(69) Hooned, mida omavad või kus asuvad avaliku sektori asutused, peaksid olema eeskujuks ja näitama, et nende puhul on võetud arvesse keskkonna- ja energiatõhususe tegureid. Kõnealuste hoonete puhul tuleks seetõttu korrapäraselt väljastada energiamärgis. Avalikkust tuleks hoonete energiatõhususest paremini teavitada, pannes energiamärgised nähtavalt välja, eriti teatud suurusega hoonetes, kus asuvad avaliku sektori asutused ja mida inimesed tihti külastavad, ning teatud mitteeluhooned, nagu linnavalitsused, koolid, kauplused ja kaubanduskeskused, selvehallid, restoranid, teatrid, pangad ja hotellid.

(70) Viimastel aastatel on hakatud Euroopa riikides kasutama rohkem jahutussüsteeme. Sellega kaasnevad märkimisväärsed probleemid tippkoormuse ajal, elektrikulude tõus ja energiatasakaalu rikkumine. Esmatähtsaks peaksid saama need strateegiad, millega parandatakse hoonete soojuslikku toimivust suveperioodil. Sel eesmärgil tuleks keskenduda meetmetele, mis väldivad ülekuumenemist, nagu varjestused ja hoone konstruktsiooni piisav soojusmahtuvus ning tuleks veelgi arendada ja kohaldada passiivseid jahutusmeetodeid, eeskätt neid, mis parandavad sisekliima kvaliteeti, mikrokliimat hoonete ümber ning linna soojussaare nähtust.

(71) Erialase ettevalmistusega töötajate läbiviidav küttesüsteemide, ventilatsioonisüsteemide ja jahutussüsteemide korrapärane hooldus ja ülevaatus aitab seadmeid täpsemini reguleerida vastavalt tootekirjeldusele ning tagab seeläbi keskkonna, ohutuse ja energiakasutuse seisukohast nende optimaalse toimimise. Sõltumatu hindaja peaks korrapäraselt hindama kogu küttesüsteemi, ventilatsioonisüsteemi ja jahutussüsteemi selle olelusringi jooksul, ent eriti enne selle asendamist või ajakohastamist. Ülevaatuse käigus tuleks käsitleda süsteemide osi, mis on olemasolevate mittepurustavate meetodite kaudu kas otseselt või kaudselt kättesaadavad. Selleks et vähendada hoonete omanike ja üürnike halduskoormust, peaksid liikmesriigid püüdma kontrolle ja sertifitseerimist võimalikult palju ühendada. Kui ventilatsioonisüsteem on paigaldatud, tuleks hinnata ka selle võimsust ja suutlikkust optimeerida selle toimivust hoone konkreetse ja praeguse kasutuse seisukohast olulistes tüüpilistes või keskmistes töötingimustes.

(72) Kui kontrollitav süsteem põhineb fossiilkütustel, peaks ülevaatus hõlmama põhihinnangut fossiilkütuste kohapealse kasutamise vähendamise teostatavuse kohta, näiteks lõimides taastuvenergiat, muutes energiaallikaid või asendades või kohandades olemasolevaid süsteeme. Kasutajate koormuse vähendamiseks ei tohiks kõnealust hindamist korrata, kui sellised soovitused on juba dokumenteeritud energiamärgise, renoveerimispasside, energiaauditi või tootja soovituste kontekstis või on nõuandeid esitatud muudes samaväärsetes ametlikes dokumentides või kui süsteemi asendamine on juba kavandatud.

(73) Mõned küttesüsteemid on seotud suure vingugaasimürgistuse riskiga, sõltuvalt soojusallika tüübist (katel, soojuspump), kütuse liigist (kivisüsi, õli, biomass, gaas) või soojusallika asukohast (nt eluruumides või ruumides, kus puudub nõuetekohane ventilatsioon). Selliste süsteemide ülevaatus annab hea võimaluse kõnealuseid riske juhtida.

(74) Ühine lähenemisviis hoonete energiamärgiste, renoveerimispasside, nutivalmiduse näitajate ning küttesüsteemide ja jahutussüsteemide ülevaatuste puhul, mida viivad läbi erialase ettevalmistusega või sertifitseeritud akrediteeritud eksperdid, kelle sõltumatus tuleb tagada objektiivsete kriteeriumide alusel, aitab kaasa võrdsete võimaluste loomisele, mis puudutab liikmesriikide pingutusi seoses ehitussektoris energia säästmisega, ning muudab liidu kinnisvaraturul

võimalike omanike või kasutajate jaoks energiatõhususe teabe läbipaistvaks. Ekspertidel peaks olema võimalik kasutada EN ja ISO standardite kohaselt sertifitseeritud katseseadmeid. Selleks et tagada energiamärgiste, renoveerimispasside, nutivalmiduse näitajate ning küttesüsteemide ja jahutussüsteemide ülevaatuste kvaliteet kogu liidus, tuleks igas liikmesriigis kehtestada sõltumatu kontrollisüsteem.

(75) Selleks et tagada piisav suutlikkus teostada kvaliteetseid renoveerimistöid vajalikus mahus, peaks olema kättesaadav piisav arv usaldusväärseid ja energiatõhusa renoveerimise valdkonnas pädevaid spetsialiste. Seetõttu peaksid liikmesriigid, kui see on asjakohane ja teostatav, kehtestama sertifitseerimissüsteemid integreeritud renoveerimistööde jaoks, mis nõuavad oskusteavet erinevate ehituselementide või -süsteemide, näiteks hoone isolatsiooni, elektri- ja küttesüsteemide ning päikeseenergiatehnoloogia paigaldamise alal; selliste spetsialistide hulka võivad kuuluda projekteerijad, peatöövõtjad, spetsialiseeritud töövõtjad ja paigaldajad.

(76) Kuna kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on käesoleva direktiivi edukaks rakendamiseks olulised, tuleks neid, kui see on asjakohane, vastavalt liikmesriikides kehtivale õigusele kaasata ja nendega konsulteerida sellistes küsimustes nagu planeerimine, teavitamise, koolitamise ja teadlikkuse parandamise programmide väljatöötamine ning direktiivi rakendamine riiklikul või piirkondlikul tasandil. Selliseid konsultatsioone saab kasutada ka selleks, et edendada asjakohaste juhiste andmist kohalikele planeerijatele ja ehitusinspektoritele vajalike ülesannete täitmiseks. Lisaks sellele peaksid liikmesriigid võimaldama arhitektidel, planeerijatel ja inseneridel tööstus- või elamupiirkondade kavandamisel, projekteerimisel, ehitamisel ja renoveerimisel korralikult kaaluda energiatõhususe suurendamise, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise ning kaugkütte ja -jahutuse kasutamise optimaalset kombinatsiooni ja innustama neid seda tegema, sealhulgas hoonete modelleerimis- ja simulatsioonitehnoloogia abil.

(77) Paigaldajad ja ehitajad on käesoleva direktiivi edukaks rakendamiseks esmatähtsad. Seetõttu peaks piisaval hulgal paigaldajaid ja ehitajaid koolituste ja muude meetmete kaudu omandama piisava pädevuse, et kasutada ja paigaldada nõuetekohaseid energiatõhusa ja taastuvenergia tehnoloogiaga seadmeid.

(78) Et teostada hoonete energiatõhususe parandamise eesmärki, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et kohandada I lisas sätestatud üldraamistiku teatavaid osasid tehnika arenguga, ning kehtestada võrdlev metoodikaraamistik energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalsete tasemete arvutamiseks, liidu raamistik olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali arvutamiseks riigi tasandil, mille eesmärgiks on saavutada kliimaneutraalsus, ja liidu kava hoonete nutivalmiduse hindamiseks, ning lisaks innustada tulemuslikult finantseerimisasutusi suurendama energiatõhususega seotud renoveerimiseks ette nähtud mahtusid, kasutades selleks terviklikku portfelliraamistikku, mida finantseerimisasutused saavad vabatahtlikult kasutada. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega ([24]). Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(79) Selleks et tagada käesoleva direktiivi sätete tõhus rakendamine, toetab komisjon liikmesriike mitmesuguste vahendite kaudu, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240 ([25]) loodud tehnilise toe rahastamisvahend, mis pakub kohandatud tehnilist oskusteavet, et kavandada ja rakendada reforme, sealhulgas neid, mille eesmärk on suurendada elu- ja mitteeluhoonete iga-aastast energiatõhusaks renoveerimise määra 2030. aastaks ning edendada energiatõhusaks tervikrekonstrueerimist. Tehniline abi on seotud näiteks haldussuutlikkuse suurendamisega, poliitika väljatöötamise ja rakendamise toetamisega ning asjakohaste parimate tavade jagamisega.

(80) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt hoonete energiatõhususe suurendamist ja kasvuhoonegaaside heite vähendamist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ehitussektori keerukuse tõttu ja liikmesriikide eluasemeturgude suutmatuse tõttu rahuldavalt lahendada energiatõhususe probleeme, ent meetme mastaabi ja mõju tõttu on

([24]) ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.
([25]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1).

seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(81) Käesoleva algatuse õigusliku alusega antakse liidule õigus kehtestada meetmeid, mis on vajalikud liidu energiapoliitika eesmärkide saavutamiseks. Ettepanekuga aidatakse saavutada ELi toimimise lepingu artikli 194 lõikes 1 kirjeldatud liidu energiapoliitika eesmärke, eelkõige parandada hoonete energiatõhusust ja vähendada nende kasvuhoonegaaside heidet, mis aitab keskkonda säilitada ja parandada.

(82) Kooskõlas paremat õigusloomet käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe punktiga 44 peaksid liikmesriigid koostama nende endi jaoks ja liidu huvides vastavustabeleid, kus on võimalikult suures ulatuses välja toodud vastavus käesoleva direktiivi ja ülevõtmismeetmete vahel, ning tegema need üldsusele kättesaadavaks. Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate liikmesriigi õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide esitamine on põhjendatud, eriti pärast Euroopa Liidu Kohtu otsust kohtuasjas C-543/17 ([26]).

(83) Kohustus võtta käesolev direktiiv liikmesriigi õigusesse üle piirdub sätetega, mida on võrreldes varasema direktiiviga oluliselt muudetud. Muutmata sätete ülevõtmise kohustus tuleneb varasemast direktiivist.

(84) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud VIII lisa B osas osutatud direktiivide liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevade ja kohaldamise kuupäevadega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Sisu

1. Käesoleva direktiiviga edendatakse liidu piires hoonete energiatõhusust ja hoonete kasvuhoonegaaside heite vähendamist eesmärgiga muuta hoonefond 2050. aastaks heitevabaks, võttes arvesse väliskliimat, kohalikke tingimusi, sisekliima kvaliteedi nõudeid ja kulutõhusust.

2. Käesoleva direktiiviga nähakse ette nõuded järgmistes küsimustes:

a) hoonete ja hoone osade üldise energiatõhususe arvutamise metoodika ühine üldraamistik;

b) energiatõhususe miinimumnõuete rakendamine uute hoonete ja uute hoone osade suhtes;

c) energiatõhususe miinimumnõuete rakendamine:

i) oluliselt rekonstrueeritavate olemasolevate hoonete ja oluliselt rekonstrueeritavate olemasolevate hoone osade energiatõhususe suhtes;

ii) hoonete välispiireteks olevate selliste hoone komponentide energiatõhususe suhtes, millel on oluline mõju hoone välispiirde energiatõhususele, kui need rekonstrueeritakse või asendatakse;

iii) hoone tehnosüsteemide energiatõhususe suhtes uue tehnosüsteemi paigaldamisel, asendamisel või ajakohastamisel;

d) energiatõhususe miinimumstandardite kohaldamine olemasolevate hoonete ja olemasolevate hoone osade suhtes kooskõlas artiklitega 3 ja 9;

e) hoonete olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali arvutamine ja avalikustamine;

f) päikeseenergia hoonetes;

([26]) Euroopa Kohtu (suurkoja) 8. juuli 2019. aasta otsus kohtuasjas Euroopa Komisjon *vs* Belgia Kuningriik, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573.

g) renoveerimispassid;

h) riiklikud hoonete renoveerimiskavad;

i) kestliku liikuvuse taristu hoonetes ja hoonetega külgnevalt;

j) arukad hooned;

k) hoonetele ja hoone osadele energiamärgise väljastamine;

l) hoonetes paiknevate küttesüsteemide, ventilatsioonisüsteemide ning jahutussüsteemide korrapärane ülevaatus;

m) sõltumatud kontrollisüsteemid energiamärgiste, renoveerimispasside, nutivalmiduse näitajate ja ülevaatuse aruannete jaoks;

n) hoonete sisekliima kvaliteedi alane suutlikkus.

3. Käesolevas direktiivis sätestatud nõuded on miinimumnõuded ega takista ühelgi liikmesriigil säilitada või kehtestada rangemaid meetmeid, kui sellised meetmed on kooskõlas liidu õigusega. Nimetatud meetmetest teatatakse komisjonile.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „hoone“ – katusega konstruktsioon, millel on seinad ja mille sisekliima tagamiseks tarbitakse energiat;

2) „heitevaba hoone“ – I lisa kohaselt kindlaks määratud väga suure energiatõhususega hoone, mis ei vaja üldse energiat või vajab väga väikest energiakogust, ei tekita kohapeal fossiilkütustest CO_2 heitkoguseid ning ei tekita üldse või tekitab väga väikeses koguses kasutusaegseid kasvuhoonegaaside heiteid, vastavalt artiklile 11;

3) „liginullenergiahoone“– hoone, mille I lisa kohaselt määratud energiatõhusus on väga suur ja mitte halvem kui 2023. aastal liikmesriikide poolt vastavalt artikli 6 lõikele 2 esitatud kuluoptimaalne tase ning kus nullilähedane või väga väike nõutava energia kogus pärineb väga olulisel määral taastuvatest energiaallikatest, sealhulgas kohapeal taastuvatest energiaallikatest toodetud või lähiümbruses taastuvatest energiaallikatest toodetud energiast;

4) „energiatõhususe miinimumstandardid“ – reeglid, millega nõutakse olemasolevatelt hoonetelt energiatõhususe nõude täitmist hoonefondi ulatusliku rekonstrueerimise kava osana või käivituspunktiks oleva turutoimingu korral, näiteks müük, rent, kinkimine või otstarbe muutmine katastris või kinnistusraamatus teataval ajavahemikul või kindlaks kuupäevaks, käivitades seeläbi olemasolevate hoonete renoveerimise;

5) „avaliku sektori asutused“ – direktiivi (EL) 2023/1791 artikli 2 esimese lõigu punktis 12 määratletud avaliku sektori asutused;

6) „hoone tehnosüsteem“ – tehnilised seadmed, mida kasutatakse hoone või hoone osa kütmiseks, jahutamiseks, ventileerimiseks, tarbevee soojendamiseks, sisseehitatud valgustuse jaoks, automatiseerimiseks ja juhtimiseks ning kohapeal taastuvenergia tootmiseks ja energia salvestamiseks, või selliste süsteemide kogum, sealhulgas taastuvatest energiaallikatest pärit energiat kasutavad süsteemid;

7) „hoone automaatika- ja juhtimissüsteem“ – süsteem, mis hõlmab kõiki tooteid, tarkvara ja inseneriteenuseid, mis võivad toetada hoone tehnosüsteemide energiatõhusat, säästlikku ja ohutut toimimist, kasutades automaatset juhtimist ja lihtsustades nimetatud hoone tehnosüsteemide manuaalset haldamist;

8) „hoone energiatõhusus“ – arvutatud või mõõdetud energia kogus, mis on vajalik hoone tüüpilise kasutuse energiavajaduste rahuldamiseks, milles sisaldub kütmiseks, jahutuseks, ventilatsiooniks, tarbevee soojendamiseks ja valgustuseks kasutatav energia;

9) „primaarenergia“ – energia taastuvatest ja mittetaastuvatest allikatest, mis ei ole läbinud ühtegi muundamise ega ülekande protsessi;

10) „mõõdetud“ – mõõdetud asjakohase seadme, näiteks energiaarvesti, võimsusarvesti, võimsuse mõõte- ja seireseadme või elektriarvesti abil;

11) „taastumatu primaarenergia tegur“ – näitaja, mis arvutatakse jagades taastumatutest energiaallikatest pärinev primaarenergia antud energiakandjale, sealhulgas tarnitud energia ja arvutatud energia üldkulud kasutuskohtadesse tarnimisel, tarnitud energiaga;

12) „taastuva primaarenergia tegur“ – näitaja, mis arvutatakse jagades taastuvast kohapealsest, lähedal asuvast või kaugest energiaallikast pärinev primaarenergia, mida tarnitakse konkreetse energiakandja kaudu sisaldades tarnitud energia ja arvutatud energia üldkulud kasutuskohtadesse tarnimisel, tarnitud energiaga;

13) „summaarne primaarenergiategur“ – antud energiakandja taastuva primaarenergia teguri ja taastumatu primaarenergia teguri summa;

14) „energia taastuvatest energiaallikatest“– energia, mis pärineb taastuvatest mittefossiilsetest allikatest, nimelt tuul, päike (päikesesoojus ja päikeseelekter), ning geotermiline energia osmootiline energia, ümbritseva keskkonna energia, loodete, laine- ja muu ookeanienergia, hüdroenergia, biomass, prügilagaas, reoveepuhasti gaas ja biogaas;

15) „hoone välispiire“ – hoone sisemust väliskeskkonnast eraldavad hoone integreeritud elemendid;

16) „hoone osa“ – hoones paiknev hoone osa, korrus või korter, mis on projekteeritud või mida on muudetud nii, et seda saab kasutada eraldi;

17) „hoone komponent“ – hoone tehnosüsteem või hoone välispiirde element;

18) „eluhoone või eluruum“ – ruum või ruumide komplekt alalises hoones või hoone piirdetarinditega eraldatud osas, mis on ette nähtud ühe tavaleibkonna aastaringseks elamiseks;

19) „renoveerimispass“ – konkreetsele hoonele kohandatud tegevuskava hoone tervikrekonstrueerimiseks maksimaalse arvu etappidega, millega parandatakse oluliselt hoone energiatõhusust;

20) „tervikrekonstrueerimine“ – renoveerimine, mis on kooskõlas energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttega, mis keskendub olulistele hoone komponentidele ja millega muudetakse hoone või hoone osa:

    a) enne 1. jaanuari 2030 liginullenergiahooneks;

    b) alates 1. jaanuarist 2030 heitevabaks hooneks;

21) „etapiviisiline tervikrekonstrueerimine“ – tervikrekonstrueerimine, mis teostatakse renoveerimispassis sätestatud suurima arvu etappide kohaselt;

22) „oluline rekonstrueerimine“ – hoone renoveerimine, mille puhul:

    a) hoone välispiirete või tehnosüsteemide renoveerimisega seotud kulud on suuremad kui 25 % hoone väärtusest, välja arvatud selle maa väärtus, millel hoone asub; või

    b) renoveeritakse rohkem kui 25 % hoone välispiirete pindalast.

    Liikmesriigid võivad valida, kas nad kohaldavad punkti a või b;

23) „kasutusaegsed kasvuhoonegaaside heitkogused“ – kasvuhoonegaaside heitkogused, mis on seotud hoone tehnosüsteemide energiatarbimisega hoone kasutamise ja käitamise ajal;

24) „olelusringi jooksul tekkivad kasvuhoonegaaside heitkogused“ – kasvuhoonegaaside heitkogused, mis tekivad hoone kogu olelusringi jooksul, sealhulgas ehitusmaterjalide tootmise ja transpordi, ehitusplatsi tegevuste, hoone energiakasutuse ja ehitusmaterjalide asendamise, samuti lammutamise, jäätmete transpordi ja käitluse ning jäätmete korduskasutamise, ringlussevõtu ja lõpliku kõrvaldamise käigus;

25) „olelusringi globaalse soojenemise potentsiaal“ – näitaja, millega väljendatakse arvuliselt globaalse soojenemise potentsiaali panust kogu hoone olelusringi jooksul;

26) „huvide lahknemine“ – direktiivi (EL) 2023/1791 artikli 2 esimese lõigu punktis 54 määratletud huvide lahknemine;

27) „energiaostuvõimetus“ – direktiivi (EL) 2023/1791 artikli 2 esimese lõigu punktis 52 määratletud energiaostuvõimetus;

28) „vähekaitstud leibkonnad“ – energiaostuvõimetud leibkonnad või sellised leibkonnad, sealhulgas madalama keskmise sissetulekuga leibkonnad, kelle energiakulud on eriti suured ja kellel puuduvad vahendid nende kasutuses oleva hoone renoveerimiseks;

29) „Euroopa standard“ – Euroopa Standardikomitee, Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee või Euroopa Telekommunikatsiooni Standardite Instituudi vastu võetud ja avalikuks kasutuseks kättesaadavaks tehtud standard;

30) „energiamärgis“ – liikmesriigi või selle määratud juriidilise isiku tunnustatud sertifikaat, millel on märgitud hoone või hoone osa energiatõhusus, mis on arvutatud vastavalt artikli 4 kohaselt vastu võetud metoodikale;

31) „koostootmine“ – soojusenergia ning elektrienergia või mehaanilise energia samaaegne tootmine ühes protsessis;

32) „kuluoptimaalne tase“ – energiatõhususe tase, mis viib väikseimate kuludeni hinnangulise majandusliku olelusringi jooksul, kusjuures

a) väikseim kulu määratakse kindlaks võttes arvesse:

i) asjaomase hoone kasutamise otstarvet ja kasutust;

ii) ametlikel prognoosidel põhinevaid energiaga seotud investeerimiskulusid;

iii) hooldus- ja käituskulusid, sh energiakulu, võttes arvesse kasvuhoonegaaside heitkoguste maksumust;

iv) energiakasutuse välismõjusid keskkonnale ja tervisele;

v) kohapeal toodetud energiast saadud tulu, kui see on asjakohane;

vi) jäätmekäitluse kulusid, kui see on asjakohane, ning

b) iga liikmesriik määrab kindlaks hinnangulise majandusliku olelusringi, mis tähendab sellise hoone järelejäänud hinnangulist majanduslikku olelusringi, mille puhul energiatõhususe nõuded on kehtestatud hoonele tervikuna, või hoone komponendi hinnangulist majanduslikku olelusringi, kui energiatõhususe nõuded on kehtestatud hoone komponentidele.

Kuluoptimaalne tase peab jääma energiatõhususe tasemete vahemikku, kus hinnangulise majandusliku olelusringi jooksul arvutatud tasuvusanalüüs on positiivne;

33) „laadimispunkt“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1804 ([27]) artikli 2 esimese lõigu punktis 48 määratletud laadimispunkt;

34) „juhtmetaristu eelpaigaldamine“ – kõik meetmed, mis on vajalikud laadimispunktide paigaldamiseks, sealhulgas andmeedastus, kaablid, kaablitrassid ja vajadusel elektriarvestid;

35) „katusega parkla“ – katusega konstruktsioon, millel on vähemalt kolm parkimiskohta ja mille sisekliima tagamiseks ei tarbita energiat;

36) „eraldatud mikrovõrk“ – võrk, milles 2022. aastal oli tarbimine väiksem kui 500 GWh ja millel puuduvad ühendused teiste süsteemidega;

([27]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. septembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/1804, milles käsitletakse alternatiivkütuste taristu kasutuselevõttu ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2014/94/EL (ELT L 234, 22.9.2023, lk 1).

37) „nutilaadimine“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 ([28]) artikli 2 teise lõigu punktis 14 m määratletud nutilaadimine;

38) „kahesuunaline laadimine“ – määruse (EL) 2023/1804 artikli 2 esimese lõigu punktis 11 määratletud kahesuunaline laadimine;

39) „hüpoteegiportfelli standardid“ – mehhanismid, mis ergutavad hüpoteeklaenude andjaid koostama kava, et suurendada 2030. ja 2050. aastaks nende hüpoteegiga kaetud hoonete mediaan-energiatõhusust ja julgustada potentsiaalseid kliente parandama oma kinnisvara energiatõhusust vastavalt liidu CO_2-heite vähendamise eesmärgile ja asjakohastele energiaeesmärkidele hoonete energiatarbimise valdkonnas, tuginedes määruse (EL) 2020/852 artiklis 3 sätestatud keskkonnakestliku majandustegevuse kindlaksmääramise kriteeriumidele;

40) „säästupõhiste maksete rahastamiskava“ – laenukava, mis on ette nähtud ainult energiatõhususe suurendamiseks ning mille ülesehituses on kindlaks määratud korrelatsioon laenu tagasimaksete ja saavutatud energiasäästu vahel, võttes arvesse ka muid majanduslikke tegureid, nagu energiakulude indekseerimine, intressimäärad, varade väärtuse suurenemine ja laenu refinantseerimine;

41) „hoone digitaalne logiraamat“ – ühine andmekogu, kuhu kantakse kõik asjakohased hoone andmed, sealhulgas energiatõhususega seotud andmed, nagu energiamärgised, renoveerimispassid ja nutivalmiduse näitajad ning andmed olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali kohta, mis hõlbustab teadlike otsuste tegemist ja teabe jagamist ehitussektoris hoonete omanike ja kasutajate, finantsasutuste ja avaliku sektori asutuste vahel;

42) „jahutussüsteem“ – õhu töötlemise komponentide kombinatsioon temperatuuri kontrollimiseks või selle alandamiseks;

43) „küttesüsteem“ – komponentide kombinatsioon, mida on tarvis siseruumide õhu töötlemiseks, et temperatuuri tõsta;

44) „ventilatsioonisüsteem“ – hoone tehnosüsteem, mille abil välisõhk pääseb ruumidesse loomulikul viisil või mehaaniliste vahenditega;

45) „soojusallikas“ – see osa küttesüsteemist, milles toodetakse I lisas nimetatud kasutuste jaoks kasulikku soojust ühel või mitmel järgmisel viisil:

   a) kütuse põletamine, näiteks katlas;

   b) Joule'i efekt ehk elekterküttekeha läbiva elektrivoolu soojuslik toime;

   c) soojuse sidumine ümbritsevast õhust, ventilatsioonisüsteemist väljuvast õhust või veest või maasoojusallikast soojuspumba abil;

46) „jahutusallikas“ – see osa jahutussüsteemist, milles toodetakse I lisas nimetatud kasutuste jaoks kasulikku jahutust;

47) „energiatõhususe leping“ – energiatõhususe leping, mis on määratletud direktiivi (EL) 2023/1791 artikli 2 punktis 33;

48) „katel“ – katla korpusest ja põletist koosnev üksus, mille abil kantakse vedelikule üle põlemisel eralduv soojus;

49) „efektiivne nimivõimsus“ – tootja määratletud ja tagatud suurim soojusvõimsus (kilovattides), mida on võimalik saavutada kestval kasutamisel tootja määratud kasuliku võimsuse korral;

50) „kaugküte“ või „kaugjahutus“ – soojusenergia jaotamine võrgu kaudu auru, kuuma vee või jahutatud vedelikena kesksest või detsentraliseeritud tootmisallikast mitmesse hoonesse või kohta, et kasutada seda kütteks või jahutamiseks ruumis või protsessides;

51) „kasulik põrandapind“ – hoone põrandapind, mis on vajalik parameetrina, et kvantifitseerida konkreetseid kasutustingimusi, mida väljendatakse põrandapinna ühiku kohta, ning kohaldada lihtsustuste ning tsoonideks jaotamise ja ümberjaotamise reegleid;

([28]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

52) „võrdluspõrandapind“ – põrandapind, mida kasutatakse hoone energiatõhususe hindamisel võrdlussuurusena; hoone energiatõhusust hinnates arvutatakse see suurus hoone välispiirde sisse jäävate ruumide kasulike põrandapindade summana;

53) „süsteemipiir“ – piir, kus tarnitud ja eksporditud energiat mõõdetakse või arvutatakse;

54) „kohapeal“ – konkreetse hoone sees või peal või maal, kus hoone asub;

55) „taastuvatest energiaallikatest lähedal toodetud energia“ – taastuvatest energiaallikatest toodetud energia, mis on toodetud konkreetse hoone lähi- või piirkondlikus ümbruses ja mis vastab kõigile järgmistele tingimustele:

a) seda saab jaotada ja kasutada ainult selles kohalikus ja piirkondlikus ümbruses spetsiaalse jaotusvõrgu kaudu;

b) see võimaldab arvutada konkreetse primaarenergiateguri, mis kehtib ainult taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kohta, mis on toodetud selles lähi- või piirkondlikus ümbruses, ning

c) seda saab kasutada kohapeal spetsiaalse ühenduse kaudu energiatootmisallikaga, kus vastava ühenduse jaoks on vaja eriseadmeid, et tagada hoone omatarbeks vajaliku energia ohutu tarnimine ja mõõtmine;

56) „hoonete energiatõhususega seotud teenused“ või „EPB teenused“ – sellised teenused nagu küte, jahutus, ventilatsioon, tarbevee soojendamine ja valgustus ning muud, mille energiatarbimist võetakse arvesse hoonete energiatõhususe arvutamisel;

57) „energiavajadus“ – energia, mis tuleb viia või eemaldada sisekliima tagamisega ruumist selleks, et säilitada ruumis ettenähtud tingimusi antud ajavahemikul, võtmata arvesse hoone tehnosüsteemide kadusid;

58) „energiakasutus“ või „energiatarbimine“ – energiasisend EPB teenust osutavasse tehnosüsteemi, mille otstarve on rahuldada energiavajadust;

59) „omatarve“ – kohapealsete tehnosüsteemide EPB teenuste energiakasutus taastuvatest allikatest kohapeal või läheduses toodetud taastuvenergiast;

60) „muud kohapealsed kasutused“ – muude kui EPB teenuste, sealhulgas seadmed, mitmesugused ja täiendavad koormused või elektromobiilsuse laadimispunktid, kasutamine kohapeal;

61) „arvutussamm“ – energiatõhususe arvutamiseks kasutatav diskreetne ajavahemik;

62) „tarnitud energia“ – energiakandja kohta väljendatud energia, mis on läbi süsteemipiiri viidud hoone tehnosüsteemidesse selleks, et täita arvesse võetud energiavajadusi või toota eksporditud energiat;

63) „eksporditud energia“ – energiakandja ja primaarenergiateguri kohta väljendatud taastuvenergia osa, mis suunatakse välisesse energiavõrku selle asemel, et kasutada seda kohapeal omatarbeks või muuks kohapealseks kasutuseks.

64) „jalgratta parkimiskoht“ – vähemalt ühe jalgratta parkimiseks ette nähtud ruum;

65) „hoonega külgnev parkla“ – hoone elanikele, külastajatele või töötajatele mõeldud autoparkla, mis asub hoone krundil või hoone vahetus läheduses;

66) „sisekliima kvaliteet“ – hoones viibijate tervist ja heaolu mõjutavate hoonesiseste tingimuste hindamise tulemus, mis on seotud selliste parameetritega nagu temperatuur, niiskus, ventilatsioonimäär ja saasteainete olemasolu.

Artikkel 3

Riiklik hoonete renoveerimiskava

1. Iga liikmesriik koostab riikliku hoonete renoveerimiskava nii avaliku kui ka erasektori elu- ja mitteeluhoonete renoveerimise tagamiseks kogu riigis, et saavutada 2050. aastaks väga energiatõhus ja vähese CO_2 heitega hoonefond, eesmärgiga muuta olemasolevad hooned heitevabaks.

2. Iga riiklik hoonete renoveerimiskava hõlmab järgmist:

a) ülevaade kogu riigi hoonefondist, mis hõlmab eri hooneliike, sealhulgas nende osakaalu kogu hoonefondis, ehitusaegu ja kliimatsoone, põhineb asjakohasel juhul statistilisel valimil ning artikli 22 kohasel riiklikul energiamärgiste andmebaasil, ülevaade turutõketest ja turutõrgetest ning ehitus-, energiatõhusus- ja taastuvenergiasektorite suutlikkusest ning vähekaitstud leibkondade osakaalust, mis põhineb asjakohasel juhul statistilisel valimil;

b) tegevuskava, mis sisaldab riiklikult kehtestatud eesmärke ja mõõdetavaid edusammude näitajaid, sealhulgas energiaostuvõimetusest mõjutatud inimeste arvu vähendamist, pidades silmas 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärki, et tagada 2050. aastaks väga energiatõhus ja vähese CO_2-heitega riiklik hoonefond, ning olemasolevate hoonete muutmine heitevabaks;

c) ülevaade rakendatud ja kavandatud poliitikasuundadest ja meetmetest, millega toetatakse tegevuskava rakendamist vastavalt punktile b;

d) ülevaade riikliku hoonete renoveerimiskava rakendamiseks vajalikest investeeringutest, rahastamisallikatest ja meetmetest ning hoonete renoveerimiseks ette nähtud haldusressurssidest;

e) piirmäärasid uue või renoveeritud heitevaba hoone kasutusaegsele kasvuhoonegaaside heitele ja aastasele primaarenergia vajadusele vastavalt artiklile 11;

f) artikli 9 lõike 1 kohased energiatõhususe miinimumstandardid mitteeluhoonete jaoks, võttes aluseks energiatõhususe maksimumpiirmäärad;

g) elamufondi renoveerimise riiklik trajektoor koos 2030. ja 2035. aasta vahe-eesmärkidega keskmiseks primaarenergia kasutuseks kWh/(m² aastas) vastavalt artikli 9 lõikele 2; ning

h) tõenduspõhine hinnang eeldatava energiasäästu ja laiema kasu kohta, sealhulgas sisekliima kvaliteedi kohta.

Käesoleva lõike punktis b osutatud tegevuskava sisaldab 2030., 2040. ja 2050. aastaks seatud riiklikke eesmärke seoses iga-aastase hoonete energiatõhusaks renoveerimise määra, riikliku hoonefondi primaarenergia ja lõppenergia tarbimise ning kasutusaegsete kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisega: konkreetseid ajakavasid, mille jooksul mitteeluhooned peavad artikli 9 lõike 1 kohaselt 2040. ja 2050. aastaks vastama madalamatele energiatõhususe maksimumpiirmääradele vastavalt kavale, mille abil muuta riiklik hoonefond heitevabaks; ning tõenduspõhine hinnang eeldatava energiasäästu ja laiema kasu kohta, sealhulgas sisekliima kvaliteedi kohta.

Kui punktis c osutatud konkreetsete poliitikasuundade ja meetmete ülevaade või punktis d osutatud konkreetsete investeerimisvajaduste ülevaade on juba lisatud riiklikesse energia- ja kliimakavadesse, võib täielikult koostatud ülevaate asemel lisada hoonete renoveerimiskavasse selge viite riiklike energia- ja kliimakavade asjakohastele osadele.

3. Liikmesriigid koostavad ja esitavad komisjonile iga viie aasta tagant oma riikliku hoonete renoveerimiskava kavandi, kasutades käesoleva direktiivi II lisa kohast näidisvormi. Iga liikmesriik esitab oma riikliku hoonete renoveerimiskava kavandi määruse (EL) 2018/1999 artiklis 9 osutatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava kavandi osana; kava kavandi ajakohastatud versiooni esitamise korral peab see olema kõnealuse määruse artiklis 14 osutatud ajakohastatud versioon.

Olenemata esimesest lõigust esitavad liikmesriigid oma hoonete renoveerimiskava esimese kavandi komisjonile 31. detsembriks 2025.

4. Oma riikliku hoonete renoveerimiskava väljatöötamise toetamiseks korraldab iga liikmesriik enne riikliku hoonete renoveerimiskava kavandi komisjonile esitamist selle teemalise avaliku konsultatsiooni. Avalik konsultatsioon hõlmab eelkõige kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning teisi sotsiaal-majanduslikke partnereid, sealhulgas kodanikuühiskonda ja vähekaitstud kodumajapidamistega tegelevaid ühendusi. Iga liikmesriik avaldab oma avaliku konsultatsiooni tulemuste kokkuvõtte oma riikliku hoonete renoveerimiskava kavandi lisana. Selle avaliku konsultatsiooni võib läbi viia määruse (EL) 2018/1999 artikli 10 kohaselt korraldatava avaliku konsultatsiooni osana.

5. Komisjon hindab lõike 3 kohaselt esitatud riiklike hoonete renoveerimiskavade kavandeid, eelkõige seda, kas:

a) riiklikult kehtestatud eesmärkide ulatus on piisav ning kooskõlas lõimitud riiklikes energia- ja kliimakavades sätestatud riiklike kliima- ja energiakohustustega;

b) poliitika ja meetmed on piisavad riiklikult kehtestatud eesmärkide saavutamiseks;

c) kava rakendamiseks on eraldatud piisavad eelarve- ja haldusressursid;

d) käesoleva artikli lõike 2 esimese lõigu punktis d osutatud rahastamisallikad ja meetmed on kooskõlas käesoleva artikli lõike 2 esimese lõigu punktis b osutatud energiaostuvõimekuse kavandatud vähendamisega;

e) kavas seatakse esikohale halvima tõhususega hoonete renoveerimine kooskõlas artikliga 9;

f) lõike 4 kohane avalik konsultatsioon on olnud piisavalt kaasav ning

g) kavad vastavad lõike 1 nõuetele ja II lisas esitatud näidisvormile.

Pärast konsulteerimist käesoleva direktiivi artikli 33 kohaselt loodud komiteega võib komisjon anda liikmesriikidele riigipõhiseid soovitusi vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artikli 9 lõikele 2 ja artiklile 34.

Riikliku hoonete renoveerimiskava esimese kavandi puhul võib komisjon anda liikmesriikidele riigipõhiseid soovitusi hiljemalt kuue kuu jooksul pärast seda, kui liikmesriik on kõnealuse kava esitanud.

6. Riiklikus hoonete renoveerimiskavas võtab iga liikmesriik asjakohaselt arvesse kõiki komisjoni soovitusi, mis on esitatud riikliku hoonete renoveerimiskava kavandi kohta. Kui asjaomane liikmesriik ei võta soovitust või selle olulist osa arvesse, esitab ta komisjonile asjakohased põhjendused ja avalikustab need.

7. Liikmesriigid koostavad ja esitavad komisjonile iga viie aasta tagant oma riikliku hoonete renoveerimiskava, kasutades käesoleva direktiivi II lisa kohast näidisvormi. Iga liikmesriik esitab oma riikliku hoonete renoveerimiskava määruse (EL) 2018/1999 artiklis 3 osutatud lõimitud riikliku energia- ja kliimakava projekti osana; ajakohastatud versiooni esitamise korral peab see olema kõnealuse määruse artiklis 14 osutatud ajakohastatud versiooni osa.

Olenemata esimesest lõigust esitavad liikmesriigid esimese riikliku hoonete renoveerimiskava komisjonile 31. detsembriks 2026.

8. Iga liikmesriik lisab oma järgmisele riiklikule hoonete renoveerimiskavale lisana kõige hiljutisema pikaajalise renoveerimisstrateegia või riikliku hoonete renoveerimiskava rakendamise üksikasjad, näidates, kas tema riiklikud eesmärgid on saavutatud.

9. Iga liikmesriik lisab oma lõimitud riiklikusse energia- ja kliimaalasesse eduaruandesse vastavalt määruse (EL) 2018/1999 artiklitele 17 ja 21 teabe käesoleva artikli lõike 2 punktis b osutatud riiklike eesmärkide rakendamise kohta. Komisjon lisab määruse (EL) 2018/1999 artikli 35 kohasesse energialiidu olukorda käsitlevasse iga-aastasesse aruandesse iga kahe aasta tagant üldise eduaruande nii avaliku kui ka erasektori elu- ja mitteeluhoonete fondi renoveerimise kohta, tehes seda kooskõlas hoonete renoveerimiskavades sätestatud tegevuskavadega ning tuginedes teabele, mille liikmesriigid on esitanud oma lõimitud riiklikes energia- ja kliimaalastes eduaruannetes. Komisjon seirab igal aastal liidu hoonefondi energiatõhususe arengut, tuginedes Eurostatilt ja muudest allikatest saadud parimale kättesaadavale teabele, ning avaldab selle teabe ELi hoonefondi vaatluskeskuse kaudu.

Artikkel 4

Hoonete energiatõhususe arvutamise metoodika vastuvõtmine

Liikmesriigid kohaldavad hoonete energiatõhususe arvutamiseks metoodikat vastavalt I lisas sätestatud ühisele üldraamistikule. See metoodika võetakse vastu riiklikul või piirkondlikul tasandil.

Komisjon annab välja suunised hoone välispiirde osaks olevate läbipaistvate hoone komponentide energiatõhususe arvutamiseks ja ümbritseva keskkonna energia arvessevõtmiseks.

Artikkel 5

Energiatõhususe miinimumnõuete kehtestamine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada hoonete või hoone osade energiatõhususe miinimumnõuete kehtestamine eesmärgiga saavutada vähemalt kuluoptimaalne tase ning, kui see on asjakohane, rangemad kontrollväärtused, nagu liginullenergia- ja heitevabade hoonetega seotud nõuded. Energiatõhusus arvutatakse artiklis 4 osutatud metoodika kohaselt. Kuluoptimaalne tase arvutatakse artiklis 6 osutatud võrdleva metoodika raamistiku kohaselt.

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada energiatõhususe miinimumnõuete kehtestamine hoonete välispiirete osa moodustavate hoone komponentide suhtes, millel on oluline mõju hoone välispiirde energiatõhususele, kui need asendatakse või rekonstrueeritakse eesmärgiga saavutada vähemalt kuluoptimaalne tase. Liikmesriigid võivad kehtestada hoone komponentide nõuded sellisel tasemel, mis hõlbustaks madala temperatuuriga küttesüsteemide tõhusat paigaldamist renoveeritud hoonetesse.

Nõuete kehtestamisel võivad liikmesriigid teha vahet uute ja olemasolevate hoonete vahel ning eri liiki hoonete vahel.

Kõnealuste nõuete puhul võetakse arvesse optimaalset sisekliima kvaliteeti, vältimaks võimalikku negatiivset mõju, nagu ebapiisavat ventilatsiooni, ning ka kohalikke tingimusi ja hoone kavandatud funktsiooni ja vanust.

Liikmesriigid vaatavad oma energiatõhususe miinimumnõuded korrapäraselt läbi vähemalt viie aasta järel ning vajaduse korral ajakohastavad neid, et kajastada ehitussektoris toimunud tehnika arengut, artikli 6 kohase kuluoptimaalsuse arvutuse tulemusi ning ajakohastatud riiklikke energia- ja kliimaeesmärke ning energia- ja kliimapoliitikat.

2. Liikmesriigid võivad kohandada lõikes 1 osutatud nõudeid riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil ametlikult kaitse all olevatele hoonetele kui osana määratletud keskkonnast või oma erilise arhitektuurse või ajaloolise väärtuse tõttu, kus teatud energiatõhususe miinimumnõuete täitmine muudaks vastuvõetamatult nende eripära või välimust.

3. Liikmesriigid võivad otsustada mitte kehtestada või kohaldada lõikes 1 osutatud nõudeid järgmiste hooneliikide suhtes:

a) relvajõududele või keskvalitsusele kuuluvad ja riigikaitselised hooned, välja arvatud individuaalsed eluruumid või kontorihooned relvajõududele ja riigikaitseasutuste teenistuses olevale muule personalile;

b) kultusekohtadena või religioosseteks toiminguteks kasutatavad hooned;

c) ajutised hooned, mille kasutusiga on kuni kaks aastat, tööstusalad, töökojad ja väikese energiavajadusega eluruumideta põllumajandushooned ning eluruumideta põllumajandushooned, mida kasutatakse energiatõhususe riikliku sektori-kokkuleppega hõlmatud sektoris;

d) elamud, mis on mõeldud kasutamiseks kas vähem kui nelja kuu jooksul aastas või alternatiivselt piiratud kasutusajaga aastas ja mille eeldatav energiatarbimine on vähem kui 25 % aastaringse kasutamise energiatarbimisest;

e) eraldiseisvad hooned, mille kasulik põrandapind on alla 50 m².

Artikkel 6

Energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme arvutamine

1. Vastavalt artiklile 32 on komisjonil õigus käesoleva direktiivi täiendamiseks vastu võtta delegeeritud õigusakte, milles käsitletakse hoonete või hoone komponentide energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme arvutamise võrdleva metoodika raamistiku kehtestamist ja läbivaatamist.

Hiljemalt 30. juuniks 2025 vaatab komisjon läbi võrdleva metoodika raamistiku energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme arvutamiseks uute hoonete ja olemasolevate oluliselt rekonstrueeritavate hoonete ja üksikute hoone komponentide puhul. Nimetatud tasemed on kooskõlas määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 kohaselt komisjonile esitatavates riiklikes energia- ja kliimakavades kindlaks määratud riiklike kavadega.

Võrdleva metoodika raamistik kehtestatakse VII lisa kohaselt ning selles tehakse vahet uute ja olemasolevate hoonete vahel ning eri liiki hoonete vahel.

2. Liikmesriigid arvutavad energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme, kasutades lõike 1 kohaselt kehtestatud võrdleva metoodika raamistikku ja asjakohaseid parameetreid, näiteks kliimatingimusi ja energiataristu praktilist kättesaadavust, ning võrdlevad arvutuse tulemusi kehtivate energiatõhususe miinimumnõuetega. Energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme arvutamisel võivad liikmesriigid võtta arvesse olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali.

Liikmesriigid esitavad komisjonile aruande kõikide energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme arvutuseks kasutatud sisendandmete ja eelduste ning kõikide nimetatud arvutuste tulemuste kohta. Sel eesmärgil kasutavad liikmesriigid komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 244/2012 ([29]) III lisas esitatud vormi. Liikmesriigid ajakohastavad kõnealuseid aruandeid korrapäraste ajavahemike tagant, kuid mitte harvem kui kord iga viie aasta järel, ja esitavad need komisjonile. Esimene käesoleva artikli lõike 1 kohase muudetud metoodikaraamistiku alusel tehtud aruanne arvutuste kohta esitatakse 30. juuniks 2028.

3. Kui lõike 2 kohaselt tehtud arvutuste tulemuste võrdlemine näitab, et liikmesriigis kehtivad energiatõhususe miinimumnõuded on üle 15 % vähem energiatõhusad kui energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalne tase, kohandab asjaomane liikmesriik kehtestatud energiatõhususe miinimumnõudeid 24 kuu jooksul alates kõnealuse võrdlemise tulemuste kättesaadavaks tegemist.

4. Komisjon avaldab aruande liikmesriikide edusammude kohta energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme saavutamisel.

Artikkel 7

Uued hooned

1. Liikmesriigid tagavad, et uued hooned on vastavalt artiklile 11 heitevabad:

a) alates 1. jaanuarist 2028 uued hooned, mis kuuluvad avaliku sektori asutustele; ning

b) alates 1. jaanuarist 2030 kõik uued hooned.

Liikmesriigid tagavad kuni esimese lõike kohaste nõuete kohaldamiseni, et kõik uued hooned on vähemalt liginullenergiahooned ja vastavad artikli 5 kohaselt sätestatud energiatõhususe miinimumnõuetele. Kui avaliku sektori asutused kavatsevad võtta kasutusele uue hoone, mis neile ei kuulu, seavad nad eesmärgi, et see hoone oleks heitevaba hoone.

([29]) Komisjoni 16. jaanuari 2012. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 244/2012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja kehtestatakse võrdlusmeetodite raamistik hoonete ja ehitusdetailide energiatõhususe miinimumnõuete kuluoptimaalse taseme arvutamiseks (ELT L 81, 21.3.2012, lk 18).

2. Liikmesriigid tagavad, et olelusringi globaalse soojenemise potentsiaal arvutatakse vastavalt III lisale ja avaldatakse hoone energiamärgisel:

a) alates 1. jaanuarist 2028 kõigi uute hoonete puhul, mille kasulik põrandapind on suurem kui 1 000 m^2,

b) alates 1. jaanuarist 2030 kõigi uute hoonete puhul.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakte III lisa muutmiseks, et kehtestada liidu raamistik olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali riigisiseseks arvutamiseks, et saavutada kliimaneutraalsus. Esimene delegeeritud õigusakt võetakse vastu hiljemalt 31. detsembriks 2025.

4. Liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada lõikeid 1 ja 2 hoonete suhtes, mille jaoks on ehitusloa taotlused või sellega samaväärsed taotlused, sealhulgas kasutusotstarbe muutmiseks, lõigete 1 ja 2 kohaseks kuupäevaks juba esitatud.

5. Liikmesriigid avaldavad ja esitavad komisjonile 1. jaanuariks 2027 tegevuskava, milles kirjeldatakse üksikasjalikult olelusringi kumulatiivse soojenemise kogupotentsiaali piirväärtuste kehtestamist kõikidele uutele hoonetele, ning seavad uutele hoonetele eesmärgid alates 2030. aastast, võttes arvesse progressiivset langussuundumust, ning maksimaalsed piirväärtused, mis on üksikasjalikult kindlaks määratud eri kliimatsoonide ja hooneliikide jaoks.

Need maksimaalsed piirväärtused peavad olema kooskõlas liidu kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärkidega.

Komisjon annab suuniseid, jagab tulemusi olemasoleva riikliku poliitika kohta ja pakub liikmesriikidele tehnilist abi liikmesriikide endi taotlusel.

6. Liikmesriigid käsitlevad uute hoonete puhul optimaalset sisekliima kvaliteeti, kliimamuutustega kohanemist, tuleohutust, tugeva seismilise aktiivsusega seotud riske ja puuetega inimeste juurdepääsuvõimalust. Liikmesriigid käsitlevad ka süsiniku sidumist, mis on seotud süsiniku säilitamisega hoones või selle katusel.

Artikkel 8

Olemasolevad hooned

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kui hooneid oluliselt rekonstrueeritakse, suurendatakse hoone või selle rekonstrueeritud osa tehnilise, funktsionaalse ja majandusliku teostatavuse piires nende energiatõhusust nii, et see vastaks artikli 5 kohaselt kehtestatud energiatõhususe miinimumnõuetele.

Kõnealuseid nõudeid kohaldatakse rekonstrueeritud hoonele või hoone osale tervikuna. Lisaks sellele või alternatiivselt võib nõudeid kohaldada rekonstrueeritud hoone komponentidele.

2. Lisaks sellele võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, tagamaks, et kui hoone komponent, mis moodustab hoone välispiirde osa ja millel on oluline mõju hoone välispiirde energiatõhususele, rekonstrueeritakse või asendatakse, vastab hoone komponendi energiatõhusus energiatõhususe miinimumnõuetele tehnilise, funktsionaalse ja majandusliku teostatavuse piires.

3. Liikmesriigid soodustavad oluliselt rekonstrueeritavate hoonete puhul alternatiivsete, suure tõhususega süsteemide kasutamist, kui see on tehniliselt, funktsionaalselt ja majanduslikult teostatav. Liikmesriigid võtavad oluliselt rekonstrueeritavate hoonete puhul arvesse sisekliima kvaliteedi tingimusi, kliimamuutustega kohanemist, tuleohutust, tugeva seismilisusega seotud riske, ohtlike ainete, sealhulgas asbesti kõrvaldamist ning puuetega inimeste juurdepääsuvõimalust.

Artikkel 9

Mitteeluhoonete energiatõhususe miinimumstandardid ja eluhoonete progressiivse renoveerimise trajektoorid

1. Liikmesriigid kehtestavad mitteeluhoonete energiatõhususe miinimumstandardid, millega tagatakse, et viiendas lõigus kindlaks määratud kuupäevadeks ei ületa mitteeluhooned kindlaksmääratud energiatõhususe maksimaalseid piirmäärasid, nagu on osutatud kolmandas lõigus, väljendatuna primaar- või lõppenergiatarbimist väljendava arvulise näitaja abil ühikutes kWh/(m^2 aastas).

Energiatõhususe maksimaalsed piirmäärad kehtestatakse mitteeluhoonefondi alusel 1. jaanuari 2020. aasta seisuga, tuginedes kättesaadavale teabele ja asjakohasel juhul statistilisele valimile. Liikmesriigid jätavad baasstsenaariumist välja mitteeluhooned, mille osas nad teevad lõike 6 kohase erandi.

Iga liikmesriik kehtestab maksimaalse energiatõhususe piirmäära, mille kohaselt 16 % tema riigi mitteeluhoonefondist ületab kõnealust piirmäära („16 % piirmäär“). Iga liikmesriik kehtestab ka maksimaalse energiatõhususe piirmäära, nii et 26 % riigi mitteeluhoonetest ületab seda piirmäära („26 % piirmäär“). Liikmesriigid võivad kehtestada energiatõhususe maksimaalseid piirmäärasid riigi mitteeluhoonefondi kui terviku või hoonetüüpide või -kategooriate kaupa.

Liikmesriigid võivad kehtestada piirmäärad konkreetsele energiatõhususe klassile vastaval tasemel, tingimusel et see vastab kolmandas lõigus sätestatud piirmäärade tasemele.

Energiatõhususe miinimumstandarditega tagatakse, et mitteeluhooned jäävad vähemalt alla järgmiseid piirmäärasid:

a) 16 % piirmäär alates 2030. aastast; ning

b) 26 % piirmäär alates 2033. aastast.

Üksikute hoonete vastavust nendele piirmääradele kontrollitakse energiamärgise alusel või asjakohasel juhul muul kättesaadaval viisil.

Liikmesriigid kehtestavad artikli 3 lõike 1 punktis b osutatud tegevuskavas konkreetsed ajakavad, mille järgi mitteeluhooned peavad 2040. ja 2050. aastaks vastama madalamatele energiatõhususe maksimaalsetele piirmääradele vastavalt kavale, mille abil muuta riiklik hoonefond heitevabaks.

Liikmesriigid võivad kehtestada ja avaldada kriteeriumid üksikute mitteeluhoonete vabastamiseks käesolevas lõikes sätestatud nõuetest, arvestades nimetatud hoonete eeldatavat tulevast kasutust, tõsiseid raskusi või ebasoodsat tasuvusanalüüsi. Kõik sellised kriteeriumid peavad olema selged, täpsed, ranged ja tagama mitteeluhoonete võrdse kohtlemise. Nende kriteeriumide kehtestamisel peavad liikmesriigid teostama hõlmatud mitteeluhoonete potentsiaalse osakaalu eelhindamise ja vältima ebaproportsionaalse arvu mitteeluhoonete osas erandi tegemist. Liikmesriigid annavad kriteeriumidest aru ka osana oma riiklikest hoonete renoveerimiskavadest, mis esitatakse komisjonile vastavalt artiklile 3.

Kui liikmesriigid kehtestavad kaheksanda lõigu kohaselt nõuetest vabastamise kriteeriumeid, peavad nad saavutama energiatõhususe samaväärse suurenemise mitteeluhoonete fondi muudes segmentides.

Kui käesolevas lõikes sätestatud energiatõhususe piirmäärade saavutamiseks vajaliku renoveerimise mahu puhul on konkreetse mitteeluhoone tasuvusanalüüs ebasoodne, nõuavad liikmesriigid, et asjaomase mitteeluhoone puhul rakendataks vähemalt neid individuaalseid renoveerimismeetmeid, mille tasuvusanalüüs on soodne.

Kui riigi mitteeluhoonefond või selle osa on loodusõnnetuse tõttu tõsiselt kahjustatud, võib liikmesriik ajutiselt kohandada maksimaalset energiatõhususe piirmäära nii, et kahjustatud mitteeluhoonete energiatõhusaks renoveerimine asendaks muude halvima tõhususega mitteeluhoonete energiatõhusaks renoveerimise, tagades samal ajal, et sama suur osa mitteeluhoonetest renoveeritakse energiatõhusaks. Sellisel juhul teatab liikmesriik kohandamisest ja selle eeldatavast kestusest oma riiklikus hoonete renoveerimiskavas.

2. Hiljemalt 29. maiks 2026 peab iga liikmesriik kehtestama riikliku trajektoori elamufondi progressiivseks renoveerimiseks vastavalt riikliku tegevuskava ja asjaomase liikmesriigi riiklikus hoonete renoveerimiskavas sisalduvatele 2030., 2040. ning 2050. aastaks seatud eesmärkidele, nii et riiklik hoonefond muutuks 2050. aastaks heitevabaks. Riiklik trajektoor elamufondi progressiivseks renoveerimiseks väljendatakse kogu elamufondi keskmise primaarenergiatarbimise vähenemisena ühikutes kWh/(m^2 aastas) ajavahemikul 2020–2050 ning selles määratakse kindlaks selliste eluhoonete ja eluruumide arv või põrandapind, mis tuleb igal aastal renoveerida, sealhulgas 43 % halvima tõhususega eluhoonete ja eluruumide arv või põrandapind.

Liikmesriigid tagavad, et kogu elamufondi keskmine primaarenergiatarbimine kWh/(m² aastas):

a) väheneb 2030. aastaks vähemalt 16 % võrreldes 2020. aastaga;

b) väheneb 2035. aastaks vähemalt 20–22 % võrreldes 2020. aastaga;

c) on 2040. aastaks ja seejärel iga viie aasta järel samaväärne või väiksem kui riiklikult kindlaks määratud väärtus, mis tuleneb keskmise primaarenergiatarbimise progressiivsest vähenemisest ajavahemikul 2030–2050 vastavalt sellele, kuidas elamufond muudetakse heitevabade hoonete fondiks.

Liikmesriigid tagavad, et vähemalt 55 % kolmandas lõigus osutatud keskmise primaarenergiatarbimise vähenemisest saavutatakse 43 % halvima tõhususega eluhoonete renoveerimisega. Liikmesriigid võivad 43 % halvima tõhususega eluhoonete renoveerimisega saavutatud primaarenergiatarbimise vähenemise hulka arvestada sellise energiasäästu, mis on saavutatud loodusõnnetuse, näiteks maavärina või üleujutuse, tõttu kahjustatud eluhoonete renoveerimisega.

Renoveerimispüüdluste raames, mille eesmärk on vähendada kogu elamufondi keskmist primaarenergiatarbimist, kehtestavad liikmesriigid sellised meetmed nagu energiatõhususe miinimumstandardid, tehniline abi ja rahalise toetuse meetmed.

Liikmesriigid ei tee oma renoveerimispüüdlustes ebaproportsionaalselt erandeid üüritavatele eluhoonetele ja hoone eluruumidele.

Liikmesriigid esitavad riiklikes hoonete renoveerimiskavades teises ja kolmandas lõigus osutatud väärtuste hindamiseks kasutatud metoodika ja kogutud andmed. Osana hoonete renoveerimise riiklike kavade hindamisest seirab komisjon teises ja kolmandas lõigus osutatud väärtuste saavutamist, sealhulgas hoonete ja hoone osade arvu või 43 % halvima tõhususega eluhoonete põrandapinda, ja esitab vajaduse korral soovitusi. Need soovitused võivad hõlmata energiatõhususe miinimumstandardite ulatuslikumat kasutamist.

Riiklik trajektoor elamufondi progressiivseks renoveerimiseks viitab riigi elamufondi andmetele, mis põhinevad vajaduse korral statistilisel valimil ja energiamärgistel.

Kui fossiilkütuste keskmine osakaal elamute energiatarbimisest on väiksem kui 15 %, võivad liikmesriigid kohandada kolmanda lõigu punktides a ja b sätestatud tasemeid tagamaks, et kogu elamufondi keskmine primaarenergiatarbimine kWh/(m² aastas) 2030. aastaks ja seejärel iga viie aasta tagant on samaväärne riiklikult kindlaksmääratud väärtusega või väiksem kui riiklikult kindlaks määratud väärtus, mis on tuletatud keskmise primaarenergiatarbimise lineaarsest vähenemisest aastatel 2020–2050 kooskõlas elamufondi ümberkujundamisega heitevabaks hoonefondiks.

3. Lisaks käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud primaarenergiatarbimisele võivad liikmesriigid kehtestada täiendavaid taastumatu ja taastuva primaarenergiatarbimise ning kasutusaegsete kasvuhoonegaaside heitkoguste ($kgCO_2ekv/(m^2$ aastas) näitajaid. Selleks et tagada kasutusaegsete kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine, võetakse energiatõhususe miinimumstandardites arvesse direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 15a lõiget 1.

4. Liikmesriigid toetavad kooskõlas artikliga 17 energiatõhususe miinimumstandardite järgimist kõigi allpool loetletud meetmetega:

a) nähakse ette asjakohased finantsmeetmed, mis on eelkõige suunatud vähekaitstud leibkondadele, energiaostuvõimetutele inimestele või, kui see on kohaldatav, sotsiaaleluruumides elavatele inimestele kooskõlas direktiivi (EL) 2023/1791 artikliga 24;

b) antakse tehnilist abi, sealhulgas ühtsete kontaktpunktide kaudu, keskendudes eelkõige vähekaitstud leibkondadele ning, kui see on kohaldatav, sotsiaaleluruumides elavatele inimestele kooskõlas direktiivi (EL) 2023/1791 artikliga 24;

c) töötatakse välja integreeritud rahastamiskavad, millega soodustatakse artikli 17 kohaselt tervikrekonstrueerimist ja etapiviisilist tervikrekonstrueerimist;

d) kõrvaldatakse mittemajanduslikud tõkked, sealhulgas huvide lahknemine, ning

e) seiratakse sotsiaalseid mõjusid, eelkõige kõige vähem kaitstud leibkondadele.

5. Kui hoone renoveeritakse energiatõhususe miinimumstandardi täitmiseks, tagavad liikmesriigid hoone komponentide energiatõhususe miinimumnõuete täitmise vastavalt artiklile 5 ning olulise rekonstrueerimise korral olemasolevate hoonete energiatõhususe miinimumnõuete täitmise vastavalt artiklile 8.

6. Liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada lõigetes 1 ja 2 osutatud energiatõhususe miinimumstandardeid järgmiste hooneliikide suhtes:

a) hooned, mis on ametlikult kaitse all osana määratletud keskkonnast või nende erilise arhitektuurse või ajaloolise väärtuse tõttu, või muud kultuuriväärtusega hooned, kui energiatõhususe miinimumstandardite järgimine muudaks vastuvõetamatult nende eripära või välimust või kui nende renoveerimine ei ole tehniliselt ega majanduslikult teostatav;

b) kultusekohtadena või religioosseteks toiminguteks kasutatavad hooned;

c) ajutised hooned, mille kasutusiga on kuni kaks aastat, tööstusalad, töökojad ja väikese energiavajadusega eluruumideta põllumajandushooned ning eluruumideta põllumajandushooned, mida kasutatakse energiatõhususe riikliku sektori-kokkuleppega hõlmatud sektoris;

d) elamud, mis on mõeldud kasutamiseks kas vähem kui nelja kuu jooksul aastas või alternatiivselt piiratud kasutusajaga aastas ja mille eeldatav energiatarbimine on vähem kui 25 % aastaringse kasutamise energiatarbimisest;

e) eraldiseisvad hooned, mille kasulik põrandapind on alla 50 m^2.

f) relvajõududele või keskvalitsusele kuuluvad ja riigikaitselised hooned, välja arvatud individuaalsed eluruumid või kontorihooned relvajõududele ja riigikaitseasutuste teenistuses olevale muule personalile.

7. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud energiatõhususe miinimumstandardite rakendamine, sealhulgas asjakohased seiremehhanismid ja artikli 34 kohased karistused.

Karistusi käsitlevate normide kehtestamisel võtavad liikmesriigid arvesse koduomanike, eelkõige vähekaitstud leibkondade finantsseisundit ja juurdepääsu piisavale rahalisele toetusele.

8. Selleks et toetada käesoleva direktiivi rakendamist ning võttes igakülgselt arvesse subsidiaarsuse põhimõtet, esitab komisjon 31. märtsiks 2025 analüüsi, mis käsitleb eelkõige järgmist:

a) hoonete, eelkõige eluhoonete energiatõhususe suurendamiseks kasutatud struktuurifondide vahendite tõhusust, asjakohasust ja tegelikult kasutatud summat ning struktuurifondide vahendite ja liidu raamprogrammide, sealhulgas Euroopa Investeerimispanga rahastusliike;

b) avalik-õiguslike finantseerimisasutuste vahendite tõhusust ja asjakohasust ning nende vahendite ja meetmete liike;

c) liidu ja riiklike rahastamisvahendite ning hoonete energiatõhususe investeeringute stimuleerimise vahendina kasutatavate muude meetmete koordineerimist ja nimetatud vahendite asjakohasust liidu eesmärkide saavutamisel.

Selle analüüsi põhjal esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande hoonete, eelkõige halvima tõhususega hoonete energiatõhususe suurendamise rahastamisvahendite tõhususe ja asjakohasuse kohta.

Artikkel 10

Päikeseenergia hoonetes

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik uued hooned on projekteeritud selliselt, et optimeerida nende päikeseenergia tootmise potentsiaali asukoha päikese kiirgustiheduse alusel, mis võimaldab päikeseenergiatehnoloogia hilisemat kulutõhusat paigaldamist.

2. Päikeseenergiaseadmete paigaldamise suhtes hoonetesse kohaldatakse direktiivi (EL) 2018/2001 artiklis 16d sätestatud päikeseenergiaseadmete paigaldamise loamenetlust ja kõnealuse direktiivi artiklis 17 sätestatud lihtsat võrguühendustest teatamise menetlust.

3. Liikmesriigid tagavad sobivate päikeseenergiaseadmete paigaldamise, kui see on tehniliselt sobiv ning majanduslikult ja funktsionaalselt teostatav, järgmiselt:

a) 31. detsembriks 2026 kõigil uutel avalikel hoonetel ja uutel mitteeluhoonetel, milles on kasulikku põrandapinda rohkem kui 250 m^2;

b) kõigile olemasolevatele avaliku sektori hoonetele, mille kasulik põrandapind on suurem kui

   i) 2 000 m^2 31. detsembriks 2027;

   ii) 750 m^2 31. detsembriks 2028;

   iii) 250 m^2 31. detsembriks 2030;

c) 31. detsembriks 2027 olemasolevatel mitteeluhoonetel, milles on kasulikku põrandapinda rohkem kui 500 m^2, kus hoonet oluliselt rekonstrueeritakse või võetakse meetmeid, mis nõuavad haldusluba hoonete renoveerimiseks, katusel tehtavateks töödeks või hoone tehnosüsteemi paigaldamiseks;

d) 31. detsembriks 2029 kõigil uutel eluhoonetel ning

e) 31. detsembriks 2029 kõigil hoonetega külgnevatel uutel katusega parklatel.

Oma artiklis 3 osutatud riiklikesse hoonete renoveerimiskavadesse lisavad liikmesriigid poliitikasuunad ja meetmed, mis on seotud sobivate päikeseenergiaseadmete kasutuselevõtuga kõigis hoonetes.

4. Liikmesriigid kehtestavad ja teevad üldsusele kättesaadavaks riiklikul tasandil kriteeriumid käesolevas artiklis sätestatud kohustuste praktiliseks rakendamiseks ja nendest kohustustest võimalike erandite tegemiseks teatavat liiki hoonetele, võttes arvesse ka tehnoloogianeutraalsuse põhimõtet seoses tehnoloogiaga, mis ei tekita kohapeal CO_2 heitkoguseid, ning vastavalt päikeseenergiaseadmete hinnatud tehnilisele ja majanduslikule potentsiaalile ning selle kohustusega hõlmatud hoonete iseloomule. Liikmesriigid võtavad arvesse ka kandevõimet, haljaskatuseid ning pööningute ja katuste soojustamist, kui see on asjakohane.

Käesoleva artikli eesmärkide saavutamiseks ja elektrivõrgu stabiilsusega seotud küsimuste arvessevõtmiseks kaasavad liikmesriigid käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud kriteeriumide kehtestamisse asjaomased sidusrühmad.

Lõike 3 esimeses lõigus sätestatud kohustuste ülevõtmisel võib liikmesriik kasutada hoonete kasuliku põrandapinna asemel hoone alumise korruse pindala mõõtmist, kui liikmesriik tõendab, et selle tulemusel on hoonetele paigaldatud päikeseenergiaseadmete ülesseatud võimsus samaväärne.

5. Liikmesriigid kehtestavad raamistiku, millega nähakse ette vajalikud haldus-, tehnilised ja finantsmeetmed, et toetada päikeseenergia kasutuselevõttu hoonetes, sealhulgas kombineerituna hoone tehnosüsteemide või tõhusate kaugküttesüsteemidega.

Artikkel 11

Heitevabad hooned

1. Heitevaba hoone ei tohi tekitada kohapealset CO_2 heidet fossiilsetest kütustest. Heitevaba hoone peab, kui see on majanduslikult ja tehniliselt teostatav, omama võimekust reageerida välissignaalidele ja kohandada oma energiakasutust, -tootmist või -salvestust.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et heitevaba hoone energiatarve vastab maksimaalsele piirmäärale.

Liikmesriigid kehtestavad kõnealuse heitevaba hoone energiatarbe maksimaalse piirmäära, et saavutada vähemalt selline kuluoptimaalne tase, mis on kindlaks määratud viimases artikli 6 kohases kuluoptimaalsust käsitlevas liikmesriigi aruandes. Liikmesriigid vaatavad maksimaalse piirmäära läbi iga kord, kui kuluoptimaalsed tasemed läbi vaadatakse.

3. Heitevaba hoone energiatarbe maksimaalne piirmäär peab olema vähemalt 10 % madalam summaarsest primaarenergia kasutuse piirmäärast, mis on kehtestatud liikmesriigi tasandil liginullenergiahoonetele 28. mail 2024.

4. Liikmesriigid võivad kohandada heitevaba hoone energiatarbe maksimaalset piirmäära renoveeritud hoonete puhul, järgides vastavaid kuluoptimaalsust käsitlevaid sätteid, ning kui renoveeritud liginullenergiahoonete jaoks on kehtestatud piirmäärad, siis lõikes 3 esitatud nõudeid.

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et heitevabade hoonete kasutusaegsete kasvuhoonegaaside heitkogused vastavad nende riiklikes hoonete renoveerimiskavades liikmesriigi tasandil kehtestatud maksimaalsetele piirmäärale. Uute ja renoveeritud hoonete puhul võib kehtestada erinevad maksimaalsed piirmäärad.

6. Liikmesriigid teavitavad komisjoni oma maksimaalsetest piirmääradest, esitades ka arvutusmeetodi kirjelduse hooneliikide ja asjakohase väliskliima määratluse kaupa kooskõlas I lisaga. Komisjon vaatab maksimaalsed piirmäärad läbi ja soovitab neid kohandada, kui see on asjakohane.

7. Liikmesriigid tagavad, et uute ja renoveeritud heitevabade hoonete summaarne aastane primaarenergia tarbimine kaetakse järgmiselt:

a) kohapeal või läheduses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia, mis vastab direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 7 kriteeriumidele;

b) taastuvenergiakogukonna taastuvatest energiaallikatest toodetud energia direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 22 tähenduses;

c) tõhusast kaugkütte- ja kaugjahutuse süsteemist saadav energia kooskõlas direktiivi (EL) 2023/1791 artikli 26 lõikega 1 või

d) süsinikuvabadest energiaallikatest toodetud energia.

Kui käesolevas lõikes sätestatud nõuete täitmine ei ole tehniliselt ega majanduslikult teostatav, võib summaarse aastase primaarenergia tarbimise katta ka muu võrgust saadava energiaga, mis vastab riiklikul tasandil kehtestatud kriteeriumidele.

Artikkel 12

Renoveerimispass

1. Liikmesriigid kehtestavad hiljemalt 29. maiks 2026 renoveerimispasside vormi, mis põhineb VIII lisas sätestatud ühisel raamistikul.

2. Lõikes 1 osutatud vorm on hoonete ja hoone osade omanikele vabatahtlik, välja arvatud juhul, kui liikmesriik otsustab selle kohustuslikuks muuta.

Liikmesriigid tagavad, et renoveerimispassid on taskukohased, ning kaaluvad rahalise toetuse andmist vähekaitstud leibkondadele, kes soovivad oma hooneid renoveerida.

3. Liikmesriigid võivad lubada renoveerimispassi koostamist ja väljaandmist koos energiamärgisega.

4. Renoveerimispassi annab trükkimiseks sobivas digitaalses vormingus välja kvalifitseeritud või sertifitseeritud ekspert pärast kohapealset kontrollkäiku.

5. Renoveerimispassi väljastamisel pakutakse hoone omanikule arutelu lõikes 4 osutatud spetsialistiga, et võimaldada spetsialistil selgitada parimaid samme hoone muutmiseks heitevabaks hooneks aegsasti enne 2050. aastat.

6. Liikmesriigid püüavad pakkuda spetsiaalset digivahendit, millega renoveerimispassi koostada ja asjakohasel juhul ajakohastada. Liikmesriigid võivad töötada välja täiendava vahendi, mis võimaldab hoonete omanikel ja haldajatel simuleerida lihtsustatud renoveerimispassi kavandit ja ajakohastada seda pärast renoveerimist või hoone komponendi väljavahetamist.

7. Liikmesriigid tagavad, et renoveerimispassi saab üles laadida hoonete energiatõhususe riiklikku andmebaasi vastavalt artiklile 22.

8. Liikmesriigid tagavad, et renoveerimispassi säilitatakse hoone digitaalses logiraamatus, kui see on loodud või renoveerimispass on selle kaudu kättesaadav.

Artikkel 13

Hoone tehnosüsteemid

1. Liikmesriigid kehtestavad hoone tehnosüsteemide energiakasutuse optimeerimise eesmärgil nõuded, energiasäästlikku tehnoloogiat kasutades, üldise energiatõhususe osas, hoonete tehnosüsteemide nõuetekohase paigalduse, asjakohase dimensioneerimise, seadistamise ja juhtimise, ning kui see on asjakohane, hüdraulilise tasakaalustamise osas, mis paigaldatakse uutesse või olemasolevatesse hoonetesse. Nõuete kehtestamisel võtavad liikmesriigid arvesse süsteemide projekteerimise tingimusi ja tüüpilisi või keskmisi kasutustingimusi.

Nõuded määratakse uutele ja olemasolevatele hoonete tehnosüsteemidele, mida asendatakse ja kaasajastatakse. Nõudeid kohaldatakse tehnilise, funktsionaalse ja majandusliku teostatavuse piires.

Liikmesriigid võivad kehtestada nõudeid, mis on seotud kasvuhoonegaaside heitega, soojusallikates kasutatava kütuse või hoone kütteks kasutatava taastuvenergia minimaalse osaga, tingimusel et need ei kujuta endast põhjendamatut turutõket.

Liikmesriigid tagavad, et nende poolt hoone tehnosüsteemidele kehtestatud nõuete abil saavutatakse vähemalt kõige ajakohasemad kuluoptimaalsed tasemed.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada hoone tehnosüsteemidele konkreetsed süsteeminõuded, et hõlbustada madala temperatuuriga küttesüsteemide tõhusat paigaldamist ja käitamist uutes või renoveeritud hoonetes.

3. Liikmesriigid näevad ette, et kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav, oleksid uued hooned varustatud isereguleerivate seadmetega, mis reguleerivad temperatuuri taset igas toas eraldi või, kui see on vajalik, hoone osa kindlaksmääratud köetaval või jahutataval alal ja kui see on asjakohane, hüdraulilise tasakaalustamisega. Olemasolevates hoonetes nõutakse niisuguste isereguleerivate seadmete ja kui see on asjakohane, hüdraulilist tasakaalustamist võimaldavate süsteemide paigaldamist soojusallikate või jahutusallikate asendamisel, kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav.

4. Liikmesriigid kehtestavad nõuded sisekliima kvaliteedi asjakohaste standardite rakendamiseks hoonetes, et säilitada tervislik sisekliima.

5. Liikmesriigid nõuavad, et heitevabad mitteeluhooned oleksid varustatud mõõte- ja juhtimisseadmetega, mis võimaldavad seirata ja reguleerida siseõhu kvaliteeti. Kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav, tuleb asjaomased seadmed paigaldada ka sellistesse olemasolevatesse mitteeluhoonetesse, mida oluliselt rekonstrueeritakse. Liikmesriigid võivad nõuda selliste seadmete paigaldamist eluhoonetesse.

6. Liikmesriigid tagavad, et hoone tehnosüsteemi paigaldamisel hinnatakse muudetud osa üldist energiatõhusust ja kui vaja, siis muudetud süsteemi kui terviku üldist energiatõhusust. Tulemused dokumenteeritakse ja edastatakse hoone omanikule, et need oleksid lõike 1 kohaselt kehtestatud miinimumnõuetele vastavuse tõendamiseks ja energiamärgise andmiseks kättesaadavad ning et neid saaks selleks kasutada.

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada hoone tehnosüsteemi energiatõhususe optimeerimine nende renoveerimisel või asendamisel.

Liikmesriigid edendavad taastuvenergia salvestamist hoonetes.

Liikmesriigid võivad kehtestada uusi stiimuleid ja rahastamisvõimalusi, et soodustada üleminekut fossiilkütusel põhinevatelt kütte- ja jahutussüsteemidelt mittefossiilsetel kütusel põhinevatele süsteemidele.

7. Liikmesriigid püüavad olemasolevates hoonetes asendada fossiilkütustel töötavad eraldiseisvad katlad, et saavutada kooskõla fossiilkütustel töötavate katelde järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise riiklike kavadega.

8. Komisjon annab välja suunised selle kohta, mida loetakse fossiilkütustel töötavaks katlaks.

9. Liikmesriigid kehtestavad nõuded tagamaks, et mitteeluhooned varustatakse hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteemidega, kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav, järgmiselt:

a) 31. detsembriks 2024 mitteeluhooned, mille küttesüsteemide, jahutusseadmete, kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide või kombineeritud jahutus- ja ventilatsioonisüsteemide efektiivne nimivõimsus on üle 290 kW;

b) 31. detsembriks 2029 mitteeluhooned, mille küttesüsteemide, jahutusseadmete, kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide või kombineeritud jahutus- ja ventilatsioonisüsteemide efektiivne nimivõimsus on üle 70 kW.

10. Hoone automaatika- ja juhtimissüsteem võimaldab:

a) energiatarbimist pidevalt seirata, registreerida ja analüüsida ning seadistada;

b) hoone energiatõhusust võrdlevalt analüüsida, tuvastada hoone tehnosüsteemide tõhususe vähenemist ja teavitada hoone eest vastutavat isikut või hoone tehnosüsteemide haldajat energiatõhususe suurendamise võimalustest; ning

c) võimaldada andmevahetust süsteemiga ühendatud hoone tehnosüsteemide ja muude hoones asuvate seadmetega ning koostalitlust omandiõigusega kaitstud eri liiki tehniliste lahendustega ja eri seadmeid hõlmavate ning eri tootjatelt pärit hoone tehnosüsteemidega;

d) hiljemalt 29. maiks 2026 seirata sisekliima kvaliteeti.

11. Liikmesriigid kehtestavad nõuded tagamaks, et kui see on tehniliselt, majanduslikult ja funktsionaalselt teostatav, on uued eluhooned ja oluliselt rekonstrueeritavad eluhooned alates 29. maist 2026 varustatud järgmisega:

a) pideva elektroonilise seire lahendusega, mis mõõdab süsteemide tõhusust ja teavitab hoone omanikke või haldajaid märkimisväärse muutuse korral ja kui mõni süsteem vajab hooldust;

b) tõhusa juhtimislahendusega, mis tagab energia optimaalse tootmise, jaotamise, salvestamise ja kasutamise ning kui see on kohaldatav, hüdraulilise tasakaalu;

c) suutlikkus reageerida välistele signaalidele ja kohandada energiatarbimist.

Liikmesriigid võivad käesolevas lõikes sätestatud nõuetest vabastada oluliselt rekonstrueeritavad ühepereelamud, kui paigalduskulud on saadavast kasust suuremad.

12. Liikmesriigid kehtestavad nõuded, millega tagatakse, et mitteeluhooned, mille küttesüsteemide, jahutussüsteemide, kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide või kombineeritud jahutus- ja ventilatsioonisüsteemide efektiivne nimivõimsus on

a) üle 290 kW, varustatakse valgustuse automaatsete juhtimisseadmetega 31. detsembriks 2027,

b) üle 70 kW, varustatakse valgustuse automaatsete juhtimisseadmetega 31. detsembriks 2029.

Valgustuse automaatsed juhtimisseadmed peavad olema sobivalt jaotatud ja nendega peab olema võimalik tuvastada ruumis viibimist.

Artikkel 14

Kestliku liikuvuse taristu

1. Rohkem kui viie autoparkimiskohaga uute mitteeluhoonete ja rohkem kui viie autoparkimiskohaga oluliselt rekonstrueeritavate mitteeluhoonete puhul tagavad liikmesriigid, et

a) paigaldatakse vähemalt üks laadimispunkt iga viie autoparkimiskoha kohta;

b) vähemalt 50 % autoparkimiskohtade jaoks paigaldatakse eelkaabeldusi ning ülejäänud autoparkimiskohtade jaoks paigaldatakse juhtmetaristu, nimelt kaitsetorud elektrikaablite jaoks, et hilisemas etapis oleks võimalik välja ehitada elektrisõidukite, elektrijalgrataste ja muude L-kategooria sõidukite laadimispunktid ning

c) rajatakse jalgrataste parkimiskohad, mis moodustavad vähemalt 15 % mitteeluhoonete keskmisest kasutusvõimekusest või 10 % mitteeluhoonete üldisest kasutusvõimekusest, arvestades ka tavajalgratastest suuremate jalgrataste jaoks vajaliku ruumiga,

Esimest lõiku kohaldatakse, kui

a) parkla asub hoone sees ning, olulise rekonstrueerimise korral, kui renoveerimismeetmed hõlmavad ka parklat või hoone elektritaristut, või

b) parkla külgneb hoonetega ning, olulise rekonstrueerimise korral, kui rekonstrueerimismeetmed hõlmavad ka parklat või parkla elektritaristut.

Liikmesriigid tagavad, et esimese lõigu punktis b osutatud eelkaabelduse ja juhtmetaristu on dimensioneeritud nii, et nõutavat arvu laadimispunkte saab kasutada üheaegselt ja tõhusalt ning kui see on asjakohane, on võimalik paigaldada laadimis- või laadimishaldussüsteem, kui see on tehniliselt ja majanduslikult teostatav ja põhjendatud.

Erandina esimese lõigu punktist a tagavad liikmesriigid rohkem kui viie parkimiskohaga uute kontorihoonete ja oluliselt rekonstrueeritavate kontorihoonete puhul, et iga kahe parkimiskoha kohta paigaldatakse vähemalt üks laadimispunkt.

2. Liikmesriigid tagavad kõikide mitteeluhoonete puhul, millel on rohkem kui 20 autoparkimiskohta, hiljemalt 1. jaanuariks 2027, et:

a) paigaldatakse vähemalt üks laadimispunkt iga 10 autoparkimiskoha kohta või vähemalt 50 % autoparkimiskohtade jaoks paigaldatakse juhtmetaristu, nimelt kaitsetorud elektrikaablite jaoks, et hilisemas etapis oleks võimalik välja ehitada elektrisõidukite laadimispunktid; ning

b) rajatakse jalgrataste parkimiskohad, mis moodustavad vähemalt 15 % mitteeluhoonete keskmisest kasutusvõimekusest või 10 % hoone üldisest kasutusvõimekusest, arvestades ka tavajalgratastest suuremate jalgrataste jaoks vajaliku ruumiga.

Avaliku sektori asutuste omandis või kasutuses olevate hoonete puhul tagavad liikmesriigid, et 1. jaanuariks 2033 paigaldatakse eelkaabeldus vähemalt 50 % autoparkimiskohtade jaoks.

Liikmesriigid võivad lükata selle nõude rakendamise edasi kuni 1. jaanuarini 2029 kõigi mitteeluhoonete puhul, mis on renoveeritud kahe aasta jooksul enne 28. maid 2024, et täita direktiivi 2010/31/EL artikli 8 lõike 3 kohaselt kehtestatud riigisiseseid nõudeid.

3. Liikmesriigid võivad kohandada lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõudeid jalgrataste parkimiskohtade arvu kohta selliste konkreetsete mitteeluhoonete kategooriate suhtes, kuhu tavapäraselt jalgratastega juurde ei pääse.

4. Rohkem kui kolme autoparkimiskohaga uute eluhoonete ja rohkem kui kolme autoparkimiskohaga oluliselt rekonstrueeritavate eluhoonete puhul tagavad liikmesriigid, et

a) vähemalt 50 % autoparkimiskohtade jaoks paigaldatakse eelkaabeldus ning ülejäänud autoparkimiskohtade jaoks paigaldatakse juhtmetaristu, nimelt kaitsetorud elektrikaablite jaoks, et hilisemas etapis oleks võimalik välja ehitada elektrisõidukite, elektrijalgrataste ja muude L-kategooria sõidukite laadimispunktid, ning

b) vähemalt kaks jalgrataste parkimiskohta iga eluruumi kohta.

Uute eluhoonete puhul, millel on rohkem kui kolm parkimiskohta, tagavad liikmesriigid ka vähemalt ühe laadimispunkti paigaldamise.

Esimest ja teist lõiku kohaldatakse, kui:

a) parkla asub hoone sees ning, olulise rekonstrueerimise korral, kui renoveerimismeetmed hõlmavad ka parklat või hoone elektritaristut;

b) parkla külgneb hoonega ning, olulise rekonstrueerimise korral, kui rekonstrueerimismeetmed hõlmavad ka parklat või parkla elektritaristut.

Erandina esimesest lõigust võivad liikmesriigid kohalike ametiasutuste hinnangu alusel ning kohalikke iseärasusi, sealhulgas demograafilisi, geograafilisi ja kliimatingimusi arvesse võttes jalgrataste parkimiskohtade arvu nõudeid kohandada.

Liikmesriigid tagavad, et esimese lõigu punktis a osutatud eelkaabeldus on dimensioneeritud nii, et kõikide parkimiskohtade laadimispunkte saab kasutada üheaegselt. Kui olulise rekonstrueerimise korral ei ole võimalik tagada iga eluhoone osa jaoks kahte jalgrataste parkimiskohta, tagavad liikmesriigid, et jalgrataste parkimiskohtade arv vastab vajadusele.

5. Liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada käesoleva artikli lõikeid 1, 2 ja 4 teatavat liiki hoonete suhtes, kui

a) nõutav laadimistaristu sõltuks üliväikesest eraldatud võrgust või hoone asub äärepoolseimas piirkonnas ELi toimimise lepingu artikli 349 tähenduses, kui see tooks kaasa tõsiseid kohaliku energiasüsteemi toimimist takistavaid probleeme ning ohustaks kohaliku võrgu stabiilsust, või

b) laadimispunktide ja juhtmetaristu paigaldamise maksumus ületab 10 % hoone olulise rekonstrueerimise kogukuludest.

6. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 4 osutatud laadimispunktid võimaldavad arukat laadimist ja vajaduse korral kahesuunalist laadimist ning et neid käitatakse mittekaubanduslike ja mittediskrimineerivate sideprotokollide ja -standardite alusel koostalitlusvõimelisel viisil ning kooskõlas määruse (EL) 2023/1804 artikli 21 lõigete 2 ja 3 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud Euroopa standarditega.

7. Liikmesriigid kutsuvad mitteavalikult juurdepääsetavaid laadimispunkte haldavaid ettevõtjaid üles käitama asjaomaseid laadimispunkte kooskõlas määruse (EL) 2023/1804 artikli 5 lõikega 4, kui see on kohaldatav.

8. Liikmesriigid näevad ette meetmed, et lihtsustada, ühtlustada ja kiirendada laadimispunktide paigaldamise korda uutes ja olemasolevates elu- ja mitteeluhoonetes, eelkõige kaasomanike ühistute jaoks, ning kõrvaldada õiguslikud takistused, muu hulgas seoses ametiasutuste loa- ja heakskiitmismenetlustega, ilma et see piiraks liikmesriikide asjaõigust ja üürilepinguid käsitlevat õigust. Liikmesriigid kõrvaldavad takistused, mis on seotud laadimispunktide paigaldamisega parkimiskohtadega varustatud elamutesse, eelkõige nõude, et isiklikuks kasutamiseks mõeldud laadimispunkti paigaldamiseks tuleb saada nõusolek üürileandjalt või kaasomanikelt. Üürnike või kaasomanike taotluse lubada parkimiskohale laadimistaristu paigaldamist võib tagasi lükata ainult siis, kui selleks on tõsised ja õiguspärased põhjused.

Liikmesriigid hindavad haldustõkkeid seoses mitme eluruumiga eluhoone laadimispunkti paigaldamise taotlemisega üürnike või kaasomanike ühistu poolt, ilma et see piiraks liikmesriikide asjaõigust ja üürilepinguid käsitlevat õigust.

Liikmesriigid tagavad tehnilise abi kättesaadavuse hoonete omanikele ja üürnikele, kes soovivad laadimispunkte ja jalgrataste parkimiskohti paigaldada.

Eluhoonete puhul kaaluvad liikmesriigid parkimiskohtadele laadimispunktide paigaldamise, eelkaabelduse või juhtmetaristu eelpaigaldamise toetuskavade kehtestamise vajadust vastavalt nende territooriumil registreeritud akutoitega elektriajamiga kergsõidukite arvule.

9. Liikmesriigid tagavad hooneid, aktiivset ja rohelist liikuvust, kliimat, energiat, elurikkust ja linnaplaneerimist käsitleva poliitika sidususe.

10. Komisjon avaldab 31. detsembriks 2025 suunised parklate tuleohutuse kohta.

Artikkel 15

Hoonete nutivalmidus

1. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusaktid, et täiendada käesolevat direktiivi seoses hoonete nutivalmiduse hindamise vabatahtliku ühtse liidu kavaga. Hindamisel võetakse aluseks hoone või selle osa võime seadistada oma toimimist vastavalt kasutaja ja võrgu vajadustele, eelkõige sisekliima kvaliteedi osas, ning parandada oma energiatõhusust ja üldisi tõhususnäitajaid.

Kooskõlas IV lisaga sätestatakse hoonete nutivalmiduse hindamise vabatahtlikus ühtses liidu kavas järgmine:

a) nutivalmiduse näitaja määratlus;

b) metoodika selle arvutamiseks.

2. Komisjon esitab 30. juuniks 2026 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande nutivalmiduse näitaja katsetamise ja rakendamise kohta, tuginedes riiklike katseetappide ja muude asjakohaste projektide kättesaadavatele tulemustele.

Võttes arvesse kõnealuse aruande tulemusi, võtab komisjon 30. juuniks 2027 kooskõlas artikliga 32 vastu delegeeritud õigusakti, millega täiendatakse käesolevat direktiivi, nõudes hoonete nutivalmiduse hindamise ühtse liidu kava kohaldamist hoonete nutivalmiduse hindamiseks kooskõlas IV lisaga selliste mitteeluhoonete puhul, mille küttesüsteemide, jahutussüsteemide, kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide või kombineeritud jahutus- ja ventilatsioonisüsteemide efektiivne nimivõimsus on üle 290 kW.

3. Olles eelnevalt konsulteerinud asjaomaste sidusrühmadega, võtab komisjon vastu rakendusakti, milles täpsustatakse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kava tõhusa rakendamise tehnilised üksikasjad, sealhulgas mittesiduva riigisisese katseetapi ajakava, ning selgitatakse, et kava on täienduseks artiklis 19 osutatud energiamärgistele.

Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Tingimusel et komisjon on vastu võtnud lõikes 2a osutatud delegeeritud õigusakti võtab komisjon 30. juuniks 2027 vastu rakendusakti, milles täpsustatakse lõikes 2 osutatud kava tõhusa rakendamise tehnilised üksikasjad seoses mitteeluhoonetega, mille küttesüsteemide, jahutussüsteemide või kombineeritud kütte- ja ventilatsioonisüsteemide või kombineeritud jahutus- ja ventilatsioonisüsteemide efektiivne nimivõimsus on üle 290 kW.

Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 16

Andmevahetus

1. Liikmesriigid tagavad, et hoonete omanikel, üürnikel ja haldajatel on otsene juurdepääs oma hoonesüsteemide andmetele. Nende nõusoleku korral tehakse juurdepääs või andmed kättesaadavaks kolmandale isikule, lähtudes kehtivatest kohaldatavatest reeglitest ja kokkulepetest. Liikmesriigid hõlbustavad teenuste ja andmevahetuse täielikku koostalitlusvõimet liidus kooskõlas lõikega 5.

Käesoleva direktiivi kohaldamisel hõlmavad hoonesüsteemide andmed vähemalt kõiki hõlpsasti kättesaadavaid andmeid, mis on seotud hoone komponentide energiatõhususe, ehitusteenuste energiatõhususe, küttesüsteemide eeldatava kasutusea (kui see on kättesaadav), hoone automatiseerimis- ja juhtimissüsteemide, arvestite, mõõte- ja juhtimisseadmete ning elektromobiilsusega seotud laadimispunktidega, ning need peavad võimaluse korral olema seotud hoone digitaalse logiraamatuga.

2. Andmete haldamist ja vahetamist käsitlevate normide kehtestamisel järgivad liikmesriigid või, kui liikmesriik on nii ette näinud, määratud pädevad asutused kohaldatavat liidu õigust, võttes arvesse andmevahetuse rahvusvahelisi standardeid ja haldamise vormingut. Juurdepääsureeglid ja võimalikud tasud ei tohi takistada ega diskrimineerida kolmandaid isikuid juurdepääsul hoone andmetele.

3. Hoone omanikult, üürnikult või haldajalt ei võeta lisatasu nendele andmetele juurdepääsu võimaldamise eest ega taotluse eest teha oma andmed kättesaadavaks kolmandale isikule, lähtudes kehtivatest ja kohaldatavatest reeglitest ja kokkulepetest. Liikmesriikide ülesanne on kehtestada asjakohased tasud andmetele juurdepääsu võimaldamise eest muudele õigustatud isikutele, nagu finantseerimisasutused, energiavahendajad, energiatarnijad, energiateenuse osutajad ja riiklikud statistikaametid või muud riiklikud asutused, kes vastutavad statistika arendamise, tegemise ja levitamise eest Euroopas. Liikmesriik, või kui see on kohaldatav, määratud pädev asutus tagab, et andmeteenuseid osutavate reguleeritud üksuste nõutavad tasud on mõistlikud ja igakülgselt põhjendatud. Liikmesriigid soodustavad hoonesüsteemide asjaomaste andmete jagamist.

4. Käesoleva direktiivi kohaldamisel andmetele juurdepääsu võimaldamist ja andmete säilitamist käsitlevad normid peavad olema kooskõlas liidu asjaomase õigusega. Isikuandmete töötlemine käesoleva direktiivi raames toimub kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679 ([30]).

5. Komisjon võtab 31. detsembriks 2025 vastu rakendusaktid, milles kirjeldatakse üksikasjalikult koostalitlusnõudeid ning mittediskrimineerivaid ja läbipaistvaid menetlusi andmetele juurdepääsuks.

Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusega.

Komisjon esitab konsultatsioonistrateegia, milles sätestatakse konsulteerimise eesmärgid, sihtrühmad ja konsulteerimistegevus rakendusaktide väljatöötamiseks.

Artikkel 17

Rahalised soodustused, oskused ja turutõkked

1. Liikmesriigid tagavad asjakohase rahastamise, toetusmeetmed ja muud vahendid, millega on võimalik kõrvaldada turutõkked, et tagada vajalikud investeeringud, mis on kindlaks määratud riiklikes hoonete renoveerimiskavades eesmärgiga muuta nende hoonefond 2050. aastaks heitevabaks.

2. Liikmesriigid tagavad avaliku rahastuse taotlemise ja rahastamismenetluste lihtsuse ja sujuvuse, et hõlbustada eelkõige leibkondade juurdepääsu rahastamisele.

3. Liikmesriigid hindavad esmaste renoveerimiskuludega seotud takistusi ja vajaduse korral kõrvaldavad need.

4. Hoonete renoveerimise finantstoetusskeemide kavandamisel kaaluvad liikmesriigid tulupõhiste parameetrite kasutamist.

([30]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

Liikmesriigid võivad kasutada riiklikke energiatõhususe fonde, kui need luuakse vastavalt direktiivi (EL) 2023/1791 artiklile 30, energiatõhususe parandamisele suunatud renoveerimise sihtotstarbeliste skeemide ja programmide rahastamiseks.

5. Liikmesriigid võtavad asjakohased reguleerivad meetmed, et kõrvaldada hoonete renoveerimisega seotud mitte-majanduslikud takistused. Rohkem kui ühest osast koosnevate hoonete puhul võivad sellised meetmed hõlmata ühehäälsuse nõude kaotamist mitme omanikuga hoonete puhul või võimalust, et mitme omanikuga hooned hakkavad saama otsest rahalist toetust.

6. Liikmesriigid kasutavad parimal võimalikul viisil kulutõhusalt ära riiklikku rahastamist, mis on kättesaadav liidu tasandil, eelkõige taaste- ja vastupidavusrahastut, kliimameetmete sotsiaalfondi, ühtekuuluvusfondi, InvestEU vahendeid, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ ([31]) kohasest heitkogustega kauplemisest saadud enampakkumistulu ja muid avaliku sektori rahastamisallikaid. Neid rahastamisallikaid kasutatakse järjepidevalt, eesmärgiga saavutada 2050. aastaks heitevaba hoonefond.

7. Liikmesriigid edendavad investeeringute kaasamise eesmärgil selliste rahastamisvõimaluste ja finantsvahendite tulemuslikku arendamist ja kasutamist nagu energiatõhususe laenud ja hüpoteegid hoonete renoveerimiseks, energiatõhususe lepingud, säästupõhiste maksete rahastamiskavad, maksusoodustused, näiteks renoveerimistööde ja -materjalide alandatud maksumäär, maksu- ja arvepõhised kavad, tagatisfondid, põhjaliku renoveerimise toetamiseks ette nähtud fondid, märkimisväärse energiasäästu miinimumtasemega renoveerimiseesmärgi saavutamiseks ette nähtud fondid ning hüpoteegiportfelli standardid. Nad suunavad investeeringuid energiatõhusate üldkasutatavate hoonete ehitamisse kooskõlas Eurostati juhendiga energiatõhususlepingute kajastamise kohta valitsemissektori arvepidamises.

Liikmesriigid võivad samuti edendada ning lihtsustada avaliku ja erasektori partnerluste kasutamist.

8. Liikmesriigid tagavad, et teave kättesaadavate rahastamisvõimaluste ja finantsvahendite kohta tehakse üldsusele kättesaadavaks kergesti juurdepääsetaval ja läbipaistval viisil, sealhulgas digitaalsete vahendite abil.

9. Toetavate rahastamisvõimaluste ja finantsvahendite hulka võivad kuuluda renoveerimislaenud või energiatõhususe parandamiseks tehtava renoveerimise tagatisfondid, sealhulgas kombineerituna asjaomaste liidu programmidega, kui see on kohaldatav.

10. Hiljemalt 29. maiks 2025 võtab komisjon kooskõlas artikliga 32 vastu käesolevat direktiivi täiendava delegeeritud õigusakti, kehtestades tervikliku portfelliraamistiku, mida finantseerimisasutused saavad vabatahtlikult kasutada ning mis toetab laenuandjaid laenumahtude suunamisel ja suurendamisel kooskõlas liidu CO_2 heite vähendamise ambitsiooni ja asjaomaste energiaeesmärkidega, et tõhusalt julgustada finantseerimisasutusi suurendama energiatõhususe parandamiseks tehtava renoveerimise jaoks eraldatavate vahendite mahtu. Kõnealuses terviklikus portfelliraamistikus sätestatud meetmed hõlmavad laenumahtude suurendamist seoses energiatõhusaks renoveerimisega ja sisaldavad soovitatud kaitsemeetmeid, et kaitsta vähekaitstud leibkondi segarahastamislahenduste abil. Raamistikus kirjeldatakse parimaid tavasid, millega julgustatakse laenuandjaid tegema kindlaks oma portfelli kuuluvaid halvimate tõhususnäitajatega hooneid ja nendega tegelema.

11. Liikmesriigid hõlbustavad projektide koondamist, et võimaldada investorite juurdepääsu ja pakkuda potentsiaalsetele klientidele pakettlahendusi.

Liikmesriigid võtavad vastu meetmed, millega edendatakse hoonete renoveerimiseks energiatõhususega seotud laenutoodete, nagu tagatud ja tagamata „rohelised“ hüpoteeklaenud ja „rohelised“ laenud, ning tagatakse, et neid pakutakse finantseerimisasutuste poolt laialdaselt ja mittediskrimineerival viisil ning nii, et need oleksid tarbijatele nähtavad ja juurdepääsetavad. Liikmesriigid tagavad, et pangad ja muud finantseerimisasutused ning investorid saavad teavet võimaluste kohta osaleda hoonete energiatõhususe parandamise rahastamises.

12. Liikmesriigid võtavad kasutusele meetmed ja rahastamise hariduse ning koolitustegevuse edendamiseks, et tagada piisav arv töötajaid, kellel on ehitussektori vajadustele vastavad asjakohased oskused, suunates kõnealuse tegevuse eelkõige VKEdele, sealhulgas mikroettevõtjatele asjakohasel viisil. Artikli 18 kohaselt loodud ühtsed kontaktpunktid võivad hõlbustada juurdepääsu sellistele meetmetele ja sellisele rahastamisele.

([31]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

13. Kui see on asjakohane, abistab komisjon taotluse korral liikmesriike riiklike või piirkondlike rahalise toetuse programmide koostamisel, et suurendada hoonete, eriti olemasolevate hoonete energiatõhusust, toetades sealhulgas parimate tavade vahetust riiklike või piirkondlike vastutavate asutuste või organite vahel. Liikmesriigid tagavad, et sellised programmid töötatakse välja nii, et need on kättesaadavad organisatsioonidele, kellel on väiksem haldus-, finants- ja organisatsiooniline suutlikkus.

14. Võttes asjakohaselt arvesse vähekaitstud leibkondi, seovad liikmesriigid renoveerimise teel hoonete energiatõhususe suurendamiseks ja kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks ette nähtud finantsmeetmed kavandatud või saavutatud energiasäästu ja parendustega, nagu on kindlaks määratud ühes või mitmes järgmistest kriteeriumidest:

a) renoveerimiseks kasutatud seadmete või materjali energiatõhusus ja kasvuhoonegaaside heite vähendamine. Sellisel juhul peavad renoveerimiseks kasutatud seadmed või materjal olema paigaldatud paigaldaja poolt, kellel on asjakohane sertifitseerimis- või kvalifikatsioonitase, ning vastama vähemalt hoone komponentide energiatõhususe miinimumnõuetele või kõrgematele kontrollväärtustele hoonete paranenud energiatõhususe puhul;

b) hoonete energiasäästu ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise arvutamisel kasutatavad standardväärtused;

c) sellise renoveerimisega saavutatud parendused, võrreldes omavahel enne ja pärast renoveerimist antud energiamärgiseid;

d) energiaauditi tulemused;

e) mõne muu asjakohase läbipaistva ja proportsionaalse meetodi tulemused, mis näitavad energiatõhususe suurenemist näiteks võrreldes enne ja pärast renoveerimist arvestisüsteemidega mõõdetud energiatõhusust, kui see vastab I lisas esitatud nõuetele.

15. Alates 1. jaanuarist 2025 ei anna liikmesriigid enam rahalisi stiimuleid fossiilkütustel töötavate eraldiseisvate katelde paigaldamiseks, välja arvatud need, mis on enne 2025. aastat valitud investeeringute tegemiseks kooskõlas määrusega (EL) 2021/241, määruse (EL) 2021/1058 artikli 7 lõike 1 punkti h alapunkti i kolmanda taandega ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 ([32]) artikliga 73.

16. Liikmesriigid soodustavad tervikrekonstrueerimist ja etapiviisilist tervikrekonstrueerimist suurema rahalise, eelarve-, haldus- ja tehnilise toega. Kui hoone muutmine heitevabaks hooneks ei ole tehniliselt ja majanduslikult teostatav, käsitatakse käesoleva lõike kohaldamisel tervikrekonstrueerimisena sellist renoveerimist, mille tulemusel väheneb primaarenergia kasutamine vähemalt 60 %. Liikmesriigid stimuleerivad ulatuslikke programme, mis hõlmavad suurt hulka hooneid, eelkõige halvima tõhususega hooneid, näiteks integreeritud piirkondlike renoveerimisprogrammide kaudu, ning mille tulemuseks on primaarenergia kasutamise üldine vähenemine vähemalt 30 % võrra, pakkudes neile suuremat finants-, eelarve-, haldus- ja tehnilist tuge vastavalt saavutatud tõhususe tasemele.

17. Ilma et see piiraks nende riikliku majandus- ja sotsiaalpoliitika rakendamist ning nende asjaõiguse süsteeme, käsitlevad liikmesriigid vähekaitstud leibkondade väljatõstmist, mis on tingitud üüri ebaproportsionaalsest suurenemisest pärast nende eluhoone või eluruumi energiatõhusamaks renoveerimist.

18. Rahalised stiimulid on eelkõige suunatud vähekaitstud leibkondadele, energiaostuvõimetutele inimestele ja sotsiaaleluruumides elavatele inimestele kooskõlas direktiivi (EL) 2023/1791 artikliga 24.

([32]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse eeskirjad, kuidas toetada liikmesriikide koostatavaid Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavaid ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavu (ÜPP strateegiakavad), ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 6.12.2021, lk 1).

19. Pakkudes hoonete või hoone osade omanikele rahalisi stiimuleid renditud hoonete või hoone osade renoveerimiseks, püüavad liikmesriigid tagada, et rahalised stiimulid tooksid kasu nii omanikele kui ka üürnikele. Liikmesriigid võtavad kasutusele tõhusad kaitsemeetmed, et kaitsta eelkõige vähekaitstud leibkondi, sealhulgas pakkudes üüritoetust või kehtestades üüritõusu ülempiirid, ning võivad stimuleerida rahastamiskavasid, et aidata tulla toime renoveerimise esialgsete kuludega, näiteks arvepõhiseid kavasid, säästupõhiste maksete rahastamiskavasid või energiatõhususe lepinguid, nagu on osutatud direktiivi (EL) 2023/1791 artikli 2 punktis 33 ja artiklis 29.

Artikkel 18

Hoonete energiatõhususe ühtsed kontaktpunktid

1. Liikmesriigid tagavad koostöös pädevate asutustega ja asjakohasel juhul erasektori sidusrühmadega tehnilise abi keskuste loomise ja käitamise, sealhulgas kõikehõlmavate ühtsete kontaktpunktide kaudu, mis on suunatud kõigile hoonete renoveerimisega seotud osalejatele, muu hulgas koduomanikele ning haldus-, finants- ja majandustegevuses osalejatele, samuti näiteks VKEdele, sealhulgas mikroettevõtjatele.

Liikmesriigid tagavad, et tehnilise abi keskused on nende kogu territooriumil kättesaadavad, luues vähemalt ühe ühtse kontaktpunkti:

a) 80 000 elaniku kohta;

b) piirkonna kohta;

c) piirkondadesse, kus hoonefondi keskmine vanus on üle riigi keskmise;

d) piirkondadesse, kus liikmesriigid soovivad rakendada integreeritud piirkondlikke renoveerimisprogramme, või

e) paika, kuhu jõudmiseks kättesaadava kohaliku transpordiga on sõidu keskmine pikkus vähem kui 90 minutit.

Liikmesriigid võivad määrata direktiivi (EL) 2023/1791 artikli 22 lõike 3 punkti a kohaselt loodud ühtsed kontaktpunktid käesoleva artikli kohasteks ühtseteks kontaktpunktideks.

Komisjon esitab suunised kõnealuste ühtsete kontaktpunktide loomiseks kooskõlas direktiivi (EL) 2023/1791 artikli 22 lõikega 6.

2. Lõike 1 kohaselt loodavad tehnilise abi keskused

a) annavad kodumajapidamistele, VKEdele, mikroettevõtjatele ja avaliku sektori asutustele ühtlustatud teavet tehniliste ja rahaliste võimaluste ja lahenduste kohta;

b) pakuvad terviklikku tuge kõigile kodumajapidamistele, keskendudes eriti energiaostuvõimetutele leibkondadele ja halvima tõhususega hoonetele, samuti akrediteeritud ettevõtetele ja rekonstrueerimisteenuseid osutavatele paigaldajatele, ning kohandudes lähtuvalt eri elamutüüpidest ja geograafilisest ulatusest ning pakkudes tuge renoveerimisprojekti eri etappides.

3. Lõike 1 kohaselt loodavad ühtsed kontaktpunktid

a) annavad sõltumatut nõu hoonete energiatõhususe kohta ja võivad kuuluda integreeritud piirkondliku renoveerimis-programmi koosseisu;

b) pakuvad sihtotstarbelisi teenuseid vähekaitstud leibkondadele, energiaostuvõimetutele inimestele ja madala sissetulekuga leibkondades elavate inimestele.

Artikkel 19

Energiamärgised

1. Liikmesriigid sätestavad meetmed, mis on vajalikud hoonete energiamärgise väljastamise süsteemi loomiseks.

Energiamärgisele kantakse hoone energiatõhususarv, väljendatuna primaarenergia kasutust väljendava arvulise näitaja abil ühikutes kWh/(m^2 aastas), ja sellised kontrollväärtused nagu energiatõhususe miinimumnõuded, energiatõhususe miinimumstandardid ning liginullenergiahoonete ja heitevabade hoonetega seotud nõuded, et hoone või hoone osa omanikud või üürnikud saaksid selle energiatõhusust võrrelda ja hinnata.

2. Energiamärgis peab hiljemalt 29. maiks 2026 vastama V lisas esitatud näidisvormile. Selles täpsustatakse hoone energiatõhususe klass suletud skaalal, kasutades vaid tähti A–G. Tähega A tähistatakse heitevabu hooneid ja tähega G tähistatakse skaala kehtestamise ajal riikliku hoonefondi halvima tõhususega hooneid. Liikmesriigid, kes on 29. mail 2026 juba liigitanud heitevabad hooned klassi A0, võivad jätkata selle nimetuse kasutamist klassi A asemel. Liikmesriigid tagavad, et ülejäänud klasside (B–F või A0 kasutamise korral A–F) energiatõhususe näitajad on energiatõhususklasside skaalal asjakohaselt jaotunud.

Liikmesriigid võivad määratleda energiatõhususe klassi A+, mis vastab hoonetele, mille energiatarbe maksimaalne piirmäär on vähemalt 20 % madalam heitevabade hoonete maksimaalsest piirmäärast ja mis toodavad aastas kohapeal rohkem taastuvenergiat, kui on nende summaarne aastane primaarenergia tarve. Olemasolevate hoonete puhul, mis kuuluvad renoveerimise tulemusel klassi A+, tagavad liikmesriigid, et nende olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali on hinnatud ja see avaldatakse hoone energiamärgisel.

Liikmesriigid, kes on oma energiatõhususe klasse muutnud 1. jaanuaril 2019 või pärast seda ning enne 28. maid 2024, võivad lükata nende energiatõhususe klasside muutmise edasi kuni 31. detsembrini 2029.

3. Liikmesriigid tagavad, et tema territooriumil kasutatavatel energiamärgistel on ühtne visuaalne identiteet.

4. Liikmesriigid tagavad, et energiamärgis oleks kvaliteetne, usaldusväärne ja taskukohane.

Liikmesriigid võtavad meetmeid tagamaks, et energiamärgis on taskukohane, ning kaaluvad rahalise toetuse andmise vajadust vähekaitstud leibkondadele.

Liikmesriigid tagavad, et energiamärgise annab artikli 20 lõike 1 kohaselt välja sõltumatu ekspert, tuginedes kohapealsele kontrollkäigule, mille asjakohasel juhul võib läbi viia virtuaalselt visuaalse kontrolli kaudu. Energiamärgised peavad olema selged ja kergesti loetavad, kättesaadavad masinloetavas vormingus ja vastama V lisas esitatud näidisvormile.

5. Energiamärgisele kantakse soovitused hoone või hoone osa energiatõhususe kulutõhusaks parandamiseks, kasutusaegsete kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks ja sisekliima kvaliteedi parandamiseks, välja arvatud siis, kui asjaomase hoone või hoone osa energiatõhusus juba vastab vähemalt energiatõhususe klassile A.

Energiamärgisele kantavad soovitused hõlmavad järgmist:

a) hoone välispiirete või tehnosüsteemi või -süsteemide olulise rekonstrueerimise meetmed; ning

b) meetmed, mis hõlmavad üksikuid hoone komponente ning on sõltumatud välispiirete või tehnosüsteemi või -süsteemide olulisest rekonstrueerimisest.

6. Kui liikmesriigid näevad ette renoveerimispassi koostamise ja väljastamise koos artikli 12 lõike 3 kohase energiamärgisega, asendab renoveerimispass käesoleva artikli lõike 5 kohaseid soovitusi.

7. Energiamärgisele kantavad soovitused peavad olema asjaomase hoone puhul tehniliselt teostatavad ja andma hinnangu energiasäästu ning asjaomase hoone kasutusaegsete kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemise kohta. Soovitused võivad sisaldada hinnangut nende tasuvusaja või tasuvuse kohta majandusliku olelusringi vältel ning samuti teavet pakutavate rahaliste stiimulite, haldus- ja tehnilise abi ning kontrollväärtuste saavutamisega kaudselt seostatava rahalise kasu kohta.

8. Soovitused hõlmavad hinnangut selle kohta, kas küttesüsteeme, ventilatsioonisüsteeme, jahutussüsteeme ja tarbevee soojendamissüsteeme saab kohandada nii, et see töötaks madalamatel temperatuuridel (kasutades näiteks veepõhiste küttesüsteemide jaoks ette nähtud madalatemperatuurilisi küttekehasid), sealhulgas nõutud soojusväljastust ja temperatuuri/vooluhulga parameetreid.

9. Soovitused hõlmavad kütte- või jahutussüsteemide järelejäänud kasutusea hindamist. Kui see on asjakohane, esitatakse soovitustes võimalikud alternatiivid kütte- või jahutussüsteemide asendamiseks kooskõlas 2030. ja 2050. aasta kliimaeesmärkidega, võttes arvesse kohalikke ja süsteemidega seotud asjaolusid.

10. Energiamärgisele märgitakse, kust saab hoone või hoone osa omanik või rentnik lisateavet energiamärgisele kantud soovituste, sealhulgas nende kulutõhususe kohta. Kulutõhususe hinnangu puhul võetakse aluseks kogum standardtingimusi, nt hinnanguline energiasääst ja hinnangulised energiahinnad ning esialgne kuluprognoos. Lisaks sellele peab märgis sisaldama teavet soovituste rakendamiseks astutavate sammude kohta, asjaomaste ühtsete kontaktpunktide kontaktandmeid ja asjakohasel juhul rahalise toetuse võimalusi. Hoone või hoone osa omanikule või rentnikule võib anda ka muud teavet asjakohaste teemade kohta, nagu energiaaudit, rahalised või muud stiimulid ja rahastamisvõimalused või nõuandeid hoone kliimamuutustele vastupanuvõime suurendamise kohta.

11. Hoone osade energiamärgise väljastamine võib põhineda:

a) hoonele tervikuna antud energiamärgisel; või

b) teise samasse hoonesse kuuluva sama tüüpi, samade energiaomadustega hoone osa hindamisel.

12. Ühepereelamute energiamärgise väljastamine võib põhineda teise, sarnase projekti ja suurusega ning sarnase tegeliku energiatõhususega tüüphoone hindamisel, kui kõnealuse sarnasuse tagab energiamärgist väljastav ekspert.

13. Energiamärgis kehtib kuni 10 aastat. Liikmesriigid tagavad, et kui hoonele on välja antud energiamärgis, mis on madalam kui tase C, siis kutsutakse hoone omanik renoveerimisalaseks nõustamiseks ühtsesse kontaktpunkti järgmistest aegadest varasemal:

a) vahetult pärast hoone energiamärgise aegumist või

b) viis aastat pärast energiamärgise väljaandmist.

14. Liikmesriigid teevad kättesaadavaks energiamärgise ajakohastamise lihtsustatud korras, mille puhul uuendatakse ainult üksikuid elemente (üksikute või eraldiseisvate meetmete abil).

Liikmesriigid teevad energiamärgise ajakohastamise lihtsustatud korras kättesaadavaks siis, kui on rakendatud renoveerimispassis kindlaks määratud meetmed või kui kasutatakse hoone digikaksikut, muid sertifitseeritud meetodeid või hoone energiatõhusust määravate sertifitseeritud vahendite kaudu saadud andmeid.

Artikkel 20

Energiamärgiste väljastamine

1. Liikmesriigid tagavad, et digitaalne energiamärgis väljastatakse:

a) hoonetele või hoone osadele, mida ehitatakse, oluliselt rekonstrueeritakse, müüakse, üüritakse uuele üürnikule või mille puhul uuendatakse üürilepingut;

b) olemasolevatele hoonetele, mille omanik on või mida kasutab avaliku sektori asutus.

Kui asjaomasele hoonele või hoone osale on energiamärgis direktiivi 2010/31/EL või käesoleva direktiivi kohaselt väljastatud ja see on kehtiv, siis energiamärgise väljastamise nõuet ei kohaldata.

Liikmesriigid tagavad, et soovi korral väljastatakse energiamärgis paberkandjal.

2. Liikmesriigid nõuavad, et hoone või hoone osa ehitamisel, olulisel rekonstrueerimisel või müümisel või üürile andmisel või hoone või hoone osa üürilepingu uuendamise korral näidatakse energiamärgist tulevasele ostjale või üürnikule ja et energiamärgis antakse ostjale või üürnikule üle.

3. Hoone müümisel või üürile andmisel enne selle valmimist või olulist rekonstrueerimist võivad liikmesriigid nõuda, et müüja esitaks hinnangu hoone tulevase energiatõhususe kohta, erandina lõigetest 1 ja 2; sellisel juhul väljastatakse energiamärgis hiljemalt pärast hoone valmimist või renoveerimistööde lõpetamist ning see kajastab teostusjärgset olukorda.

4. Liikmesriigid nõuavad, et müügiks või üüriks pakutavatel hoonetel või hoone osadel peab olema energiamärgis, ja et vastavalt vajadusele hoone või hoone osa energiamärgisele kantud energiatõhususarv ja energiatõhususklass lisatakse veebi- ja võrguvälistes kuulutustesse, sealhulgas kinnisvaraportaalide veebisaitidel avaldatud kuulutustesse.

Liikmesriigid teevad valimipõhiseid või muid kontrolle, et tagada nende nõuete täitmine.

5. Käesoleva artikli sätteid rakendatakse vastavalt kohaldatavatele riigisisestele ühisomandi või ühise kinnisvara normidele.

6. Liikmesriigid võivad artikli 5 lõike 3 punktides b, c ja e osutatud hooneliigid käesoleva artikli lõigete 1, 2, 4 ja 5 kohaldamisest välja arvata. Liikmesriigid, kes otsustasid 28. maiks 2024 vabastada käesolevast artiklist tulenevatest kohustustest elamud, mis on mõeldud kasutamiseks kas vähem kui nelja kuu jooksul aastas või alternatiivselt piiratud kasutusajaga aastas ja mille eeldatav energiatarbimine on vähem kui 25 % aastaringse kasutamise energiatarbimisest, võivad vabastust ka edaspidi kohaldada.

7. Energiamärgiste võimaliku mõju üle kohtumenetluses otsustatakse vajaduse korral vastavalt riigisisesele õigusele.

8. Liikmesriigid tagavad, et kõik väljastatud energiamärgised laaditakse üles artiklis 22 osutatud hoonete energiatõhususe andmebaasi. Üles tuleb laadida kogu energiamärgis, sealhulgas kõik hoone energiatõhususe arvutamiseks vajalikud andmed.

Artikkel 21

Energiamärgise väljapanek

1. Liikmesriigid võtavad meetmeid tagamaks, et hoones, millele on artikli 20 lõike 1 kohaselt väljastatud energiamärgis ning milles asuvad avaliku sektori asutused, mida inimesed sageli külastavad, pannakse energiamärgis välja silmatorkavasse ja avalikkusele selgelt nähtavasse kohta.

2. Liikmesriigid nõuavad, et mitteeluhoones, millele on artikli 20 lõike 1 kohaselt väljastatud energiamärgis, pannakse energiamärgis välja silmatorkavasse ja selgelt nähtavasse kohta.

3. Lõigete 1 ja 2 sätted ei kohusta energiamärgisesse kantud soovitusi välja panema.

Artikkel 22

Hoonete energiatõhususe andmebaasid

1. Iga liikmesriik loob hoonete energiatõhususe riikliku andmebaasi, mis võimaldab koguda andmeid üksikute hoonete energiatõhususe ja riigi hoonefondi üldise energiatõhususe kohta. Sellised andmebaasid võivad koosneda omavahel ühendatud andmebaasidest.

Andmebaas võimaldab koguda andmeid kõigist asjaomastest allikatest sinna kantud hoonete energiamärgiste, ülevaatuste, renoveerimispassi, nutivalmiduse näitaja ning arvutatud või mõõdetud energiatarbimise kohta. Andmebaasi täiendamiseks võib koguda ka andmeid hooneliikide kohta. Samuti võib koguda ja säilitada andmeid nii kasutusaegsete kui ka kehastunud heitkoguste ja kogu olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali kohta.

2. Hoonefondi puudutavad anonüümitud koondandmed tehakse vastavalt liidu ja riiklikele andmekaitse-normidele üldsusele kättesaadavaks. Salvestatud andmed peavad olema masinloetavad ja kättesaadavad asjakohase digiliidese kaudu. Liikmesriigid tagavad hoone omanikele, üürnikele ja haldajatele ning finantseerimisasutustele, kui tegemist on nende investeerimis- või laenuportfelli kuuluvate hoonetega, ning omaniku loal ka sõltumatutele ekspertidele hõlpsa ja tasuta juurdepääsu kõikidele asjaomase hoone energiamärgisega seotud andmetele. Üüriks või müügiks pakutavate hoonete puhul tagavad liikmesriigid potentsiaalsetele üürnikele või ostjatele, kellele hoone omanik on selleks loa andnud, juurdepääsu kõikidele asjaomase hoone energiamärgisega seotud andmetele.

3. Liikmesriigid tagavad, et kohalikel omavalitsustel on juurdepääs nende territooriumil asuvate hoonete asjaomastele energiatõhususe andmetele, mida on vaja kütte- ja jahutuskavade koostamise hõlbustamiseks ning mis sisaldab toimivaid geoinfosüsteeme ja nendega seotud andmebaase kooskõlas määrusega (EL) 2016/679. Liikmesriigid toetavad kohalikke asutusi andmete ja teabe haldamiseks vajalike vahendite hankimisel.

4. Liikmesriigid teevad üldsusele kättesaadavaks teabe energiamärgist omavate hoonete osakaalu kohta riigi hoonefondis ning koond- või anonüümitud andmed asjaomaste hoonete energiatõhususe, sealhulgas energiatarbimise ja olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali kohta, kui need on kättesaadavad. Avalikustatud teavet ajakohastatakse vähemalt kaks korda aastas. Liikmesriigid teevad koond- või anonüümitud andmed taotluse korral kättesaadavaks avaliku sektori ja teadusasutustele, näiteks riiklikele statistikaametitele.

5. Liikmesriigid tagavad, et riiklikus andmebaasis sisalduv teave edastatakse vähemalt kord aastas ELi hoonefondi vaatluskeskusele. Liikmesriigid võivad teavet edastada sagedamini.

6. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse ühtsed näidisvormid teabe edastamiseks ELi hoonefondi vaatluskeskusele. Esimene selline rakendusakt võetakse vastu hiljemalt 30. juuniks 2025.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 33 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

7. Teabe sidususe ja järjepidevuse huvides tagavad liikmesriigid, et hoonete energiatõhususe riiklik andmebaas on koostalitlusvõimeline ja integreeritud muude hoonetega seotud teavet sisaldavate haldusandmebaasidega, nagu riiklik hoonekataster või kinnistusraamat ja hoonete digitaalsed logiraamatud.

Artikkel 23

Ülevaatus

1. Liikmesriigid sätestavad vajalikud meetmed, et kehtestada hoones üle 70 kW efektiivse nimivõimsusega kütte-, ventilatsiooni- ja jahutussüsteemide, sealhulgas nende kombinatsioonide juurdepääsetavate osade korrapärane ülevaatus. Süsteemi efektiivne nimivõimsus põhineb kütte- ja jahutusallikate nimivõimsuste summal.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada eraldi ülevaatuskorra elu- ja mitteeluhoonete süsteemide kontrollimiseks.

3. Liikmesriigid võivad kehtestada erinevad ülevaatussagedused sõltuvalt süsteemi tüübist ja efektiivsest nimivõimsusest, samas võttes arvesse asjaomase süsteemi ülevaatusega seotud kulusid ja ülevaatusest tuleneda võivat prognoositavat energiakulude säästu. Süsteeme kontrollitakse vähemalt iga viie aasta järel. Üle 290 kW efektiivse nimivõimsusega energiaallikatel põhinevate süsteemide ülevaatus peab toimuma vähemalt iga kolme aasta järel.

4. Ülevaatus hõlmab energiaallika või -allikate, ringluspumpade ja kui see on asjakohane, ventilatsioonisüsteemi komponentide, õhu- ja veejaotussüsteemide, hüdraulilise tasakaalustamise süsteemide ja juhtimissüsteemide hindamist. Liikmesriigid võivad kohaldada ülevaatuskorda kõikide I lisas nimetatud täiendavate hoonesüsteemide suhtes.

Selline ülevaatus hõlmab hoone vajadusest lähtuvat soojus- ja jahutusallika või -allikate ja selle/nende põhikomponentide tõhususe ja võimsuse hindamist ning võtab arvesse süsteemi võimekust optimeerida olemasolevat energiasäästutehnoloogiat kasutades oma tõhusust tüüpilistes või keskmistes kasutustingimustes ning kasutusotstarbe muutumisest tingitud muutuvates tingimustes. Asjakohasel juhul hinnatakse ülevaatuse käigus, kas asjaomast süsteemi on võimalik kasutada mõnes muus ja tõhusamas temperatuuriseadistuses, näiteks madalal temperatuuril veepõhistes küttesüsteemides, sealhulgas soojusväljastuse ja temperatuuri-/voolunõuete kehtestamise kaudu, tagades samas selle süsteemi ohutu toimimise. Ülevaatus hõlmab asjakohasel juhul põhihinnangut fossiilkütuste kohapealse kasutamise vähendamise teostatavuse kohta, näiteks lõimides taastuvenergiat, muutes energiaallikaid või asendades või kohandades olemasolevaid süsteeme.

Kui ventilatsioonisüsteem on paigaldatud, hinnatakse ka selle võimsust ja võimet optimeerida selle toimivust hoone konkreetse ja praeguse kasutuse jaoks olulistes tüüpilistes või keskmistes töötingimustes.

Kui süsteemi ei ole muudetud või hoone vajadused ei ole pärast käesoleva artikli kohast ülevaatust muutunud, võivad liikmesriigid otsustada, et põhikomponendi või selle toimimise hindamist eri temperatuuride puhul ei pea kordama.

5. Lõikes 1 sätestatud nõuete täitmisest on vabastatud hoone tehnosüsteemid, mis on sõnaselgelt hõlmatud kokkulepitud energiatõhususe kriteeriumiga või lepinguliste tingimustega, milles on täpsustatud energiatõhususe parandamise kokkulepitud tase, näiteks energiatõhususe lepingutega või hoone tehnosüsteemid, mida käitab kommunaal- või võrguettevõtja ning mille suhtes kohaldatakse seetõttu tõhususe seire meetmeid süsteemi poolel, kui sellise lahenduse üldine mõju on samaväärne lõike 1 kohaste meetmete võtmisest tuleneva mõjuga.

6. Kui üldine mõju on samaväärne lõike 1 kohase mõjuga, võivad liikmesriigid otsustada võtta alternatiivseid meetmeid, näiteks rahaline toetus või kasutajate nõustamine energiaallikate asendamise, süsteemi muude muudatuste ja alternatiivsete lahenduste kohta, et hinnata kõnealuste süsteemide toimivust. tõhusust ja sobivat suurust.

Enne käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud alternatiivsete meetmete kohaldamist esitab iga liikmesriik komisjonile aruande, milles tõendatakse kõnealuste meetmete ning lõikes 1 osutatud meetmete samaväärsust, sealhulgas energiasäästu ja kasvuhoonegaaside heitkoguste osas.

7. Käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud nõuete täitmisest on vabastatud hooned, mis on vastavuses artikli 13 lõikega 10 või 11.

8. Liikmesriigid kehtestavad ülevaatuskorra või alternatiivsed meetmed, näiteks digitaalsed vahendid ja kontrollnimekirjad, tõendamaks, et üleantud ehitus- ja renoveerimistööd vastavad kavandatud energiatõhususele ja ehitusalastes õigusaktides või samaväärsetes eeskirjades sätestatud energiatõhususe miinimumnõuetele.

9. Liikmesriigid lisavad ülevaatuskorra ja selle tulemuste kokkuvõtliku analüüsi artiklis 3 osutatud riiklikule hoone renoveerimiskavale. Liikmesriigid, kes on otsustanud kasutada käesoleva artikli lõikes 6 osutatud alternatiivseid meetmeid, lisavad kokkuvõtva analüüsi ja alternatiivsete meetmete rakendamisel saadud tulemused.

Artikkel 24

Kütte-, ventilatsiooni- ning jahutussüsteemide ülevaatuse aruanded

1. Pärast kütte-, ventilatsiooni- või jahutussüsteemi ülevaatust antakse välja ülevaatuse aruanne. Ülevaatuse aruanne sisaldab vastavalt artiklile 23 läbiviidud ülevaatuse tulemusi ning soovitusi üle vaadatud süsteemi energiatõhususe kulutõhusaks parandamiseks.

Nimetatud soovitused võivad tugineda kontrollitava süsteemi energiatõhususe võrdlusele parimat võimalikku energiasäästutehnoloogiat kasutava teostatava süsteemi energiatõhususega ja sellise sarnast tüüpi süsteemi energiatõhususega, mille kõik osad vastavad kehtiva õiguse kohaselt nõutavale energiatõhususele. Soovitused sisaldavad asjakohastel juhtudel fossiilkütuste kohapealse kasutamise vähendamise teostatavust käsitleva põhihinnangu tulemusi.

Ülevaatuse aruandes märgitakse ära kõik ülevaatuse käigus tuvastatud ohutusprobleemid. Aruande autorit ei peeta siiski vastutavaks selliste ohutusprobleemide tuvastamise või neile osutamise eest.

2. Ülevaatuse aruanne antakse üle hoone või hoone osa omanikule või rentnikule.

3. Ülevaatuse aruanne laaditakse üles artikli 22 kohasesse riiklikku hoonete energiatõhususe andmebaasi.

Artikkel 25

Sõltumatud eksperdid

1. Liikmesriigid tagavad, et hoonete energiamärgise väljastavad, renoveerimispassi ja nutivalmiduse hinnangu koostavad ning kütte-, ventilatsiooni- ja jahutusüsteemide ülevaatuse viivad läbi sõltumatud erialase ettevalmistusega või sertifitseeritud eksperdid, kes tegutsevad iseenda tööandjatena või töötavad avaliku sektori asutuses või eraõiguslikus ettevõtjas.

Eksperdid sertifitseeritakse vastavalt direktiivi (EL) 2023/1791 artiklile 28, võttes arvesse nende pädevust.

2. Liikmesriigid avalikustavad teabe koolituste ja sertifitseerimise kohta. Liikmesriigid tagavad kas erialase ettevalmistusega ja/või sertifitseeritud ekspertide korrapäraselt ajakohastatud loetelu või selliste ekspertide teenuseid pakkuvate sertifitseeritud ettevõtete korrapäraselt ajakohastatud loetelu avalikustamise.

Artikkel 26

Ehitusspetsialistide sertifitseerimine

1. Liikmesriigid tagavad, et kooskõlas käesoleva direktiivi artikliga 3 ja II lisaga ning direktiivi (EL) 2023/1791 artikliga 28 integreeritud renoveerimistöid tegevatel ehitusspetsialistidel on asjakohane pädevus.

2. Kui see on asjakohane ja teostatav, tagavad liikmesriigid, et integreeritud renoveerimistööde pakkujatel on võimalik kasutada sertifitseerimist või muid samaväärseid kvalifitseerimissüsteeme, kui see ei ole hõlmatud direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 18 lõikega 3 või direktiivi (EL) 2023/1791 artikliga 28.

Artikkel 27

Sõltumatu kontrollisüsteem

1. Liikmesriigid tagavad, et energiamärgiste jaoks kehtestatakse vastavalt VI lisale sõltumatud kontrollisüsteemid ja et sõltumatud kontrollisüsteemid kehtestatakse ka renoveerimispasside, nutivalmiduse näitajate ning kütte-, ventilatsiooni- ja jahutusüsteemide ülevaatuse aruannete jaoks. Liikmesriigid võivad kehtestada eraldi süsteeme energiamärgiste, renoveerimispasside ja nutivalmiduse näitajate ning kütte-, ventilatsiooni- ja jahutusüsteemide ülevaatuse aruannete kontrollimiseks.

2. Liikmesriigid võivad delegeerida sõltumatute kontrollisüsteemide rakendamise ülesanded ametiasutustele.

Kui liikmesriigid otsustavad delegeerimise kasuks, tagavad nad sõltumatute kontrollisüsteemide rakendamise kooskõlas VI lisaga.

3. Liikmesriigid nõuavad, et lõikes 1 osutatud energiamärgised, renoveerimispassid, nutivalmiduse näitajad ja ülevaatuse aruanded tehakse nõudmisel kättesaadavaks pädevatele asutustele või organitele.

Artikkel 28

Läbivaatamine

Komisjon, keda abistab artiklis 33 osutatud komitee, vaatab käesoleva direktiivi läbi hiljemalt 31. detsembriks 2028, võttes seejuures arvesse direktiivi kohaldamise käigus saadud kogemusi ja tehtud edusamme, ning teeb vajaduse korral ettepanekuid.

Läbivaatamise osana hindab komisjon, kas 2050. aastaks täielikult dekarboniseeritud ja heitevaba hoonefondi saavutamiseks piisab sellest, et kohaldatakse käesolevat direktiivi ja muid õigusakte, milles käsitletakse energiatõhusust ja hoonete kasvuhoonegaaside heite vähendamist, eelkõige CO_2 hinnastamise kaudu, või tuleks kogu hoonefondi suhtes võtta liidu tasandil kasutusele täiendavad siduvad meetmed, eelkõige kohustuslikud energiatõhususe miinimumstandardid, sealhulgas selleks, et tagada artikli 9 lõikes 2 sätestatud 2030. ja 2035. aasta väärtuste saavutamine. Komisjon hindab ka riiklikke tegevuskavasid ja eelkõige uutele hoonetele kavandatud olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali piirväärtusi vastavalt artikli 7 lõikele 4 ning kaalub täiendavate meetmete vajadust säästva tehiskeskkonna edendamiseks. Lisaks analüüsib komisjon, kuidas liikmesriigid saaksid kohaldada liidu ehitus- ja energiatõhususe poliitikas piirkondlikku ja naabruskondlikku integreeritud käsitust, tagades kõikide hoonete vastavuse energiatõhususe miinimumnõuetele, näiteks integreeritud renoveerimisprogrammide ja üldiste renoveerimiskavadega, mida kohaldatakse üksikhoone asemel ruumilises kontekstis mitme hoone suhtes. Komisjon hindab ka seda, kas alternatiivsed näitajad, näiteks lõppenergia kasutus ja energiavajadus, vastaksid paremini I lisa eesmärkidele.

Artikkel 29

Teavitamine

1. Liikmesriigid valmistavad ette ja viivad läbi teabe- ja teadvustamiskampaaniaid. Nad võtavad vajalikke meetmeid, et teavitada hoonete või hoone osade omanikke ja üürnikke ning kõiki asjaomaseid turuosalisi, sealhulgas kohalikke ja piirkondlikke ametiasutusi ja energiakogukondi, erinevatest meetoditest ja tavadest, mis aitavad suurendada energiatõhusust. Eelkõige võtavad liikmesriigid vajalikke meetmeid, et anda vähekaitstud leibkondadele kohandatud teavet. See teave tehakse kättesaadavaks ka kohalikele ametiasutustele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele.

2. Eelkõige annavad liikmesriigid hoonete omanikele ja üürnikele teavet energiamärgiste, sealhulgas nende otstarbe ja eesmärkide kohta, kulutõhusate meetmete kohta ning vajaduse korral ka hoone energiatõhususe suurendamise rahastamisvahendite kohta ja fossiilkütustel töötavate katelde säästlikumate alternatiividega asendamise kohta. Liikmesriigid esitavad teabe ligipääsetavate ja läbipaistvate nõustamisvahendite kaudu, nagu renoveerimisalane nõustamine ja artikli 18 kohaselt loodud ühtsed kontaktpunktid, pöörates erilist tähelepanu vähekaitstud leibkondadele.

Liikmesriikide taotlusel abistab komisjon liikmesriike lõike 1 ja käesoleva lõike esimese lõigu kohaldamiseks vajalike teabekampaaniate korraldamisel, mis võib toimuda liidu programmide raames.

3. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi rakendamise eest vastutavaid isikuid juhendatakse ja koolitatakse, sealhulgas alaesindatud rühmadega seotud aspektide kohta. Juhendamisel ja koolitamisel tuleb pöörata tähelepanu energiatõhususe parandamise olulisusele ning see peab võimaldama võtta arvesse energiatõhususe parandamise, kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia tarbimise ning kaugkütte ja -jahutuse tarbimise optimaalset kombineerimist tööstus- või elamupiirkondade kavandamisel, projekteerimisel, ehitamisel ja renoveerimisel. Selliste juhendamiste ja koolituste käigus võidakse käsitleda ka struktuurseid täiustusi, kliimamuutustega kohanemist, tuleohutust, tugeva seismilise aktiivsusega seotud riske, ohtlike ainete, sealhulgas asbesti kõrvaldamist, õhusaasteainete (sealhulgas tahkete peenosakeste) eraldust, sisekliima kvaliteeti ja puuetega inimeste juurdepääsuvõimalusi. Liikmesriigid püüavad käesoleva direktiivi eesmärkide edendamiseks kehtestada meetmeid, et toetada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, taastuvenergiakogukondade ja muude asjaomaste osalejate koolitamist, näiteks kodanike juhitud renoveerimisalgatusi.

4. Komisjon parandab pidevalt oma teabeteenuseid, eriti hoonete energiatõhususe Euroopa portaalina mõeldud veebisaiti, mis on suunatud kodanikele, erialatöötajatele ja asutustele, et abistada liikmesriike, kes teevad jõupingutusi, et parandada teavitustööd ja asjaosaliste teadlikkust. Nimetatud veebisaidil avaldatud teave võib sisaldada linke asjakohastele liidu, riigisisestele, piirkondlikele ja kohalikele normidele, linke EUROPA veebisaitidele, kus on avaldatud riiklikud energiatõhususe tegevuskavad, linke olemasolevatele rahastamisvahenditele ning parimate tavade näidetele riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, sealhulgas seoses käesoleva direktiivi artikli 18 kohaselt loodud ühtsete

kontaktpunktidega. Seoses Euroopa Regionaalarengu Fondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1056 ([33]) loodud Õiglase Ülemineku Fondi, kliimameetmete sotsiaalfondi ning taaste- ja vastupidavusrahastuga jätkab komisjon oma teabeteenuseid ja tugevdab neid veelgi, et lihtsustada olemasolevate vahendite kasutamist, andes huvitatud sidusrühmadele, sealhulgas riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele asutustele, abi ja teavet rahastamisvõimaluste kohta, sealhulgas koostöös Euroopa Investeerimispangaga Euroopa kohaliku energiaabi fondi kaudu, võttes arvesse õigusraamistiku viimaseid muudatusi.

Artikkel 30

Konsulteerimine

Selleks et hõlbustada käesoleva direktiivi tulemuslikku rakendamist, konsulteerivad liikmesriigid vajaduse korral ja kooskõlas kohaldatava riigisisese õigusega asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas kohalike ja piirkondlike asutustega. Nimetatud konsulteerimine on eriti oluline artikli 29 kohaldamiseks.

Artikkel 31

I lisa kohandamine tehnika arenguga

Komisjon võtab vastavalt artiklile 32 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta käesolevat direktiivi I lisa punktide 4 ja 5 kohandamiseks tehnika arenguga.

Artikkel 32

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artiklites 6, 7, 15, 17 ja 31 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile piiramata ajaks alates 28. maist 2024.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 6, 7, 15, 17 ja 31 osutatud volituste delegeerimise igal ajal kehtetuks tunnistada. Kehtetuks tunnistamise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 6, 7, 15, 17 või 31 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 33

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011 ([34]) tähenduses.

([33]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond (ELT L 231, 30.6.2021, lk 1).

([34]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 34

Karistused

Liikmesriigid kehtestavad karistusnormid, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud liikmesriigi sätete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste normide rakendamine. Kehtestatud karistused peavad oleva mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata nimetatud normidest ja meetmetest ning teavitavad teda viivitamata nende hilisematest muudatustest.

Artikkel 35

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad artiklite 1, 2 ja 3, 5–29 ja 32 ning I, II ja III ning V–X lisade järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 29. maiks 2026. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti ja vastavustabeli viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid jõustavad artikli 17 lõike 15 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 1. jaanuaril 2025.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 36

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2010/31/EL, mida on muudetud IX lisa A osas loetletud õigusaktidega, tunnistatakse kehtetuks alates 30. maist 2026, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud IX lisa B osas osutatud direktiivide riigisisesesse õigusesse ülevõtmise tähtaegade ja kohaldamise kuupäevadega.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt X lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 37

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikleid 30, 31, 33 ja 34 kohaldatakse alates 30. maist 2026.

Artikkel 38

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 24. aprill 2024

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
eesistuja	*eesistuja*
R. METSOLA	M. MICHEL

I LISA

Hoonete energiatõhususe arvutamise ühine üldraamistik

(millele on osutatud artiklis 4)

1. Hoone energiatõhusus määratakse kindlaks arvutusliku või mõõdetud energiakasutuse alusel ning see kajastab ruumide kütmise ja jahutamise, tarbevee soojendamise, ventileerimise, sisseehitatud valgustuse ja hoone muude tehnosüsteemidega seotud tüüpilist energiatarbimist. Liikmesriigid tagavad, et tüüpiline energiakasutus kajastab iga asjaomase hooneliigi puhul tegelikke kasutustingimusi ja kasutaja tüüpilist käitumist. Võimaluse korral peavad tüüpiline energiakasutus ja kasutaja tüüpiline käitumine põhinema kättesaadaval riiklikul statistikal, ehituseeskirjadel ja mõõdetud andmetel.

   Kui hoonete energiatõhususe arvutamise aluseks on mõõdetud energiakasutus, peab arvutusmetoodika võimaldama kindlaks teha elanike käitumise ja kohaliku kliima mõju, mis ei tohi arvutuse tulemust mõjutada. Hoonete energiatõhususe arvutamiseks kasutatavad mõõdetud energiakasutuse andmed peavad sisaldama näitu, mis on mõõdetud vähemalt igakuiselt, ja peavad eristama energiakandjaid.

   Liikmesriigid võivad kasutada mõõdetud energiakasutust tavapärastes töötingimustes, et kontrollida arvutatud energiakasutuse õigsust ning võimaldada arvutatud ja tegeliku energiatõhususe võrdlemist. Kontrollimiseks ja võrdlemiseks kasutatav mõõdetud energiatarbimine võib põhineda igakuistel näitudel.

   Hoone energiatõhusust väljendatakse primaarenergia kasutuse võrdluspõrandapindala ühiku kohta aastas kWh/(m^2 aasta) arvulise näitaja abil energiamärgise väljaandmise ja energiatõhususe miinimumnõuetele vastavuse kontrollimise eesmärgil. Hoone energiatõhususe määramiseks kasutatavad meetodid peavad olema läbipaistvad ja uuendustele avatud.

   Liikmesriigid kirjeldavad oma riigisisest arvutusmeetodit lähtuvalt hoonete energiatõhusust käsitlevate peamiste Euroopa standardite, nimelt (EN) ISO 52000-1, (EN) ISO 52003-1, (EN) ISO 52010-1, (EN) ISO 52016-1, (EN) ISO 52018-1, (EN) 52120-1, (EN) 16798-1 ja EN 17423 või neid asendavate dokumentide A lisast. Käesolev säte ei tähenda kõnealuste standardite õiguslikku kodifitseerimist.

   Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kui hooneid varustatakse kaugkütte- või kaugjahutussüsteemidega, tunnustatakse sellisest energia tarnimisest saadavat kasu, eelkõige taastuvenergia osakaalu, ja võetakse seda arvutusmetoodikas arvesse individuaalselt sertifitseeritud või tunnustatud primaarenergiateguritega.

2. Ruumide kütmise ja jahutamise, tarbevee soojendamise, ventileerimise, valgustuse ja hoone muude tehnosüsteemidega seotud energiavajadus ja energiakasutus, arvutatakse kasutades kuupikkuseid, tunniajaseid või väiksemaid arvutusintervalle, et võtta arvesse muutuvaid tingimusi, mis oluliselt mõjutavad süsteemi toimimist ja tõhusust ning sisetingimusi ning et optimeerida liikmesriikide poolt riigi või piirkondlikul tasandil kindlaks määratud tervise, siseõhu kvaliteedi, sealhulgas mugavuse taset.

   Kui direktiivi 2009/125/EÜ alusel vastu võetud energiamõjuga tooteid käsitlevad tootespetsiifilised normid sisaldavad konkreetseid tootekirjelduse nõudeid käesoleva direktiivi kohase energiatõhususe ja olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali arvutamiseks, ei tohi nõuda riiklike arvutusmeetodite jaoks lisateavet.

   Primaarenergia arvutamisel lähtutakse iga energiakandja korrapäraselt ajakohastatud ja tulevikku suunatud primaarenergiateguritest (eristades taastumatu, taastuva ja summaarse primaarenergia tegureid) või kaalumisteguritest, mis on tunnustatud riigi ametiasutuste poolt, ning võetakse arvesse riiklikul energia- ja kliimakaval põhinevat eeldatavat energiaallikate jaotust. Nimetatud primaarenergiategurid või kaalumistegurid võivad põhineda riiklikul, piirkondlikul või kohalikul teabel. Primaarenergiategurid või kaalumistegurid võivad põhineda aasta, hooaja, kuupäeva või tunni põhistel andmetel või konkreetse piirkonna süsteemide kohta kättesaadavaks tehtud täpsematel andmetel.

Primaarenergiategurid või kaalumistegurid määravad kindlaks liikmesriigid. Tehtud valikud ja andmeallikad esitatakse vastavalt standardile EN 17423 või seda asendavale dokumendile. Liikmesriigid võivad valida direktiivi (EL) 2023/1791 kohaselt kindlaks määratud liidu keskmise primaarenergiateguri elektrienergia jaoks, selle asemel et kasutada primaarenergia tegurit, mis kajastab riigi elektrienergia allikate jaotust.

3. Hoone energiatõhususe väljendamiseks määravad liikmesriigid kindlaks täiendavad arvulised näitajad summaarse, taastumatu ja taastuva primaarenergia kasutuse kohta, samuti kasutusaegse kasvuhoonegaaside heitkoguste kohta väljendatuna CO_2-ekvivalentkilogrammides ruutmeetri kohta aastas.

4. Metoodika kehtestamisel võetakse arvesse vähemalt järgmisi aspekte:

   a) hoone, kaasa arvatud selle sisemiste vaheseinte järgmised tegelikud soojuslikud omadused:

      i) soojusmahtuvus;

      ii) soojustus;

      iii) passiivne küte;

      iv) jahutuselemendid;

      v) külmasillad;

   b) küttepaigaldis ja sooja tarbevee varustus, sealhulgas nende soojustamise omadused;

   c) kohapeal taastuvenergia tootmiseks ja energia salvestamiseks paigaldatud seadmete võimsus;

   d) jahutuspaigaldis;

   e) loomulik ja mehaaniline ventilatsioon, mis võib hõlmata õhupidavust ja soojustagastust;

   f) sisseehitatud valgustusseadmed (peamiselt mitteeluhoonetes);

   g) hoone konstruktsioon, asukoht ja orientatsioon, sealhulgas väliskliima;

   h) passiivsed päikeseenergiasüsteemid ja päikesevarjestus;

   i) sisekliima tingimused, sealhulgas kavandatud sisekliima;

   j) vabasoojused;

   k) hoonete automaatika- ja juhtimissüsteemid ja nende suutlikkus energiatõhusust seirata, kontrollida ja optimeerida.

5. Võetakse arvesse järgmiste tegurite positiivset mõju:

   a) kohalik päikesekiirguse hulk, aktiivsed päikeseenergiasüsteemid ning muud kütte- ja elektrisüsteemid, mis põhinevad taastuvatest energiaallikatest toodetud energial;

   b) koostootmisel saadud elekter;

   c) kaug- või lokaalküte või -jahutus;

   d) loomulik valgus;

   e) elektri salvestussüsteemid;

   f) soojuse salvestussüsteemid.

6. Hoonete energiatõhususe arvutuse tarvis tuleks hooned liigitada asjakohaselt järgmistesse tüüpidesse:

   a) eri tüüpi ühepereelamud;

   b) korterelamud;

c) kontorihooned;

d) haridusasutuste hooned;

e) haiglad;

f) hotellid ja restoranid;

g) spordirajatised;

h) hulgi- ja jaekaubanduse hooned;

i) energiat tarbivad muud tüüpi hooned.

II LISA

Riikliku hoonete renoveerimiskava näidisvorm

(millele on osutatud artiklis 3)

Käesoleva direktiivi artikkel 3	Kohustuslikud näitajad	Vabatahtlikud näitajad
a) Riigi hoonefondi ülevaade	Hoonete arv ja summaarne netopind (m^2): — hoonetüüpide kaupa (sh avalikud hooned ja sotsiaalkorterid) — energiatõhususe klassi kohta — liginullenergiahooned — halvima tõhususega hooned (sealhulgas määratlus) — 43 % halvima tõhususega eluhoonetest — hinnanguline osa hoonetest, mille suhtes kohaldatakse erandit vastavalt artikli 9 lõike 6 punktile b	Hoonete arv ja summaarne netopind (m^2): — hoone vanuse kohta — hoone suuruse kohta — kliimavöötme kohta — lammutamine (arv ja summaarne netopind (m^2))
	Energiamärgiste arv: — hoonetüüpide kaupa (sh avalikud hooned) — energiatõhususe klassi kohta	Energiamärgiste arv: — ehitusperioodi kohta
	Iga-aastased renoveerimismäärad: hoonete arv ja summaarne netopind (m^2) — hoonetüübi kohta — liginullenergiahoone ja/või heitevaba hoone tasemele — renoveerimise sügavuse kohta (renoveerimismäära kaalutud keskmine) — avalikud hooned	
	Aastane primaar- ja lõppenergia tarbimine (ktoe): — hoonetüübi kohta — lõpptarbimise kasutuskoha järgi Energiasääst (ktoe): — eluhooned — mitteeluhooned — avalikud hooned Keskmine primaarenergiakasutus eluhoonete puhul kWh/(m^2 aastas) Taastuvenergia osakaal ehitussektoris (paigaldatud MW või toodetud GWh): — erinevaks kasutuseks	Energiakulude vähenemine (eurodes) leibkonna kohta (keskmine) Hoone primaarenergia kasutus, mis vastab delegeeritud määruse (EL) 2021/2139 kohaselt kõrgeima energiatõhususega 15 %-le (olulise panuse piirmäär) ja 30 %-le („ei kahjusta oluliselt“ piirmäär) riigi hoonetest. Küttesüsteemi osakaal ehitussektoris katla/küttesüsteemi liigi kohta Taastuvenergia osakaal ehitussektoris (paigaldatud MW või toodetud GWh): — kohapeal — väljaspool tarbimiskohta

Käesoleva direktiivi artikkel 3	Kohustuslikud näitajad	Vabatahtlikud näitajad
	Aastane kasutusaegne kasvuhoonegaaside heitkogus (CO_2 ekvivalentkilogrammides ruutmeetri kohta aastas): — hoonetüübi kohta Aastase kasutusaegse kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamine (CO_2 ekvivalentkilogrammides ruutmeetri kohta aastas): — hoonetüübi kohta	Uute hoonete olelusringi globaalse soojenemise potentsiaal (CO_2 ekvivalentkilogrammides ruutmeetri kohta): — hoonetüübi kohta
	Turutõkked ja turutõrked (kirjeldus): — huvide lahknemine — ehitus- ja energiasektori võimekus Ehitus-, energiatõhususe ja taastuvenergia sektori võimekuse hindamine	Turutõkked ja turutõrked (kirjeldus): — halduslikud — finantsalased — tehnilised — teadlikkusealased — muud Arv: — energiateenuseid osutavad ettevõtted — ehitusettevõtted — arhitektid ja insenerid — oskustöölised — ühtsed kontaktpunktid — ehitus- ja renoveerimissektori VKEd — taastuvenergiakogukonnad ja kodanike juhitud renoveerimisalgatused Ehitustööjõu prognoosid: — pensionile jäävad arhitektid/insenerid/kvalifitseeritud töötajad — turule sisenevad arhitektid/insenerid/kvalifitseeritud töötajad — noori sektoris — naisi sektoris Ehitusmaterjalide hinnamuutuste ülevaade ja prognoos ning riikide turusuundumused
	Energiaostuvõimetus (määratlus): — energiaostuvõimetusest mõjutatud inimeste osakaal (%) — energiale kulutataud osa leibkonna kasutatavast sissetulekust — ebapiisavates elutingimustes (nt lekkiv katus) või ebapiisava soojusmugavuse tingimustes elavate inimeste arv	

Käesoleva direktiivi artikkel 3	Kohustuslikud näitajad	Vabatahtlikud näitajad
	Primaarenergiategurid: — energiakandja kohta — taastumatu primaarenergia tegur — taastuva primaarenergia tegur — summaarne primaarenergiategur	
	Liginullenergiahoone määratlus uutele ja olemasolevatele hoonetele	Ülevaade õigus- ja haldusraamistikust
	Kuluoptimaalsed energiatõhususe miinimumnõuded uutele ja olemasolevatele hoonetele	
b) Tegevuskava aastateks 2030, 2040 ja 2050	Iga-aastaste renoveerimismäärade eesmärgid: hoonete arv ja summaarne netopind (m^2): — hoonetüübi kohta — halvima tõhususega hooned — 43 % halvima tõhususega eluhoonetest Artikli 9 lõike 1 kohane teave: — kriteeriumid üksikute mitteeluhoonete vabastamiseks nõuetest — nõuete täitmisest vabastatud mitteeluhoonete hinnanguline osakaal — hinnang nõuetest vabastatud mitteeluhoonetest tuleneva vastava energiatõhususe suurenemise kohta	Renoveeritud hoonete osakaalu (%) eesmärk: — hoonetüübi kohta — renoveerimise sügavuse kohta
	Aastase primaar- ja lõppenergia tarbimise sihttasemed (ktoe): — hoonetüübi kohta — lõpptarbimise kasutuskoha järgi Eeldatav energiasääst — hoonetüübi kohta Taastuvenergia osakaalu suurendamise eesmärgid kooskõlas direktiivi (EL) 2018/2001 artikliga 15a Arvulised eesmärgid päikeseenergia kasutuselevõtuks hoonetes	Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal ehitussektoris (paigaldatud MW või toodetud GWh)

Käesoleva direktiivi artikkel 3	Kohustuslikud näitajad	Vabatahtlikud näitajad
	Kasutamisaegsete kasvuhoonegaaside heitkoguste sihttasemed (CO_2 ekvivalentkilogrammides ruutmeetri kohta aastas): — hoonetüübi kohta Kasutamisaegsete kasvuhoonegaaside heitkoguste eeldatava vähendamise sihttasemed (%): — hoonetüübi kohta	Jaotus direktiivi 2003/87/EÜ III peatükiga [statsionaarsed käitised] ja IVa peatükiga [hoonete, maanteetranspordi ja muude sektorite saastekvootidega kauplemise süsteem] hõlmatud heitkoguste ning muude hoonete heitkoguste vahel; Kogu olelusringi jooksul tekkiva kasvuhoonegaaside eeldatava heite eesmärgid (CO_2 ekvivalentkilogrammides ruutmeetri kohta aastas) uute hoonete puhul: — hoonetüübi kohta
	Oodatav laiem kasu: — energiaostuvõimetusest mõjutatud inimeste osakaalu vähenemine (%)	— Uute töökohtade loomine — SKP kasv (osakaal ja arvväärtus miljardites eurodes)
	Liikmesriigi panus liidu energiatõhususe eesmärkide saavutamisse vastavalt direktiivi (EL) 2023/1791 artiklile 4, mis on seotud liikmesriigi hoonefondi renoveerimisega (osakaal ja arvväärtus (ktoe))	
	Liikmesriigi panus liidu taastuvenergia eesmärkide saavutamisse vastavalt direktiivile (EL) 2018/2001, mis on seotud liikmesriigi hoonefondi renoveerimisega (osakaal, paigaldatud MW või toodetud GWh)	
c) Ülevaade rakendatud ja kavandatud poliitikasuundadest ja meetmetest	Poliitikasuunad ja meetmed seoses järgmiste elementidega: a) eri hooneliikide ja kliimatsoonide jaoks asjakohaste kulutõhusate lahenduste kindlakstegemine renoveerimise puhul, võttes arvesse asjakohaseid võimalikke otsustavaid hetki hoone olelusringis; b) artikli 9 kohased riiklikud energiatõhususe miinimumstandardid ning muud poliitikasuunad ja meetmed, mis on suunatud riigi hoonefondi halvima tõhususega segmentidele, sealhulgas artikli 17 lõikes 19 osutatud kaitsemeetmed; c) hoonete tervikrekonstrueerimise, sealhulgas etapiviisilise tervikrekonstrueerimise edendamine; d) vähekaitstud tarbijate võimestamine ja kaitsmine ning energiaostuvõimetuse leevendamine, sealhulgas direktiivi (EL) 2023/1791 artikli 24 kohased poliitikasuunad ja meetmed ning eluaseme taskukohasus; e) ühtsete kontaktpunktide või sarnaste mehhanismide loomine artikli 18 kohaselt tehnilise, haldus- ja finantsnõustamise ja -abi pakkumiseks;	Poliitikasuunad ja meetmed seoses järgmiste elementidega: a) hoonete kliimamuutustele vastupanuvõime suurendamine; b) energiateenuste turu edendamine; c) tuleohutuse suurendamine; d) katastroofiohule (sealhulgas intensiivse seismilise tegevusega seotud riskidele) vastupanuvõime suurendamine; e) ohtlike ainete, sealhulgas asbesti eemaldamine; f) puuetega inimeste juurdepääsuvõimaluse tagamine; g) taastuvenergiakogukondade ja kodanike energiakogukondade roll piirkondlikes ja naabruskondlikes lähenemisviisides; h) tegelemine ebakõladega inimsuutlikkuses ning i) tegelemine siseruumide keskkonnakvaliteedi parandamisega.

Käesoleva direktiivi artikkel 3	Kohustuslikud näitajad	Vabatahtlikud näitajad
	f) kütte ja jahutuse CO_2 heite vähendamine, sealhulgas kaugkütte- ja -jahutusvõrkude kaudu, ning fossiilkütuste järkjärguline kasutuselt kõrvaldamine kütte- ja jahutussektoris, eesmärgiga fossiilkütuseid kasutavad katlad 2040. aastaks täielikult kasutuselt kõrvaldada;	Kõigi poliitikasuundade ja meetmete puhul: — haldusressursid ja -suutlikkus — hõlmatud piirkond/piirkonnad:
	g) ehitus- ja lammutusjäätmete vältimine ja kvaliteetne käitlemine kooskõlas direktiiviga 2008/98/EÜ, eelkõige seoses jäätmehierarhiaga ja ringmajanduse eesmärkidega;	— halvima tõhususega hooned — energiatõhususe miinimumstandardid
	h) taastuvate energiaallikate edendamine hoonetes kooskõlas direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 15a lõikes 1 sätestatud soovitusliku eesmärgiga taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu kohta ehitussektoris;	— energiaostuvõimetus, sotsiaalelamud — avalikud hooned
	i) päikeseenergiaseadmete paigaldamine hoonetele;	— eluase (ühele või mitmele perekonnale)
	j) hoonete ehitamisel, renoveerimisel, käitamisel ja kasutusea lõpus kogu olelusringi jooksul tekkivate kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine ning süsiniku sidumise kasutuselevõtt;	— mitteeluhooned — tööstussektor
	k) selliste piirkondlike ja naabruskondlike lähenemisviiside ja integreeritud renoveerimisprogrammide edendamine piirkonna tasandil, milles võidakse käsitleda selliseid küsimusi nagu energeetika, liikuvus, roheline taristu, jäätmekäitlus ja veepuhastus ning muud linnaplaneerimise aspektid ning võtta arvesse kohalikke ja piirkondlikke ressursse, ringlust ja piisavust;	— taastuvad energiaallikad — fossiilkütuste järkjärguline kasutuselt kõrvaldamine kütte- ja jahutussektoris — kogu olelusringi jooksul tekkivad kasvuhoonegaaside heitkogused
	l) avalik-õiguslikele asutustele kuuluvate hoonete energiatõhususe parandamine, sealhulgas direktiivi (EL) 2023/1791 artiklite 5, 6 ja 7 kohased poliitikasuunad ja meetmed;	— ringmajandus ja jäätmed — ühtsed kontaktpunktid
	m) kestliku liikuvuse jaoks targa tehnoloogia ja taristu edendamine hoonetes;	— renoveerimispassid;
	n) turutõkete ja turutõrgete kõrvaldamine;	— arukad tehnoloogiad
	o) tegelemine oskuste nappuse probleemiga ning hariduse, sihipärase koolituse, oskuste täiendamise ja ümberõppe edendamine ehitussektoris ning energiatõhususe ja taastuvenergia sektoris (kas avalikus või erasektoris), et tagada piisav arv töötajaid, kellel on ehitussektori vajadustele vastavad asjakohased oskused, pöörates erilist tähelepanu alaesindatud rühmadele;	— kestlik liikuvus hoonetes — piirkondlikud ja naabruskondlikud lähenemisviisid — oskused, koolitus
	p) teadlikkuse suurendamise kampaaniad ja muud nõustamisvahendid; ning	— teadlikkuse suurendamise kampaaniad ja nõustamisvahendid

Käesoleva direktiivi artikkel 3	Kohustuslikud näitajad	Vabatahtlikud näitajad
	q) moodul- ja tööstuslike lahenduste edendamine ehituses ja hoonete renoveerimises. Kõigi poliitikasuundade ja meetmete puhul: — poliitikasuuna või meetme nimetus — lühikirjeldus (täpne kohaldamisala, eesmärk ja tingimused) — kvantifitseeritud eesmärk — poliitikasuuna või meetme liik (nt seadusandlik; majanduslik; eelarveline; koolitus- või teadlikkusalane) — kavandatud eelarve ja rahastamisallikad — poliitikasuuna rakendamise eest vastutavad üksused — eeldatav mõju — rakendamise seis — jõustumise kuupäev — rakendusperiood	
d) Investeerimisvajaduste ülevaade, eelarveallikad ja haldusressursid	— kogu investeerimisvajadus 2030., 2040. ja 2050. aastaks (miljonites eurodes) — avaliku sektori investeeringud (miljonites eurodes) — erainvesteeringud (miljonites eurodes) — eelarvevahendid	
e) Artiklis 11 osutatud uute ja renoveeritud heitevabade hoonete piirmäärad	— kasutamisaegsete kasvuhoonegaaside heitkoguste piirmäärad uutele heitevabadele hoonetele — kasutamisaegsete kasvuhoonegaaside heitkoguste piirmäärad renoveeritud heitevabadele hoonetele — aastase primaarenergiakasutuse piirmäärad uutele heitevabadele hoonetele — aastase primaarenergiakasutuse piirmäärad renoveeritud heitevabadele hoonetele	
f) Energiatõhususe miinimumstandardid mitteeluhoonetele	— maksimaalsed energiatõhususe piirmäärad kooskõlas artikli 9 lõikega 1	
g) Riikliku trajektoor eluhoonete progressiivseks renoveerimiseks	— eluhoonete progressiivse renoveerimise riiklik trajektoor, sealhulgas 2030. ja 2035. aasta keskmise primaarenergiakasutuse vahe-eesmärgid kWh/(m² aastas) kooskõlas artikli 9 lõikega 2	

III LISA

Uute hoonete olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali arvutamine vastavalt artikli 7 lõikele 2

Uute hoonete olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali arvutamiseks vastavalt artikli 7 lõikele 2 esitatakse kogu olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali numbrilise näitajana iga olelusringi etapi kohta, väljendatuna CO_2-ekvivalentkilogrammides (kasuliku põrandapinna) ruutmeetri kohta ($kgCO_2ekv/m^2$), arvutatuna 50-aastase võrdlusuuringuperioodi ühe aasta keskmisena. Andmete valik, stsenaariumide määratlemine ja arvutused tehakse vastavalt standardile EN 15978 (EN 15978:2011 Ehitiste jätkusuutlikkus. Hoonete keskkonnatoimivuse hindamine. Arvutusmeetod) ning võttes arvesse võimalikke hilisemaid standardeid, mis on seotud ehitustööde kestlikkusega ja hoonete keskkonnatoimivuse hindamise arvutusmeetodiga. Arvessevõetavad hoone komponendid ja tehnilised seadmed on kindlaks määratud ELi ühises raamistikus Level(s) näitaja 1.2 puhul. Kui on olemas riiklik arvutusvahend või -meetod või kui seda on vaja avalikustamiseks või ehituslubade saamiseks, võib seda vahendit või meetodit kasutada nõutava avalikustamise tagamiseks. Kasutada võib ka muid arvutusvahendeid või -meetodeid, kui need vastavad ELi ühises raamistikus Level(s) kehtestatud miinimumkriteeriumidele. Võimaluse korral kasutatakse konkreetsete ehitustoodete kohta käivaid andmeid, mis on arvutatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 305/2011 ([1]).

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2011. aasta määrus (EL) nr 305/2011, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 89/106/EMÜ (ELT L 88, 4.4.2011, lk 5).

IV LISA

Hoonete nutivalmiduse hindamise ühine üldraamistik

1. Komisjon määratleb nutivalmiduse näitaja ja kehtestab metoodika selle arvutamiseks, et hinnata hoone või selle osa võimet kohandada oma toimimist vastavalt kasutaja ja võrgu vajadustele ning parandada oma energiatõhusust ja üldist suutlikkust.

   Nutivalmiduse näitaja hõlmab tõhustatud energiasäästu, võrdlusanalüüsi ja paindlikkust iseloomustavaid tegureid ning tõhustatud funktsionaalsust ja võimekust, mis tulenevad omavahel paremini ühendatud ja arukatest seadmetest.

   Metoodikas võetakse arvesse selliseid omadusi nagu hoone digikaksiku võimalik olemasolu.

   Metoodikas võetakse arvesse selliseid tegureid nagu arukad arvestid, hoone automaatika- ja juhtimissüsteemid, isereguleerivad seadmed toatemperatuuri reguleerimiseks, sisseehitatud kodumasinad, elektrisõidukite laadimispunktid, energia salvestamine ja üksikasjalikud funktsionaalsusnäitajad ning kõnealuste tegurite koostalitlusvõime, samuti sisekliima tingimuste, energiatõhususe, tulemusnäitajate ja võimaldatud paindlikkuse paranemine.

2. Metoodika põhineb hoone ja selle tehnosüsteemidega seotud järgmistel kesksetel funktsionaalsusnäitajatel:

   a) võime säilitada hoone energiatõhusus ja toimivus energia tarbimise kohandamise abil, näiteks taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise abil;

   b) võime kohandada oma toimimisviisi vastavalt kasutaja vajadustele, pöörates igakülgset tähelepanu kasutajasõbralikkusele, tervisliku sisekliima tingimuste säilitamisele ja võimekusele väljastada andmeid energia tarbimise kohta;

   c) hoone kogu energiatarbe paindlikkus, sealhulgas selle võime võimaldada osalemist aktiivses ja passiivses ning kaudses ja otseses tarbimise juhtimises energia salvestamise ja võrku tagasi laskmise kaudu, näiteks paindlikkuse ja võimsuse nihutamise kaudu; ja

   d) võime parandada oma energiatõhusust ja üldist suutlikkust energiasäästliku tehnoloogia kasutamise abil.

3. Veel võib metoodika võtta arvesse

   a) süsteemide koostalitlusvõimet (arukad arvestid, hoone automaatika- ja juhtimissüsteemid, sisseehitatud kodumasinad, isereguleerivad seadmed toatemperatuuri reguleerimiseks ning siseõhu kvaliteedi andurid ja ventilatsioon) ning

   b) olemasolevate sidevõrkude soodsat mõju, eriti sellise kiiret ühendust toetava hoonesisese füüsilise taristu nagu vabatahtlike lairibavalmiduse märgete ning juurdepääsupunktide olemasolu kahe ja enama eluruumiga eluhoonete juures vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/61/EL [1] artiklile 8.

4. Metoodika ei avalda negatiivset mõju kehtivatele riiklikele energiatõhususe sertifitseerimiskavadele ning see põhineb riikliku tasandi seonduvatel algatustel, võttes kooskõlas asjakohaste andmekaitset ja eraelu puutumatust käsitlevate liidu õigusaktidega ning küberjulgeoleku parima võimaliku tehnoloogiaga arvesse kasutaja omandiõiguse, andmekaitse, eraelu puutumatuse ja turvalisuse põhimõtteid.

5. Metoodikas kehtestatakse nutivalmiduse näitaja parameetri kõige sobivam vorming ning metoodika peab olema lihtne, läbipaistev ning tarbijatele, omanikele, investoritele ja tarbimiskaja turu osalistele kergesti mõistetav.

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/61/EL kiire elektroonilise side võrkude kasutuselevõtukulude vähendamise meetmete kohta (ELT L 155, 23.5.2014, lk 1).

V LISA

Energiamärgise näidisvorm

(millele on osutatud artiklis 19)

1. Energiamärgise esiküljel on vähemalt järgmised elemendid:

   a) energiatõhususe klass;

   b) arvutatud aastane primaarenergiakasutus (kWh/(m² aastas));

   c) arvutatud aastane lõppenergia kasutus (kWh/(m² aastas));

   d) kohapeal toodetud taastuvenergia osakaal energiakasutuses (%);

   e) kasutusaegne kasvuhoonegaaside heitkogus (kg CO_2/(m² aastas) ja olelusringi globaalse soojenemise potentsiaali arvväärtus (kui see on olemas).

   Energiamärgisel on ka järgmised elemendid:

   a) arvutatud aastane primaar- ja lõppenergia tarbimine (kWh või MWh);

   b) taastuvenergia tootmine (kWh või MWh); peamine energiakandja ja taastuvenergiaallika liik;

   c) arvutatud energiavajadused (kWh/(m² aastas);

   d) jah/ei märge selle kohta, kas hoone on võimeline reageerima välistele signaalidele ja kohandada energiatarbimist;

   e) jah/ei märge selle kohta, kas hoones asuv soojuse jaotussüsteem on suuteline töötama madalal või tõhusamal temperatuuril, kui see on kohaldatav;

   f) asjaomase ühtse kontaktpunkti kontaktandmed renoveerimisalaseks nõustamiseks.

2. Lisaks võib energiamärgis sisaldada järgmisi näitajaid:

   a) energiakasutus, tipukoormus, energiaallika või süsteemi võimsus, peamine energiakandja ja põhiline süsteemi tüüp iga kasutuse puhul: küte, jahutus, tarbevee soojendamine, ventilatsioon ja sisseehitatud valgustus;

   b) kasvuhoonegaaside heiteklass (kui see on kohaldatav).

   c) teave süsiniku sidumise kohta, mis tuleneb süsiniku ajutisest säilitamisest hoonetes või nende katusel;

   d) „jah/ei“ märge selle kohta, kas hoone jaoks on olemas renoveerimispass;

   e) hoone välispiirete läbipaistmatute elementide keskmine U-väärtus;

   f) hoone välispiirete läbipaistvate elementide keskmine U-väärtus;

   g) kõige tavalisema läbipaistva elemendi liik (nt topeltklaasiga aken);

   h) ülekuumenemise riski analüüsi tulemused (kui need on kättesaadavad);

   i) sisekliima kvaliteedi taset seiravate paiksete andurite olemasolu;

   j) sisekliima kvaliteedile reageerivate paiksete juhtimissüsteemide olemasolu;

   k) elektrisõidukite laadimispunktide arv ja liik;

   l) energiasalvestussüsteemide olemasolu, liik ja suurus;

   m) kütte- või jahutussüsteemi eeldatav järelejäänud kasutusiga, kui see on kohaldatav;

   n) võimalus kohandada küttesüsteemi nii, et see toimiks tõhusamatel temperatuuriseadetel;

o) võimalus kohandada tarbevee soojendamissüsteemi nii, et see toimiks tõhusamatel temperatuuriseadetel;

p) võimalus kohandada jahutussüsteemi nii, et see toimiks tõhusamatel temperatuuriseadetel;

q) arvestiga mõõdetud energiatarbimine;

r) kaugkütte- ja kaugjahutusvõrguga ühenduse olemasolu või kättesaadavuse korral teave võimaliku ühenduse kohta tõhusa kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemiga;

s) ühendatud kohaliku kaugkütte- ja kaugjahutusvõrgu kohalikud primaarenergiategurid ja nendega seotud CO_2 heite koefitsiendid;

t) kasutusaegne tahkete peenosakeste ($PM_{2,5}$) heide.

Energiamärgis võib sisaldada järgmisi seoseid muude algatustega, kui need on asjaomases liikmesriigis kohaldatavad:

a) „jah/ei“ märge selle kohta, kas hoone puhul on tehtud nutivalmiduse hindamine;

b) asjakohasel juhul nutivalmiduse hindamise väärtus;

c) „jah/ei“ märge selle kohta, kas hoone on kantud digitaalsesse hoone logiraamatusse.

Puuetega inimestel peab olema võrdne juurdepääs energiamärgistel olevale teabele.

VI LISA

Sõltumatud süsteemid energiamärgiste kontrollimiseks

1. Kehtiva energiamärgise määratlus

Liikmesriigid esitavad selge määratluse selle kohta, mida peetakse kehtivaks energiamärgiseks.

Kehtiva energiamärgise määratlusega tagatakse:

a) hoone energiamärgise väljastamise aluseks olnud sisendandmete (sealhulgas kohapealsete kontrollide) ja märgisele kantud tulemuste kehtivuse kontroll;

b) arvutuste paikapidavus;

c) ehitise energiatõhususe maksimumhälve, mida eelistatavalt väljendatakse primaarenergia kasutuse arvulise näitajaga (kWh/(m² aastas));

d) minimaalne arv elemente, mis erinevad vaike- või standardväärtustest.

Liikmesriigid võivad lisada kehtiva energiamärgise määratlusse lisaelemente, näiteks konkreetsete sisendandmete väärtuste maksimumhälbeid.

2. Energiamärgiste sõltumatu kontrollisüsteemi kvaliteet

Liikmesriigid määratlevad selgelt kvaliteedieesmärgid ja statistilise usaldusväärsuse taseme, mille energiamärgiste raamistik peaks saavutama. Sõltumatu kontrollisüsteem peab tagama, et hindamise ajavahemikul, mille kestus ei ületa ühte aastat, on vähemalt 90 % kehtivatest väljastatud energiamärgistest statistilise usaldusväärsusega 95 %.

Energiamärgiste sõltumatu kontrollisüsteemi kvaliteedi ja usaldusväärsuse taset mõõdetakse juhuvalimi põhjal ning nende puhul tuleb arvesse võtta kõiki kehtiva energiamärgise määratluses nimetatud elemente. Kui sõltumatu kontrollsüsteemi rakendamine on delegeeritud valitsusvälistele organitele, peavad liikmesriigid nõudma, et vähemalt 25 % juhuvalimi hindamistest kontrolliksid üle kolmandad isikud.

Sisendandmete kehtivust kontrollitakse sõltumatu eksperdi esitatud teabe alusel. Selline teave võib sisaldada tootesertifikaate, tehnilisi andmeid või ehitusjooniseid, mis sisaldavad üksikasju energiamärgise eri elementide toimivuse kohta.

Sisendandmete kehtivust kontrollitakse kohapealsete kontrollidega, mida asjakohasel juhul võib läbi viia virtuaalselt, vähemalt 10 % nende energiamärgiste puhul, mis kuuluvad juhuvalimisse, mida kasutatakse süsteemi üldise kvaliteedi hindamiseks.

Liikmesriigid võivad üldise kvaliteeditaseme kindlaksmääramiseks kasutada lisaks minimaalsele juhuvalimile ka eri strateegiaid, mille eesmärk on välja selgitada ja kõrvaldada energiamärgiste kvaliteedivead ning parandada süsteemi üldist kvaliteeti? Sellist sihipärast analüüsi ei saa kasutada süsteemi üldise kvaliteedi mõõtmise alusena.

Liikmesriigid võtavad kasutusele ennetavad ja reageerivad meetmed, et tagada kogu energiamärgise raamistiku kvaliteet. Need meetmed võivad hõlmata sõltumatute ekspertide täiendkoolitust, sihipärase valimi kasutamist, kohustust energiamärgised uuesti taotleda, proportsionaalseid trahve ning ajutisi või alalisi tegutsemiskeelde ekspertidele.

Andmebaasi lisatava teabe puhul saab pädev asutus teha seire ja kontrolli eesmärgil kindlaks asjaomase teabe lisaja.

3. Energiamärgise kättesaadavus

Sõltumatu kontrollisüsteem kontrollib energiamärgiste kättesaadavust võimalikele ostjatele ja üürnikele, tagamaks, et nende ostu- või rendiotsuses on võimalik arvesse võtta hoone energiatõhusust.

Sõltumatu kontrollisüsteem kontrollib energiatõhususe näitaja ja energiaklassi nähtavust reklaamivahendites.

4. Hoone kasutusotstarbe arvessevõtmine

Sõltumatus kontrollisüsteemis võetakse arvesse erinevaid hoone tüüpe, eelkõige neid, mis on kinnisvaraturul kõige levinumad, näiteks ühepereelamud, korterelamud, büroohooned või jaekaubanduspinnad.

5. Avalikustamine

Liikmesriigid avaldavad riiklikus energiamärgiste andmebaasis korrapäraselt vähemalt järgmise teabe kvaliteedikontrolli süsteemi kohta:

a) kehtiva energiamärgise määratlus;

b) energiamärgise süsteemi kvaliteedieesmärgid;

c) kvaliteedi hindamise tulemused, sealhulgas hinnatud sertifikaatide arv ja suhteline suurus asjaomasel ajavahemikul välja antud sertifikaatide koguarvu suhtes (hooneliigi kohta);

d) eriolukorra meetmed energiamärgiste üldise kvaliteedi parandamiseks.

VII LISA

Võrdleva metoodika raamistik hoonete ja hoone komponentide energiatõhususe nõuete kuluoptimaalse taseme kindlaksmääramiseks

Võrdleva metoodika raamistik peab võimaldama liikmesriikidel teha kindlaks hoonete ja hoonete komponentide energia- ja heitetõhususe ning energiatõhususega ja heitega seotud meetmete majanduslikud aspektid ning siduda need kuluoptimaalse taseme kindlaksmääramisega, et saavutada 2030. aastaks heite vähendamise ja kliimaneutraalsuse eesmärgid ning hiljemalt 2050. aastaks heitevaba hoonefond.

Võrdleva metoodika raamistikule lisatakse suunised, kuidas raamistikku kohaldada energiatõhususe kuluoptimaalsete tasemete arvutamisel.

Võrdleva metoodika raamistik võimaldab võtta arvesse kasutustavasid, väliseid kliimatingimusi ja nende tulevasi muutusi vastavalt parimatele olemasolevatele, ka kuuma- ja külmalaineid arvesse võtvatele kliimaprognoosidele, investeerimiskulusid, hooneliiki, hooldus- ja käituskulusid (sh energiakulusid ja energiasäästu), ning juhul kui see on kohaldatav, ka toodetud energiast saadud tulu, energiakasutuse välismõjusid keskkonnale ja tervisele, jäätmekäitluse kulusid, ning tehnoloogia arengut. Raamistik peaks tuginema asjakohastele käesoleva direktiiviga seotud Euroopa standarditele.

Komisjon peab ka

— lisama võrdleva metoodika raamistiku juurde suuniseid; liikmesriigid kasutavad nimetatud suuniseid allpool loetletud meetmete võtmiseks;

— andma teavet energiahindade eeldatava pikaajalise kujunemise kohta.

Võrdleva metoodika raamistiku rakendamiseks liikmesriikide poolt kehtestatakse liikmesriikide tasandil parameetrites väljendatud üldtingimused. Vajaduse korral annab komisjon liikmesriikidele soovitusi nende kuluoptimaalsete tasemete kohta.

Võrdleva metoodika raamistik nõuab liikmesriikidelt, et nad

— määravad kindlaks võrdluse aluseks olevad hooned, mis on oma funktsiooni ja geograafilise asukoha poolest iseloomulikud ja tüüpilised, arvestades nii sise- kui väliskliima tingimusi. Võrdluse aluseks olevate hoonete hulgas peab olema nii elamuid kui ka mitte-elamuid, nii uusi kui ka olemasolevaid hooneid;

— määravad kindlaks võrdluse aluseks olevate hoonete puhul hindamisele kuuluvad energiatõhususe meetmed. Need võivad olla üksikute hoonete jaoks tervikuna, üksikute hoone komponentide või hoone komponentide kombinatsiooni jaoks mõeldud meetmed;

— hindavad lõpp- ja primaarenergia vajadust ja sellest tulenevaid heitkoguseid referentshoonetes, milles on rakendatud kindlaksmääratud energiatõhususe meetmeid;

— arvutavad välja (teises taandes osutatud) energiatõhususe meetmete maksumuse (st nüüdisväärtuse) eeldatava majandusliku olelusringi vältel, mida rakendatakse (esimeses taandes osutatud) referentshoonetele, rakendades selleks võrdleva metoodika raamistiku põhimõtteid.

Energiatõhususe meetmete maksumuse arvutamisel eeldatava majandusliku olelusringi vältel hindavad liikmesriigid energiatõhususe miinimumnõuete eri tasemete kulutõhusust. See võimaldab määrata kindlaks energiatõhususe nõuete kuluoptimaalsed tasemed.

VIII LISA

Nõuded renoveerimispassidele

1. Renoveerimispass sisaldab järgmist:

a) teave hoone praeguse energiatõhususe kohta;

b) üks või mitu graafilist kujutist etapiviisilise tervikrekonstrueerimise tegevuskava ja selle etappide kohta;

c) teave asjakohaste riiklike nõuete kohta, nagu hoonete energiatõhususe miinimumnõuded, energiatõhususe miinimumstandardid ja normid, mis on kehtestatud liikmesriigis hoonetes kütteks ja jahutuseks kasutatava fossiilkütuse järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise kohta, sealhulgas kohaldamise kuupäevad;

d) lühike selgitus etappide optimaalse järjestuse kohta;

e) teave iga etapi kohta, sealhulgas:

i) etapi renoveerimismeetmete nimetus ja kirjeldus, sealhulgas kasutatavat tehnoloogiat, tehnikaid ja materjale puudutavad asjakohased variandid;

ii) primaar- ja lõppenergia tarbimise hinnanguline energiasääst kilovatt-tundides (kWh) ja paranemisprotsendina võrreldes asjaomasele etapile eelnenud energiatarbimisega;

iii) kasvuhoonegaaside heitkoguste hinnanguline vähenemine;

iv) hinnanguline sääst energiaarvel, tuues selgelt välja arvutuses kasutatud energia hinnaprognoosid;

v) energiamärgise hinnanguline energiatõhususe klass, mis tuleb saavutada pärast etapi lõpuleviimist;

f) teave võimaliku ühenduse kohta tõhusa kaugkütte- ja kaugjahutussüsteemiga;

g) taastuvenergia individuaalse või kollektiivse tootmise ja omatarbe hinnanguline osakaal pärast renoveerimist;

h) üldteave olemasolevate võimaluste kohta ehitustoodete ringluse parandamiseks ja nende kogu olelusringi kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks, samuti laiema kasu kohta, mis on seotud tervise ja mugavuse, sisekliima kvaliteedi ja hoone parema kohanemisvõimega kliimamuutuste suhtes;

i) teave olemasolevate rahaliste vahendite kohta ja lingid asjakohastele veebilehtedele, et näidata sellise rahastamise allikaid;

j) teave tehnilise nõustamise ja nõustamisteenuste kohta, sealhulgas ühtsete kontaktpunktide kontaktandmed ja lingid nende veebilehtedele.

2. Renoveerimispass võib sisaldada järgmist:

a) etappide soovituslik ajakava;

b) iga etapi kohta:

i) kasutatava tehnoloogia, tehnikate ja materjalide ning nende eeliste, puuduste ja kulude üksikasjalik kirjeldus;

ii) milline oleks hoone energiatõhusus võrreldes oluliselt rekonstrueeritavate hoonete energiatõhususe miinimumnõuetega, liginullenergiahoonete ja heitevabade hoonete nõuetega pärast etapi lõpuleviimist ning milline oleks asendatavate hoone komponentide energiatõhusus võrreldes üksikute hoone komponentide energiatõhususe miinimumnõuetega, kui need on olemas;

iii) etapi läbiviimise hinnangulised kulud;

iv) etapi hinnanguline tasuvusaeg koos kättesaadava rahalise toetusega ja ilma selleta;

v) etapi läbiviimise hinnanguline kestus;

vi) materjalide ja seadmete olelusringi jooksul tekkiva kasvuhoonegaaside heite baasväärtused, kui need on kättesaadavad, ning link asjakohasele veebilehele, kust neid leida;

vii) meetmete hinnanguline kestus ja hinnangulised hoolduskulud;

c) sõltumatud moodulid, mis käsitlevad järgmist:

i) energiatõhusaks renoveerimiseks vajalikud või soovitatavad tüüpilised osalejad (arhitektid, nõustajad, töövõtjad, tarnijad, paigaldajad jne) või veebilink asjaomas(t)ele veebileheküljele (-külgedele);

ii) loetelu piirkonna asjaomastest arhitektidest, nõustajatest, töövõtjatest, tarnijatest või paigaldajatest, kes peavad vastama teatavatele tingimustele nagu kõrgetasemelised kvalifikatsiooni- või sertifitseerimismärgised või -tingimused, või veebilink asjaomas(t)ele veebileheküljele (-külgedele);

iii) madalatemperatuurilise kütte optimaalseks kasutuselevõtuks vajalikud tehnilised tingimused;

iv) viisid hoone nutivalmiduse parandamiseks renoveerimisetappide ja lisameetmetega;

v) materjale ja töid käsitlevad tehnilised ja ohutusnõuded;

vi) esitatud arvutuste aluseks olevad eeldused või link asjakohasele veebilehele, kus need on kättesaadavad;

d) teave selle kohta, kuidas pääseda juurde renoveerimispassi digitaalsele versioonile;

e) hoones või hoone osas tehtud oluline rekonstrueerimine, millele on osutatud artikli 8 lõikes 1, ning artikli 8 lõikes 2 osutatud hoone välispiirde osaks oleva hoone komponendi rekonstrueerimine või asendamine, millel on oluline mõju hoone välispiirete energiatõhususele, kui selline teave on tehtud kättesaadavaks renoveerimispassi koostavale eksperdile;

f) teave seismilise ohutuse kohta, kui selline hoonega seotud asjakohane teave on tehtud eksperdile kättesaadavaks;

g) hoone praeguse omaniku taotlusel ja tema poolt kättesaadavaks tehtud teabe alusel liitesse lisatud täiendav teave, näiteks ruumide kohandatavus muutuvatele vajadustele ja mis tahes kavandatud renoveerimine.

3. Seoses hoone seisundiga enne renoveerimisetappi võetakse renoveerimispassis võimalikult suures ulatuses arvesse energiamärgisel sisalduvat teavet.

4. Kõik etappide mõju hindamiseks kasutatavad parameetrid peavad põhinema standardtingimustel.

IX LISA

A OSA

Kehtetuks tunnistatud direktiiv koos hilisemate muudatustega

(millele on osutatud artiklis 36)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/31/EL (ELT L 153, 18.6.2010, lk 13).	
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/844 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 75).	ainult artikkel 1
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/1999 (ELT L 328, 21.12.2018, lk 1).	ainult artikkel 53

B OSA

Liikmesriigi õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtpäevad

(millele on osutatud artiklis 36)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtpäev	Kohaldamise tähtpäev
2010/31/EL	9. juuli 2012	artiklite 2, 3, 9, 11, 12, 13, 17, 18, 20 ja 27 puhul 9. jaanuar 2013; artiklite 4–8, 14, 15 ja 16 puhul 9. jaanuar 2013 ametiasutuste kasutuses olevate hoonete kohta ja 9. juuli 2013 muude hoonete kohta
(EL) 2018/844	10. märts 2020	

X LISA

Vastavustabel

Direktiiv 2010/31/EL	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 2 punkt 1	Artikli 2 punkt 1
—	Artikli 2 punkt 2
Artikli 2 punkt 2	Artikli 2 punkt 3
—	Artikli 2 punktid 5 ja 6
Artikli 2 punktid 3, 3a, 4 ja 5	Artikli 2 punktid 7–10
—	Artikli 2 punktid 12, 13 ja 14
Artikli 2 punktid 6, 7, 8 ja 9	Artikli 2 punktid 15–18
—	Artikli 2 punktid 19–22
Artikli 2 punkt 10	Artikli 2 punkt 23
—	Artikli 2 punktid 24–29
Artikli 2 punktid 11, 12, 13 ja 14	Artikli 2 punktid 30–33
—	Artikli 2 punktid 34, 37–40 ja 42
Artikli 2 punkt 15	Artikli 2 punkt 42
Artikli 2 punktid 15, 15a, 15b, 15c, 16 ja 17	Artikli 2 punktid 43, 44, 47–50
Artikli 2 punkt 18	—
Artikli 2 punkt 19	Artikli 2 punkt 51
—	Artikli 2 punktid 52–64
Artikli 2 punkt 20	—
Artikkel 2a	Artikkel 3
Artikkel 3	Artikkel 4
Artikkel 4	Artikkel 5
Artikkel 5	Artikkel 6
Artiklid 6 ja 9	Artikkel 7
Artikkel 7	Artikkel 8
—	Artikkel 9
—	Artikkel 12
Artikli 8 lõiked 1 ja 9	Artikkel 13
Artikli 8 lõiked 2–8	Artikkel 14
Artikli 8 lõiked 10 ja 11	Artikkel 15
—	Artikkel 16
Artikkel 10	Artikkel 17
Artikkel 11	Artikkel 19
Artikkel 12	Artikkel 20
Artikkel 13	Artikkel 21
—	Artikkel 22
Artiklid 14 ja 15	Artikkel 23

Direktiiv 2010/31/EL	Käesolev direktiiv
Artikkel 16	Artikkel 24
Artikkel 17	Artikkel 25
—	Artikkel 26
Artikkel 18	Artikkel 27
Artikkel 19	Artikkel 28
Artikkel 19a	—
Artikkel 20	Artikkel 29
Artikkel 21	Artikkel 30
Artikkel 22	Artikkel 31
Artikkel 23	Artikkel 32
Artikkel 26	Artikkel 33
Artikkel 27	Artikkel 34
Artikkel 28	Artikkel 35
Artikkel 29	Artikkel 36
Artikkel 30	Artikkel 37
Artikkel 31	Artikkel 38
I lisa	I lisa
—	II lisa
—	III lisa
IA lisa	IV lisa
—	V lisa
II lisa	VI lisa
III lisa	VII lisa
IV lisa	IX lisa
V lisa	X lisa